

31/9/31

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడ. ను

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

Vol. 15 } చెన్న పట్టణము 1927-వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 18-వ తేదీ సోమవారము } No. 14
సంపుట ౧౫ } శ్రీ ప్రభవనామసంవత్సర చైత్రమాస బహుళ ప్రథమ. } సంచిక ౧౪

అమృతంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారితో వేలకు వేలు
యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది
తలనొప్పులమాన్పును, వాయు పోట్ల
బాపును, పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును,
పోట్లబోగొట్టును, బెణుకుల భేదించును,
వాపుల రూపుమాపును, దగ్గును తగ్గించును,
దురదను తొలగించును.
ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతంజనము అన్ని విధములగు
నొప్పులకు సంతోషింపఁజేసి.
పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బా 1-కి రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండఁదగినది.
అమృతంజనం డిపో
6, 7 తంబు శెట్టిపేథి, మద్రాసు
లేక
249, ప్రేరిరోడ్డు, ఫోర్టు, బొంబాయి.

ప్రశ్న

598

తదవ్యక్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులువ్రాయును.
రూ 1-0-0. వై ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 పి. పి. ఖర్చులు 0-4-0
అవును. ప్రశ్న వ్రాయుకాలమును తెలుపవలెను.
మానుమాక జ్యోతిషాలయము, తిరు త్తణి.

ఆయుర్వేదాషధ రత్నా కరము రు. 3-0-0
చరక చికిత్సాస్థానము రు. 6
ఆంధ్రవైద్యరత్నావళి రు. 2, భస్మప్రకాశిక రు. 1
(2046) వ్యాసు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి, తెజనాగ.

WANTED

3168

Candidates for Telegraph and Station
Master's Classes. Full Particulars and Railway
Fare Certificate on 2 annas stamp.
Apply to:—IMPERIAL TELEGRAPH COLLEGE.
DELHI.

పుట్టుచెముడును కుదిర్చేదము.

వివరములకు 1 అణావిశ్వపంచనలెను.
యాయవరం అగర్వేష్వరరావు, హెచ్. సి. అంజు
పీస్ డిస్పెన్సరీ. బాపట్ల (గుంటూరుజిల్లా.)

ప్రకటన

4

శ్రీ ముక్త్యాల రాజాగారు సమస్తాంతర్యేక్షకులకు
అనుకూలముగా శ్రద్ధతో తోడ్పడుచేయుచు, ఆంధ్ర
విద్యకునల్లుచేయ జల శెట్టి అర్ధరసాచార్యులను తోటి
వాని ఆయుర్వేదాషధమ అన్నియు యిచ్చుట నిశ్చయము.
శేటగూని కొరట వ్రాయుడు.
2126 ఆర్ధరసాచార్యులు ముక్త్యాల కృష్ణా.

హిందూస్థాన్ కో ఆపరేటివ్

ఇన్సూరెన్సు సొసైటీ (లిమిటెడ్)

స్థాపితము 1907: హెడ్ ఆఫీసు:—కలకత్తా
కేవలము హైందవులచేతనే నడుపబడు జీవితముల భీమా ఆఫీసు.
భీమా చేయబడిన మొత్తము రు 2,00,00,000
రాబడి రు 75,00,000
భీమా నిధి రు 60,00,000

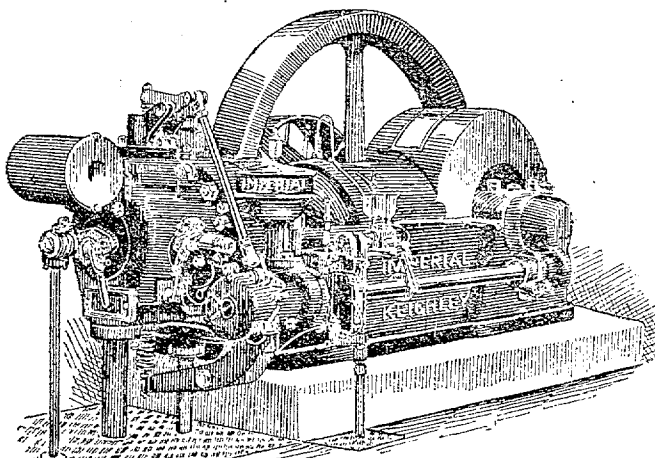
రాజధానియందంతయు ప్రచారకులు కావలె
ను. విశేషములకు క్రిందివారికి వ్రాయుడు.
3543 పి. రంగస్వామయ్యంగారు
పులవర్తి సూర్యనారాయణరావు
బ్రాంచి మానేజరు పోస్టుబాక్సు 223 మద్రాసు.
గోదావారి, కృష్ణాజిల్లాల ప్రతినిధి, వారిగాన.

యింపిరియల్ కోల్డు సార్రింగు క్రాడు

ఆయిలు

ఇతర ఆయిలు
యింజనులకు కంటే
బలమైనది. చాలత
క్కువ ఆయిలు
ఖర్చుగును.

యిండియాలో
అన్ని స్థలములలో
పనిచేయుచున్నది.

యింజ
ను

12 మొదలు 75
గుట్టముల వరకు
స్టాకులో వున్నది.
ధరలు చాల
సరసము.

మానద్ర వైటుహేరు బెల్లింగు, బాలు బేరింగులు మిల్లులకు కావలసినఅన్ని సామానులు
చాలసరసమైన ధరలకు దొరుకును.

వలయువారు మాకు వ్రాసి అన్ని విషయములు తెలుసుకొనవచ్చును.

స్టోల్ యేజంట్లు

301

ఆంధ్ర యింజనీరింగు కంపెనీ, బెజవాడ

ప్రాప్తయిటరు, చుండూరు వెంకటరెడ్డి బి. ఏ.

మద్రాసు అందు నదరకమరాటా రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండు లో ఇంగ్లొ కేటు చేయబడినది)

1927 సం॥రం మేసెల మొదటి తారీఖునుండి మైసూరు, పూనా స్టేషనులకు మధ్య ఇరుప్రక్కలను పోవుచున్న ఈ దిగువ తెలుపబడిన బండ్లయందు మొదటి, రెండవ తరగతి ప్రయాణీకులకుకూడ త్రూ సెర్విసు యేర్పాటుచేయబడినది.

పూనానుండి అరిసికేరికిపోవు ఎం. అండు ఎస్. ఎమ్. రైల్వే నెం 2 డౌన్,

అరిసికేరినుండి మైసూరుకి పోవు మైసూరు రైల్వే నెం 9 అప్

మైసూరునుండి అరిసికేరికి నెం 12 డౌన్

అరిసికేరినుండి పూనాకు ఎమ్. అండు ఎస్. ఎమ్. రైల్వే 1 అప్

ఈ త్రూ సెర్విసు ఏర్పాటుచేయు నిమిత్తమై నెం 1 అప్, నెం 2 డౌన్ మెయిలుల కాలపరిమితి కూడ ఈ దిగువ తెలుపబడిన ప్రకారము 1-5-1927 తేది నుండి మార్చబడును.

నెం 1 రు అప్ మెయిలు బెంగళూరునుండి రాత్రి 9 గం-30 ని బయలుదేరుటకు బదులు ప్రస్తుతము

బయలుదేరుట	రాత్రి	గం 9-0 ని
అరిసికేరి చేరుట	"	1-30
" నుండి బయలుదేరుట	"	1-50
బిరూరు చేరుట	"	3-10
" నుండి బయలుదేరుట	"	3-37
చిక్ బాజూరు చేరుట	ఉదయం	5-28
" నుండి బయలుదేరుట	"	5-37
హరిహరము చేరుట	"	7-0
" నుండి బయలుదేరుట	"	7-20
హుబ్లి చేరుట	పగలు	11-50
" నుండి బయలుదేరుట	"	12-15
ధార్వారు చేరుట	"	1-0
" నుండి బయలుదేరుట	"	1-5

అచ్చటనుండి ప్రస్తుత కాలపరిమితి ప్రకారమే పోవును.

నెం 2 డౌన్ మెయిల్ పూనానుండి బెంగళూరుకి పోవుకాలపరిమితి.

ప్రస్తుత ప్రకారమే పూనానుండి బయలుదేరుట రాత్రి గం 9-15 ని

బిరూరు చేరుట " 11-40

" నుండి బయలుదేరుట " 11-50

అరిసికేరి చేరుట " 1-5

" నుండి బయలుదేరుట " 1-35

ప్రస్తుతము ప్రకారమే బెంగళూరు చేరుట ఉదయం 6-40

కోనే హుబ్లి స్టేషనువద్ద ఇకమునుపు ఆగదు.

ఈ మార్పుల ననుసరించి అదే తేది నుండి ఈ దిగువ తెలుపబడిన సెక్షనులమీదగా బోవుచున్న బండ్లమధ్యనుండు కాలపరిమితికూడ స్వల్పముగా మార్చబడినవి.

నెం 4 రు డౌన్ పూనా-బెంగళూరు ప్యాసంజరు సాసాలు అండు అజ్జంపూరుమధ్య

నెం 8 రు డౌన్ పూనా-బెంగళూరు పార్కల్ను ఎక్కువెక్కు హరిహర అండు అరిసికేరిమధ్య

నెం 10 రు హుబ్లి-హరిహర మిక్సెడ్ "హుబ్లి అండు శావనూరుమధ్య

నెం 7 రు అప్ బెంగళూరు-పూనా పార్కల్ను ఎక్కువెక్కు అజ్జంపూరు అండు హరిహరమధ్య

పూర్తివివరములకు స్టేషనులందుండు నోటీసులను చూడుడు.

అదే తారీఖునుండి ప్రస్తుతముబెంగళూరు పి.మోగా స్టేషనులకుమధ్య పోవుచున్న నెం 1 రు

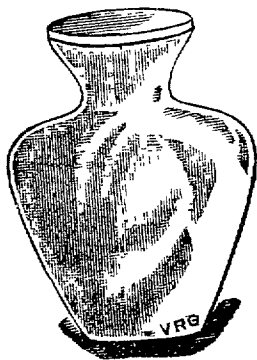
అప్ నెం 2 రు డౌన్ మెయిలుబండ్ల (ట్రీకంపోస్టెట్ బోగిబండ్లు) రద్దుచేయబడును.

వర్తకుల కొకసలహా!

తెలివిలాసము "ఉమ్మిడియా" లైసెన్సు నెం. 2802.

అలోచనఎందుకు! నిర్భయముగా వారివారిస్వస్థలములనుండియే

లాభమును శ్రమపడకయే గడించవచ్చును.

ప్రతి ముఖ్యపట్టణమునందును మాకు ఏజెంట్లు కావలెను. వారికి వెండి, బంగారునగలు, పాత్రలు, వేడుక సామానులు, పుష్పరాగములు, కెంపులుచే కట్టబడిన మోపులు, తోడులు, బేసరీలు, మొదలగునవి టోకుగా సరఫరా చేయబడును.

నవరం బంగారుకు, సీమవెండికి పూచీ నియ్యబడును.

పూర్తివివరములకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు.

ఉమ్మిడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ,

(1842-2) నగల వర్తకులు, 25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము

పాఠ్యభాష, పఠనపరిశోధన కార్యస్థానము

ఈ శాఖయందలి వెవ్వేట ఉద్యోగములకు దరఖాస్తులను అంగీకరించుకాలము 1927 సం॥రం ఏప్రిల్ నెల 30 వ తేది శనివారమునాడు సాయంత్రము 4 వరకు పొడుగించబడినది. పూర్తి వివరములకు 1926 సం॥రం నవంబరునెల 25, 27, 29 తారీఖు పత్రికలందుగల ప్రకటనను చూడవలెను.

సెనెట్ హౌస్ మద్రాసు.

12-4-1927

విల్లియం మాక్స్ వన్

రిజిస్ట్రారు.

విద్య

ప్రాథమికవిద్య

రంగనాయకులు

II

మనదేశమునం దింకను జాతీయ, ఉచిత, నిర్బంధవిద్య యేర్పడలేదు. మనగ్రామములందు సగమైనట్లు పాఠశాలలను కల్పియుండలేదు. ఆపాఠశాలలందైనను సగముకంటే మోపుగా ప్రభుత్వమునకు జేందియుండలేదు. ఇక 'సెప్టెటిక్' మనప్రజలెల్లరు వ్రాయుట, చదువుట నేర్చుకొనగలరో దురూహ్యము! భారతదేశప్రభుత్వము 60 సంవత్సరములు పట్టునని తలచుచున్నది.

ఈలోపల, ప్రాథమికవిద్య నభ్యసించి, పాఠశాలల వదిలి నవా రెంతమందితిరిగి, ఓ, న, మాల్ నేర్చుకొనవలసియుండునో! క్రిందటిసంవత్సరము, మొదటిక్లాసులో నున్న పిల్లకాయలందు 12 వంతుమందియైన యైదవక్లాసునందు లేరు. దీనినిబట్టి అధికసంఖ్యాకులైన బాలురు, ఐదవక్లాసువరకుకూడ చదువకుండానే, మూడవక్లాసును మించకండాన, చాలిందుకొనుచున్నారని విదితము. ఇట్టిబాలురకు, అక్షరజ్ఞాన మెంతకాలముండునో? పేరందరిగూడ చదివించవలయుననిన మరొక 4 సంవత్సరములు పట్టదా? నిర్బంధప్రారంభవిద్యకై శతాబ్దమాగవలసియున్నదా? తుదకీ ప్రాథమికవిద్యయందుకూడ మనమెంత యధోగతియందున్నది ఇంగ్లాండుదేశపు ప్రాథమికవిద్యార్థులకు కలుగుచున్న వసతులగూర్చి విచారించిన బోధపడును.

1. అచ్చట నిర్బంధప్రారంభవిద్య, ఉచితముగా నివ్వబడుచున్నది. ఆక్సుఫర్డు మైదనందున్న 189 గ్రామములందు 196 పాఠశాలలు కలవు. 82 రాత్రిపాఠశాలలు 1914 సంవత్సరమునకే కలవు.

2. ప్రతిపాఠశాలయందున్న ప్రతివిద్యార్థిని, 'జాతీయ విద్యాశాఖ వైద్యాధికారులు' పరీక్షింతురు. ప్రతివిద్యార్థిని పాఠశాల ప్రవేశించినవెంటనే, మధ్యతరగతి కొచ్చినపిమ్మట, పాఠశాలను వీడుటకుముందు, ఈవైద్యాధికారి పరీక్షించును. ఇటుల 1922 సంవత్సరమునందు 2000 డాక్టరులు, 3000 పాఠశాల నర్సులు, ఆదేశమునం దీపనిజేయుటకై నియమింపబడిరి. 1921-22 లో 52,05,485 పిల్లకాయలలో 18,85,554 మందిని పరీక్షజేసి, 6,35,022 మందికి ప్రత్యేకపు వైద్యసేవ జేయకల్గిరి. బాలుర కేయేజబ్బులు కలవో విచారించి, వారి తల్లితండ్రులకీ వైద్యులు తెలియపరచెదరు. ఆతల్లితండ్రులంత వైద్యునివద్దకు తమబిడ్డల గొంపోయి, మందుల నిష్పింతురు.

అటులజేయలేనివారికి సాయముజేయుటకై, ప్రజా సంస్థలనేకములు కలవు. అటులగూడ సాయము జేందలేని వారికి, పాఠశాల వైద్యాలయము, లందు వైద్యసాయము చేయబడును. 316 జిల్లాబోర్డులందు 291 బోర్డు లిట్టివైద్యాలయముల నేర్పరచెను. లండను పట్టణమునందే 57 వైద్యాలయముల నేర్పరచి 2,12,579 బిడ్డలకు వైద్యరక్షణ ఒసంగబడెను.

(3) ప్రత్యేక పాఠశాలలు:—ఈ పాఠశాలలను సాధారణమున ఆరోగ్యములేక సహజముగ బుద్ధిబలములేని బిడ్డలను, మంటి, గ్రుడ్డిపిల్లలను, ఊపిరితిత్తులందు జబ్బుకల్గిన అవయవ వికారములబొందిన బిడ్డలకుగా నేర్పరచును. ఇంగ్లాండు, వేల్సు దేశములందు గ్రుడ్డిపిల్లలు 5,800, మాగ, చెవిటివారు 6,200. తెలివిలేకున్నవారు 31,000; శుద్ధమొద్దులు 5,000; వికార చేష్టలవారు 1000; క్షయవ్యాధిపడితులు 26,000; క్షయవలన అవిటివారైనవారు ఇతరులు 36,000; ఇతరముగ కష్టముల బొందినవారు 58,000-మొత్తము 1,64,600 మంది యివిటి బిడ్డలు కలరు. ఈబిడ్డలకుగాను మొత్తము 528 పాఠశాలలు 36000 మంది విద్యార్థులతో కలవు. ఇంకను 83000 మంది సాధారణపాఠశాలలందున్నారు. వారిగూర్చి గొప్ప యాందోళన సాగుచున్నది.

(4) బిడ్డల యారోగ్యము నభివృద్ధిగావించుటకై డ్రిల్లుకు బదులు ఆటల నేర్పరచుచున్నారు. పాఠశాలలం దీ యాటలకు తగినంత వసతిలేదని సాయంకాలపు ఆటస్థలముల 326 దేశమునం దేర్పరచిరి.

(5) పాఠశాలలకు 5 సంవత్సరముల వయసురావించే జేరని బిడ్డలయందుండు జబ్బులు బోగొట్టుటకై పసిబిడ్డల పాఠశాలలు 27 యేర్పరచి 1000 బిడ్డలకు విద్య ఆరోగ్యముల నిచ్చుచున్నారు.

(6) పాఠశాల కాంపులు:—పట్టణములందున్న బిడ్డల యారోగ్యభివృద్ధి నిమిత్తము, వారి యుత్సాహశీలము

కొరకై గ్రామములందు కాంపులుజేసి ప్రతిపాఠశాలను కొన్ని వారములవరకు నడుపుచున్నారు.

(7) తుల్యవాణిపీడితులైన బిడ్డలకు 9 పగటిపాఠశాలలు; 35 మార్గరశ్మిపాఠశాలలు, 25 రాత్రి పగలు నడుపబడు పాఠశాలలు కలవు.

(8) ప్రజాసామాన్యము బీదవారగుటవలన, పెరుగుచున్న బిడ్డలకు తగినంత తిండి పెట్టజాలకపోవుటచే, క్రమముగా టీ, చిందు బిడ్డలకు చదువుసరిహా మనసున కెక్కదని తెలుసుకొని, పాఠశాలలకు నిండుగా తినిరాని బిడ్డలకు భోజనముల నుచితముగా నిడుచు 1912 సంవత్సరమున ప్రారంభించిరి. 1912 సంవత్సరమున 2,58,806 బిడ్డలకు 1,90,01,729 భోజనములిడగా, 1921-22 లో 5,92,518 మందికి 6,06,76,017 భోజనముల పెట్టిరి. ఇందుకుగాను ఖజూరు రు 2,50,00,000 ఖర్చుపెట్టిరి. బిడ్డపుట్టిన దాది, ప్రాథమిక పాఠశాలవలనవరకు, అదేకేపు జాతీయవిద్యవైద్యకాఖోద్యోగులు, ఆరోగ్యముగూర్చి, విద్యగూర్చి సాధ్యమైనంత శ్రద్ధతీసుకొందురు. అచ్చట నింకను వృద్ధియవసరము. కాని, భావికాలమునందు సరియగు ప్రజలు వలయునన్న, ఇప్పటిబిడ్డల యారోగ్యమును, విద్యను జాగ్రత్తగ రక్షింపవలెను.

ప్రాథమికవిద్యకు మించి, ప్రజాసామాన్యమునకు మన ప్రభుత్వ మేషమైన విద్యనైన దానమొనర్చ ప్రయత్నించుచున్నదా? అచ్చటచ్చట 'హెయ్యరుగ్రేడు' యెలిమెంటరీ స్కూల్స్ను కొన్ని తాలూకాబోర్డులు స్థాపించి నడపుచున్నవి. ఈపాఠశాలలెంతయు, ఉపయోగకారిగానున్నవి. వానియందున్న బాలరకు, పిమ్మట హైస్కూలునకు జేరుటకు సరికల్గించుటకై చేయుప్రయత్న మెంతవరకు మంచిదోచిచూరింద వలసియున్నది. కాని, ఇంగ్లీషు మిడిల్ స్కూలునందు జరుపు బాలరకంటె, హైస్కూలువిద్యార్థులకంటె, ప్రత్యేకములందు జరుపు బిడ్డలకంటె, ఈహెయ్యరుగ్రేడుబాలరు గ్రామజీవనమున ప్రతిదినము రుచి జూచుచు గ్రామగులవద్ద జీవించుచు, ప్రజాసామాన్యముపయోగించుకొను భాషయందే చదువుకొనుచు, పాఠములపబోవు నలవాటుల బోగొట్టుకొనకుండ తలదండ్రులకంటె తోక్తలవారమును తిక్కనుబొందక, ఖరీదగు దుస్తుల కలవాటపడు వసతులు లేక, వృద్ధిబొందుట కనేకసదుపాయముల గల్గియున్నారు. వారి తలదండ్రులకు యావిద్య చాక. గ్రామములోని బాలరందరు చదువుకొందురుగాన యీ విద్యార్థులకు ప్రత్యేక విలువ లేదు. అందువలన, ఇంగ్లీషుముగ్రసేర్పిన బాలరకుండు అహంకారము, పెద్దలన్న నిరసనభావము వీరికికల్గుట దుర్లభము. ప్రజల బిడ్డలకు 'విజ్ఞానము' కల్గించుట కీపాఠశాలలె హైస్కూల్లకంటె హెచ్చుగా నుపయోగపడవచ్చును. ఇంగ్లండునందు ప్రజలందరికి హైస్కూలువిద్య యవసరమని యాందోళన సాగుచున్నది. మనదేశమునందు ప్రజలందరికి 'హెయ్యరుగ్రేడు' విద్య యవసరమనియు బిడ్డలందరికి వానియందు 16 సంవత్సరములు వచ్చువరకు విద్యగరవుటగత్యుపరియు ఆందోళనజేయుట భావికాలపురోభివృద్ధి కారణము. ఇప్పటికంటె విద్యార్థికులై జ్ఞానాభివృద్ధి జెందిన, అనుభవజ్ఞులై ఉపాధ్యాయు లీపాఠశాలల కవసరము ఇప్పటికంటె హెచ్చుచరిత్ర భూగోళమున ఆభాషాజ్ఞానము వీనియందెవ్వలసి యుండును. ఈపాఠశాలలయందు జాతీయ యాటల ప్రోత్సహించి వ్యవసాయజ్ఞానపు ప్రధమమాత్రముల బాలబాలికలకు నేర్పవలయును.

No. 315.

దివ్యమైన సువాసనగల సబ్బు. పరిశుద్ధమైనవస్తువులు, శ్రేష్ఠమైన చందనతైలము మొదలగువాటినిండి చేయబడినది.

Made by GOODWIN'S, Manchester

Agents: P. HOLT & Co., Ltd.
P. O. BOX 237 3434
MADRAS.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము

సెనేటు, సిండికేటు-అకడమిక్ సభ్యులకు విజ్ఞప్తి
ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమువారు యూనివర్సిటీ పరీక్షలకు స్త్రీలను, ఉపాధ్యాయులను ప్రయోజేటుగా చదువనిచ్చి నందులకు కడువందనీయులు. అంతేగాక గతఫిబ్రవరినెలలో జరిగిన ఎకడమిక్ కాన్ఫిరెన్సు సమావేశమందు, సెకండరీపాఠశాలోపాధ్యాయులనే గాక యెలిమెంటరీ పాఠశాలోపాధ్యాయులనుగూడా పట్టపరీక్షకు ప్రయోజేటుగా వెళ్లవచ్చునను తీర్మానమునకు మిక్కిలి వందనముల నర్పించుచున్నారము. కాని ఉపాధ్యాయుల ట్రెయినింగు అసంతరము మూడుసంవత్సరములు సర్వీసుగలవారు మాత్రమే పట్టపరీక్షలకు రావలయునని ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయపుకోర్డు చెప్పుచున్నది. ఇట్టి నిర్బంధనలన పెక్కుమంది ఉపాధ్యాయులకు కష్టతరముగానున్నది. ఇట్టి నిర్బంధనలన ట్రెయినింగు సంవత్సరముంతయు సర్వీసులో కేర సయ్యరయోగమునున్నది. ఈవిషయమును మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమువారు విచారించి యిట్టి నిర్బంధన పూర్తిగ తొలగించిరి. కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమువారు గూడ యీ సంగతి పూర్తిగ విమర్శించి ట్రెయినింగుసంవత్సరము గూడ చున్నారము.

సర్వీసునందు జేర్చుకొనుట కంగీకరించిరి. ఇంకను బి. ఏ. పరీక్షలోను తీర్ణులై రెండుసంవత్సరములు హైస్కూలులో పని చేసిన యుపాధ్యాయులను B. E. D. పరీక్షకు ప్రయోజేటుగా వెళ్లవచ్చునని ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమువారు తీర్మానించియున్నారు. ఇతరులకు మాత్రము మూడుసంవత్సరములు యేలయుండవలయును? ఇంతేగాక అనేక జిల్లాబోర్డులు తాలూకాబోర్డులు ట్రెయినింగుసంవత్సరము ఉపాధ్యాయవృత్తిలో ప్రధమసోపానమని యెంచి ఉపాధ్యాయుల ట్రెయినింగుసంవత్సరము గూడ వారి సర్వీసులో జేర్చుచున్నారు. ఇట్టి ప్రధానభాగమును గురించి ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమువారు రాబోవు సిండికేటు ఎకడమిక్ కాన్ఫిరెన్సు సమావేశమందు కోర్డులో యాక్రిడిసవరగాలు జేయవేడుచున్నారము. విశ్వవిద్యాలయపుకోర్డులో 22 చాప్టరులో 5-వ సెక్షనులో (a) పేరలో మూడుసంవత్సరము అనుచోట రెండుసంవత్సరములుగాగాని, లేక ట్రెయినింగుసంవత్సరము సహా మూడుసంవత్సరములుగాగాని మార్పులు చేయవేడుచున్నారము. కనుక బీద ఉపాధ్యాయులయందు విశ్వవిద్యాలయమువారు పరిపూర్ణదయయించి ట్రెయినింగుసంవత్సరముగూడ సర్వీసునందు జేర్చుకొనుటకు అనుజ్ఞాసోపంగ ప్రార్థించుచున్నారము (విద్యాభిమాని)

ఆటంకవరచుటకుదురుచుట

ఈ రెండు సుగుణములు గలిగినట్టి

లోకమయహరకస్తూరిమాత్రలు

Regd Trade Mark

అమూల్యమైన ఓషధులు, కస్తూరి కుంకుమపువ్వు మొదలగునవిచేర్చి శాస్త్రోక్తముగా తయారుచేయుబడినవి. 594

సాధారణముగా పలకబడ జ్వరములు, జలుబు, దగ్గు, అజీర్ణము, పిల్లలపడికము, ప్రక్కల ఈడ్పు, అజీర్ణ భేది, ప్లేగు, కడుపుబ్బరము, బలహీనత, అగ్నిమాంద్యము, మలబద్ధము, అజీర్ణచే గలగు కడుపునొప్పి మొదలగువాటికి విశ్రాంతియుధము వంటిది. అనుపాన పత్రముగూడ పంపబడును. కాల, దేశ, లింగ వయస్సు భేదము లేక అనేక సంగి రములనుండి వాడబడి, ప్రశంసించబడుచున్నది. పసిబిడ్డలకు, బాలింతలకు అమృతమువంటిది. 250-300 మాత్రలుగల బుడ్డి 1 కి ధర 0 4 0, పొట్టుఖర్చు 0 4 0, పోస్టుఖర్చుతో సహా 6 కి రు 1 8 0, 12 కి 2 18 0, 25 కి రు 5 8 0.

ముఖ్యగమనింపు:— మా కస్తూరి మాత్రలవలన గలగుచున్న అమోఘమైన సుమును చూచి బహుదనందు అనేక కృత్రిమ కస్తూరి మాత్రలు విక్రయించబడుచున్నది. మాదపోకుండుటకై మా పక్షగ నుజుతునుచూచి తీయుడు. ప్రతివూరిలోను ప్రతి దుకాణమునందు దొరకును. బిషగరత్న పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, ప్రొఫైటరు,

శ్రీ సీతారాఘవవైద్యశాల, మైసూరు.

నీకాలమును, ఆదాయమును, ఆయుర్దాయమును భీమాచేసికొనుము

డాక్టరు ఐ. యం. మ్యాలిక్ యం. ఏ. యం. డి. బి. యల్ గారి ఇక్ మిక్ కుక్కరుతో ప్రతి దినము నీ ఆహారమును వండుటవలన.

ఉపయోగించుట గులభము ప్రమాణమునకు సౌకర్యము. పరిశుభ్రమైనది, ఆరోగ్య కరమైనదియు. ఇప్పటికే 3 లక్షలకుపైను వుపయోగములో నున్నది.

మధనలో వ్యాపారులకు ప్రత్యేకధరలు. మా 4 నెంబరు చిత్రముల కేటలాగునకు వ్రాయుడు.

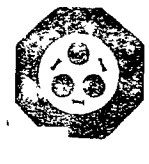
టెలిఫోను బి. బి. 859

ఇక్ మిక్ కుక్కరు కో,

29 కాలేజిపేడి, కలకత్తా.

టెలిగ్రాము "ఇక్ మిక్ కుక్కరు" కలకత్తా.

బలహీనము, నరముల బలహీనము

1228

మొదలగు వాటికి

Deschiens' Syrup

పిరపును ఉపయోగించుము.

ఇది, ఆరోగ్యమును, బలము, నియ్యంతగినదియు, 30,000 చైదులుచేర్చుకొనియున్న వాడు. డెస్చిన్సు, పోరీ

అను మార్కును, గమనించుము. ఎక్కడను చిహ్నును.

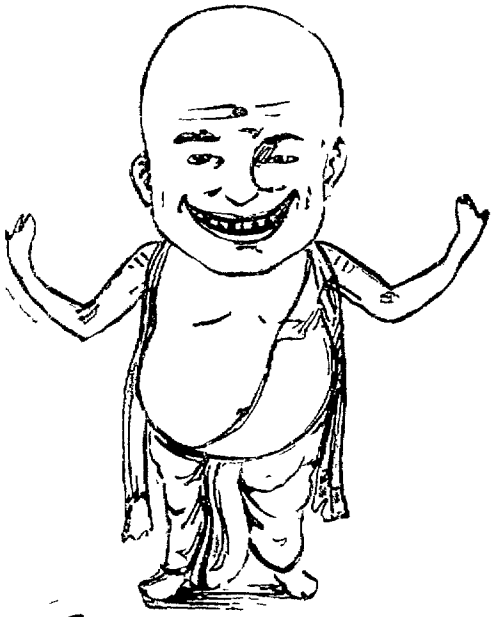
To be had of all Chemists (Wholesale C. T. HARI & Co., 174, Broadway Madras.

వనోపధిశబ్దార్థనిఘంటువు.

మూలకలయొక్క 35000 సంస్కృతశబ్దములకు తెలుగు అర్థములు కలవు. క్యాలెండరు 3-4-0 లు.

స్తవదీపిక ఇందు సమస్తఖనిజములు కుడిచేతి భస్మములుచేయు యానాని ఆయుర్వేదవిధానములగులవు. తు 1-కి రు. 500 కిమ్మరుగల భస్మములు కూడ గలవు. క్యాలెండరు 2-0-0

2454 రెడ్డి సోదరులు, రాయవరము. గోదావరి.

తొమ్మోవూలు

(ఆంధ్రవత్రికకు ప్రత్యేకం)

వెంట్రుకలు

ఒకడు—నీతిమీద బొత్తిగా వెంట్రుకలులేవే?

ఇంకొకడు—అందరికీ పని ఉండేవోట, గడ్డిమొలనదు గద!

భోజనం

బంధువు—మావూరికివచ్చి, మీరు ఇంకోవోట భోంచేయ్యడం బాగుండలేదు.

ఎల్లయ్య—రయలు దోటప్పటికి ఆకలిఅయింది అందుచేత నేరేవోట భోంచేసాను.

కారణం

పెద్దమనిషి—నీవు చేశాదిమ్మరలే తిరగకపోతే ఒకచోట వుండి పనిచేసుకోరాదా?

యాచకుడు—నైద్యుడు అట్లాసలహాచెప్పాడండి.

పెద్దమనిషి—అదేమిటి?

యాచకుడు—భోంచేసి, నడవమన్నాడు. అప్పటినుంచి భోంచెయ్యగానే తిరుగుతుంటాను.

గిల్లడం

తండ్రి—ఎందుకురా తమ్ముడిని గిల్లుతున్నావు?

బాలుడు—నేను గిల్లడంలేదు. మేము ఆడుకుంటున్నాము. నేను మోటారు నడిపేవాడిని. వాడు ఈదేకొమ్ము. అందుచేత కొమ్ము నత్తుతున్నాను.

మంగలి

మంగలి—అయ్యో, తమరు మామపుకు ఎన్నడూవచ్చినట్టులేదే!

పెద్దమనిషి—ఒకసారి వచ్చాను. అప్పుడు చేసినగాయం మానింది. అందుచేత నీవు గుర్తుపట్ట లేకపోయావావు.

సందేహం

ఇద్దరు స్నేహితులు రామయ్యకు కనిపించిరి. అందులో ఒకడు ఇట్లాఅనెను:

“నీవు బుద్ధితేనివాడవో, లేక దుర్మార్గుడవో మాడా తెలియకుండావుంది”

రామయ్య—నేను ఇద్దరికీ మధ్యగా ఉన్నాను.

కసరతు

ఒకడు—ఏంబాగా కసరత్ చేస్తావయ్యా? చేతులు ఎల్లు ఇంత బాగా బిగబట్టినవాళ్లను ఎవరినీ చూడలేదు!

ఇంకొకడు—నేను చలిజ్వరంతో బాధపడుతుంటే, కసరతు అంటావే?

వ్యాకరణము

వ్యాకరణంలో విశేషణాలను బోధించడానికి ఉపాధ్యాయుడు మొదలుపెట్టెను.

ఉపాధ్యాయుడు—నే ఎవరిని?

బాలుడు—మనుష్యుడవు.

ఉపాధ్యాయుడు—ఎట్లాంటి మనుష్యుడను?

బాలుడు—పొట్టివాడివి.

ఉపాధ్యాయుడు—ఇంకా ఎట్లాంటివాడిని?

బాలుడు—అందరికారంగా ఉంటావు.

టోపీ

ఒకరు—నాతిలకు సరిపాడ్యే టోపీ కనిపించలేదే.

అంగడివాడు—అయితే గడ్డిటోపీ కొనండి.

ప్రశ్న

మేజిస్ట్రేట్లు—నీవు నేరంచేసావా, చెయ్యలేదా?

మున్షయి—ఎప్పుడూ మీరు ఒక్కటే ప్రశ్న అడుగుతారేమిటి?

పెళ్లి

ఒకడు—పుల్లయ్య పెళ్లి చేసుకోవాలెనని ఆలోచిస్తున్నాడట, నిజమేనా?

ఇంకొకడు—ఆలోచించని చెప్పడు!

కొంచెం

ఎల్లయ్య—కొంచెండబ్బు బదులిస్తావా?

ముల్లయ్య—ఎంతకొంచె మేమిటి?

తిట్టడం

ఒకడు—అందరినడటా, నన్ను బుద్ధితేనివాడివి అని, ఎందుకయ్యా తిట్టావు?

ఇంకొకడు—అది రహస్య మనుకోలేదు.

ఋణం

రామయ్య—ఋణాలతో బాధపడుతున్నావా ఏమిటి?

సోమయ్య—నాకు కావలసినవస్తువులు, మామట్టుపట్లవాళ్లదగ్గర ఉండటంలేదు. అందుచేత కష్టంగాఉంది.

దొంగలు

భార్య—దొంగల చప్పుడవుతున్నట్టుంది. మీరు మెళుకువతో ఉన్నారా?

భర్త—లేను.

సంగీతం

పాపయ్య—ముల్లయ్య సంగీతంపాడేటప్పుడు, ఎందుకట్లా కళ్ళుమూసుకుంటాడు?

సుబ్బయ్య—వచ్చినవాళ్ళు బాధపడుతుంటే, చూడలేక.

భేదం

వీరయ్య—పెళ్లి అయితరువాత ఎట్లావుంది?

సూరయ్య—పెళ్లి కాక ముందు, ఇంట్లో బయటాకూడా సుఖంగా ఉండేది. పెళ్లి అయితరువాత, బయట సుఖంగాను ఇంట్లోమాత్రం దుఃఖంగాను ఉంటున్నది.

వయస్సు

పిచ్చయ్య—నీవయస్సు ఇరవై యా, ఇరవై ఒకటా అని అడిగితే, నాకు జ్ఞాపకం రాకపోయింది.

చెట్టయ్య—ఏమని చెప్పావు?

పిచ్చయ్య—పందొమ్మిదని చెప్పాను.

నవ్వు

ప్రశ్న—మీకమామలలో కొన్ని బాగానవ్వునవ్వు కొన్ని బాగా నవ్వురావు ఎందుచేత?

జవాబు—నవ్వు వేరు, తమాషా వేరు.

విచారం

ఒకడు—ఎందుకయ్యా అంత విచారంగా ఉన్నావు?

ఇంకొకడు—నేను రయలుస్తేమనుకు ఒక్కనిమవం ఆలస్యంగా వచ్చాను. లేకపోతే రయలు అందేదే.

ఒకడు—నీముఖమాస్త్రమాత్రం గంట ఆలస్యమయినంత విచారంగా ఉంది. ఒక్క నిమిషమికి ఇంత విచారమెందుకయ్యా?

ఖర్చు

భర్త—వెనకటి నెల డిబ్బయిరూపాయలు, ఈ నెల అరవై రూపాయలు నీ చీరెక్రిందనే ఖర్చయినాయి ఇట్లా అయితే ఎట్లా?

భార్య—ఖర్చు వరసగా తగ్గిపోవడంలేదా?

నిదానం

టెచ్చయ్య—దేనికీ తొందరపడగూడదు. నిదానం ఉండాలి. నిదానిస్తే ఏమిస్తవో చెప్పు?

బాలుడు—మీసాలు.

చీకటి

చీకటిలో గుమాస్తాకు ఇంకొకరి కాలతిగిలి కింద పడెను.

గుమాస్తా—వెధవా!

ఇంతలోనే యజమానిని గుర్తించెను.

గుమాస్తా—నేను ఎంత వెధవనండి!

జుట్టు

ఒకడు—ఎంతో అందంగా ఉండే జుట్టు అంతా తీసివేసావేమయ్యా?

ఇంకొకడు—అదివాదిగాదు. నాటకానికి ఎరువు తెచ్చుకున్నాను.

నెమ్మది

ఎల్లమ్మ—మీదానీది చాలా నెమ్మదిగా పనిచేస్తుంటుంది. మాదానీది అట్లాంటిది గాదు.

పుల్లమ్మ—చాలా నెమ్మదే. ఇల్లు ఊడ్చేటప్పుడు, దుమ్మయినా కదిలించదు.

ఆగుట

సాక్షి—నడిచేటప్పుడు ఆగమంటే, ఏం చెయ్యాలి? పోలీసుభటుడు—కిందవున్నకాలు నేలమీదఉంచి పైకెత్తినకాలును కిందదెంపకుండా అట్లాగే వుంచాలి.

ఆకాశం

ఇన్స్పెక్టరు—ఆకాశం అంటే ఏమిటి?

విద్యార్థి—ఆకాశం కూన్యమంటారుగాని, ఏమిటో చెప్పలేనండి, నాతలలో మాత్రం ఉందండి.

గుట్టం

నాకరు—అయ్యా, నాకు జీతం ముందియ్యండి.

యజమాని—ఇప్పుడే పికారువెళ్లి వస్తాను గుట్టాన్ని ఎక్కడయినా వదిలిపెట్టి వస్తాననుకున్నావా?

నాకరు—లేదండి, గుట్టమే మిమ్మను ఎక్కడయినా వదిలిపెట్టి వస్తుందేమో నండి.

వర్తమానం

ఒకడు—అయ్యా, పిచ్చయ్యగారు తమరేవాఅండి?

ఇంకొకడు—నేనుకానండి.

ఒకడు—క్షమించండి, పిచ్చయ్యగారికి ఒక వర్తమానం చెప్పాలెనండి. వారు ఇక్కడికి త్వరలో వస్తారా అండి?

ఇంకొకడు—బహుశా రారండి.

ఒకడు—ఏంచెయ్యనో తెలియకుండా ఉంది.

ఇంకొకడు—ఏమయినా అవసరమయిన కబురంటే చెప్పండి. నేను వారితో తప్పకుండా చెప్పుతాను.

ఒకడు—మరేంలేదుగాని, వారిఇల్లు తగలబడుతున్నదని చెప్పండి.

ఎలిక

చుట్టము—అట్లాపోయింది ఎలికలే ఉందండి.

రామయ్య—ఈయింట్లో పందికొక్కలు తప్ప ఎలికలు లేనేలేవు.

చావు

పిచ్చయ్య—నాకు ప్రాణమీద విసుగువుట్టింది. విషం పుచ్చుకోవలెనని ఉంది.

చెట్టయ్య—అట్లాకయితే, మావాడు కొత్తగా మందులమపు పెట్టాడు, విషం అక్కడనేకొను. వాడికిప్రోత్సాహంగా ఉంటుంది.

పాట

బంగారయ్య—మీపాట విని లెనని మావూళ్లో అందరికీ కుతూహలంగాఉంది. మీరు ఎంతపుచ్చుకుంటారు?

సంగీతపాటకుడు—వెయ్యిరూపాయలు. రాను షోను రయలు ఖర్చులు.

బంగారయ్య—మావూళ్లో డిప్టి కలెక్టరుగారికి కూడ ఇంత జీతం లేదే!

సంగీతపాటకుడు—అయితే, ఆయనచేతనే పాడించండి.

30 సంవత్సరములుగ ప్రసిద్ధిగాంచిన

వైద్యరత్న

పండిత డి. గోపాలాచార్యులువారి

జీవామృతము

(రిజిస్టరు చేయబడినది)

జీవామృతము నరముల బలహీనముచేత కలిగెడు రోగముల కిది యమోఘమైన రసాయనము, జీవామృతము: బలహీనము, ధాతుక్షయము, రక్తక్షయము, వీర్యనష్టము, మెదడుయొక్క బలహీనము మున్నగు రోగములకు జీవామృతముతో సాటియైన రసాయనము లేదు. బుడ్డి 1-కి రూ 4-0 క్యాటలాగు రోగినవారికి వుచితముగా పంపబడును.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

151, గోవిందప్పనాయునివీధి, 1045

బ్రాంచి 183, బ్రాడ్వే, పోస్టుబాక్సు 287, మదరాసు. ఏజంట్లు: కాకి వెంకటసుబ్బారావుగారు మర్చంట్సు రాజమండ్రి

“హోమోపతీ” వైద్యచార్యుడు

డా. సామ్యుయేలు హోమోపతీ గారి
చిత్రపటమును బహిరంగపరచుట

వైద్యంగమంత్రి ప్రశంస

వైద్యంగమంత్రియగు గౌ॥ ఆరోగ్యస్వామి మొదలి యారుగారు గత శనివారము సాయంత్రము, భారత సేనకసంఘ ఆవరణయందు (రాయపేట) డాక్టరు సామ్యుయేలు హోమోపతీ గారి చిత్రపటమును బహిరంగపరచుచు, హోమోపతీ వైద్యపద్ధతిని చాలప్రశంసించిరి.

జేబుగానముతో సభాకార్యక్రమము ప్రారంభమయెను. డాక్టరు జి. ఆర్. ఎ. ఆచార్యగారు హోమోపతీ వైద్యపద్ధతిని కనిపెట్టిన ప్రధానాచార్యుడగు డాక్టరు సామ్యుయేలు హోమోపతీ గారి జీవితచరిత్రను సంగ్రహముగ వివరించుచు నుపన్యసించిరి.

గౌ॥ డి॥ బి॥ ఆరోగ్యస్వామి మొదలియారుగారు హోమోపతీ గారి చిత్రపటమును బహిరంగపరచు భాగ్యము తన కబ్బి నందులక్ష సంతసమును వెల్లిబుచ్చుచు, హోమోపతీ వైద్యప్రచారమునకు జి. ఆర్. ఎ. ఆచార్యగారు రో న ర్చుచున్న ప్రయత్నములను ప్రశంసించిరి. హోమోపతీ గారు వైద్యవిజ్ఞానమున కొనర్చిన సేవను పూర్తిగ్రహింపవలెననిన యెడల అతడు ఒకటిన్నర శతాబ్దములకు పూర్వపువాడను విషయమును జ్ఞప్తయందుంచుకొనవలెను. ఆకాలపు అల్లోపాథికు వైద్యపద్ధతితో అతడు చాలఅసంతృప్తుడై హోమోపతీకు వైద్యమును గనిపెట్టెను. అతడు కనిపెట్టిన శ్రోత్రపద్ధతివలన ప్రపంచ వైద్యవిజ్ఞాన సంపదకు చాల ఉపకార మొనర్చెను. అల్లోపాథికు వైద్యముగూడ ఇటీవల చాల అభివృద్ధి నొందెను. హోమోపతీ గారి కాలమునాడు అల్లోపాథికు వైద్యపద్ధతియందు గల లోపము లిటీవల చాలవరకు తొలగింపబడెను. ఆకాలమున తన వైద్యవిధానముకొరకు హోమోపతీ గారి రెన్నియో హింసలనంద వలసి వచ్చెను.

వైద్యవిషయములందు నే నెన్నువ ధాటిగా మాటలాడ జాలను. అయినను ఒక్క విషయమునుగూర్చి మాత్రము ధాటిగా చెప్పగలను. అల్లోపాథికు వైద్యము, ప్రస్తుతము మనరాష్ట్రమున ఏకొలదిమంది ప్రజలకు మాత్రమే అందుబాటులోనున్నది. పల్లెటూళ్ల ప్రజలకు అల్లోపాథికువైద్య మందుబాటులోనికి దెచ్చుట దుస్సాధ్యముగ నున్నది. ఏవైద్యవిధానమునగాని ప్రజాసముదాయమున కుపయోగపడవలె ననినయెడల సాధ్యమైనంత తక్కువగనుండువలెను. తక్కువఖర్చుతో మందుల సరఫరా జేయు విషయమున ప్రస్తుతమున్న ఏవైద్యపద్ధతినిగూడ, హోమోపతీ వైద్యపద్ధతితో పోటీచేయజాలవు. ఫలితములబట్టి జూచినను హోమోపతీవైద్యము, చాల ప్రజారంజకముగ నున్నట్లు దెలియగలను. ఇతరరాష్ట్రములందు హోమోపతీ వైద్య పద్ధతి విస్తారముగ ప్రచారమునందున్నది. ప్రజల కిది చాల తోడ్పడుచున్నదని యెందుట కిదియే చిహ్నము.

వైద్యప్రచారమునకు ముఖ్యముగా ప్రజాదరణ మావశ్యకము. విదేశములందు వైద్యసంస్థలు విరివిగనున్నవి. వానిలో నధికభాగము దానధర్మపరమగు ప్రజలపోషణయే కారణము. మన రాష్ట్రమునగూడ ధనస్వాములును, భూస్వాములును ఇట్టి సంస్థలకు విరివిగ సహాయమొనర్చి తమ ప్రజాసేవాభిలాషను వెల్లడించెదరని నమ్ముచున్నాను. ప్రజాసామాన్యముతటికిని ఎప్పటికైనను వైద్యసహాయము నందుబాటిలోనికి దెచ్చు ఉద్దేశమున్నయెడల, ప్రజలం ధాగునిమలరవారును, ఉత్సాహ పరులను, ఈకార్యమునకు పూనుకొనవలెను.

కె. వ్యాసరావుగారు పిమ్మట మాటలాడుచు, హోమోపతీ వైద్యమును ప్రభుత్వమువారు నిర్లక్ష్యమొనర్చరాదనియు, ఈ వైద్యమునకుగూడ రాజాదరణము నొసగవలసినదనియు గోరిరి.

పిమ్మట హర్షద్యమలు చెలరేగ, మంత్రిగారు, చిత్రపటమును వెలువరించిరి.

శతవృద్ధు

విశాఖపట్నంజిల్లా గడిమడిపాం అనే గ్రామంలో ముప్పది కాళ్ళమ్మగారు 125 సంవత్సరములు జీవించి ప్రభువంశం వైత్ర శుంగ, జయనారనాడు మృతిజేందెను. ఈమెకు 20 మంది సంతానంగలదు.

వరద రామమూర్తి.

గాంధీమహాత్ముని స్థితి

శేపు 19 వ తేదీని బెల్గాంనుండి బెంగళూరుకు
బయలుదేరును

మైసూరు సంస్థానమునందున్న నందికొండలో శ్రీ మైసూరు మహారాజావారి బంగళాలో రెండునెలలపాటు మహాత్ముడు విక్రాంతిగొనుట కేర్పాటుచేయబడినది. దినదినమును మహాత్ముని ఆరోగ్యవృద్ధి మగుచున్నది. శేపు 19 వ తేదీని మహాత్ముడు బెల్గాంనుండి బయలుదేరి బెంగళూరువచ్చి అటు నుండి కొండలకేను.

నందికొండలు ఆరోగ్యస్థాన (కానిటోరియం)మైయున్నది. బెంగళూరుకు 81 మైళ్ళదూరమున సముద్రమట్టమునకు 4200 అడుగుల యెత్తున మిక్కిలి ఉన్నతమైన స్థానమున ఒక కొండలవరుసకు కొనభాగమునందీ యారోగ్యస్థానమున్నదిగాన వేసవికాలమున నివసించుటకు మిక్కిలి తగియున్నది. ఉదకమండలము తరువాత దీనినే చెప్పదగునుగాని ఉదకమండలమున చలి మిక్కిలము. నందికొండలలో చలిభాధ లేదు. సమభాగము నందుకంటే నందికొండలలో నుష్ణస్థితి (టెంపరేచరు) పది డిగ్రీలు తక్కువగా నుండును. అచటి వాతావరణము చాల చల్లగాను ఆరోగ్యకరముగను నుండును. సమప్రదేశములలో టెంపరేచరు 72-75 డిగ్రీలుండును. నందికొండలలో మిక్కిలి టెంపరేచరు 62 డిగ్రీలుండును. పర్యవ్రాజమున చాల అందమైనట్టి అతివిశాలమగు సముద్రము (స్ట్రెట్)కలదు. అది పశ్చిమమునకు వంగియున్నది. ఆసమభాగమునకు మధ్యభాగమున నొక పల్లమున్నది. దానిలో అమృతసరోవరమును సరస్సు కలదు. అది యెన్నటికిని ఎండిపోదు. ఆసరోవరమునకు నల్లప్రక్కలను రాళ్లతో గోడలను కట్టియున్నారు. ఆ గోడలు క్రమముగా తగ్గి యొక్కచోకలునుకొనును. అచట నొకచిన్న నంది దేవాలయమున్నది. వైద్యభాగమునందీ దొక నిరకమున్నది. దానిని టిప్టెఆఖాతము (టిప్టెసుడ్రాఫు) అని అందురు. టిప్టెసులైన రాజ్యము చేయుచున్నపుడు సేరములుచేసినవారి నటు నుండి క్రిందకు బడద్రోయుచుండెదన ప్రతీతికలదు. ప్రక్కనున్న కొండపైని హైదరు అఖాతమును గుహయును కలదు. అవిగూడ చూడదగిన ప్రదేశములే. ఈ కొండలలో వేసవికాలమున చాలకాలము వర్షములేకుండ నున్నపుడు తొలిసారివర్షము కురియగనే క్రిందనున్న లోయలో రాత్రివేళ వేలకొలదిదీపములు వెలుగుచున్నట్లు కనబడును. పెద్దనగరములలో విద్యుద్దీపముల ఎరుసలవలెనే ఆ కొండలలోగూడ దీపములు కనబడును. దీని రహస్యము నెవ్వరును సరిగా వెల్లడింపగలిగియుండలేదు.

(శ్రీ ప్రెసు)

రెండవకొండకు దక్షిణమున నొక పెద్దగుహయునున్నది. దానిలోని నల్లనిరంగుల సస్యటికవిశేషము (ట్రోగ్గ్యాలిను) విస్తారముగా నుట్టులుగుట్టులుగానున్నది. వేసవిలో చాలమంది అచటికివచ్చెదరు గాన అపుడు టపాక చేరియును వైద్యకాలయును గూడనుండును. రైలుమీదగాని మోటారు బస్సుమీదగాని నుభముగా నచటికి పోవచ్చును. నందిరైలుస్టేషనునందీ దిగవలెను. అది కొండలదిరువనున్నది. ఈస్టేషను బెంగళూరు చికబజ్జాపూరు యినువదారి (రైలురైల్వే)మీదనున్నది. శ్రీ మహారాజావారి మహాత్మునకు సకలసౌకర్యములను గావించెదరు. సంస్థానవైద్యులు మహాత్మునకు చికిత్సచేసెదరు. శ్రీ మహారాజావారి పండ్లచెట్లతోటలలోనుండి పండ్లుమున్నగునవి మహాత్మునకు పంపబడును. మహారాజావారి మోటారుబండ్లు కొన్ని మహాత్ముని వశమున నుంచబడును.

(శ్రీ ప్రెసు.)

శ్రీ శంకరాచార్యులవారిని సందర్శించుట

మహాత్ముడు ద్రవిడరాష్ట్రమున సంచారమును ప్రారంభించినపుడు శ్రీ కుంభకోణి కామకోటికి శ్రీ శంకరాచార్య స్వామిలవారి సందర్శనము చేయబడునట్లు గాఢస్థితి వచ్చును. స్వామిలవారి పురుష సేలంజిల్లాలో కిష్టాటల మొనరించుచున్నారు.

(శ్రీ ప్రెసు.)

సి. రాజగోపాలాచారిగారి ప్రకటనము

19 వ తేదీరాత్రి పూనా మెయిలులో మహాత్ముడు బెల్గాంనుండి బయలుదేరునట్లెలియుచున్నది. మహాత్ముడు ఆరోగ్యస్థితియందున్నాడు గాన రాత్రిగాని పగలుగాని రైలు స్టేషను వద్ద మహాత్ముని సందర్శించుట కెవ్వరును పోగూడదు. తేకలనేసి మహాత్మునికి నిద్రాభంగము కలిగింపరాదు. ఈ విషయమున ప్రజలు స్టేషనులోనికి రాకుండు రైల్వేయూద్యోగముల గూడ యేర్పాటుచేయ గోచెవనని ఆచార్యులుగారు ప్రకటించిరి.

(శ్రీ ప్రెసు)

హరిద్వారమున

కుంభమేళోత్సవము

రైళ్లు చాలకుండుట

హరిద్వారమునజరిగిన అపాయమునకును పంతులకును సంబంధముకలదని కొందరుచున్నారు. అపాయముజరిగినచో టు పంతులకు చాలదూరముగానున్నది” అని దొరతనవారు ప్రకటించిరి.

దొరతనమువారు స్పష్టముగా నాజ్ఞాపించిననుగూడ పంతులపైని పాశ్చాత్యద్యోగులు యభేద్యగా తిరుగుచునే యున్నారు.

రైలుబండ్లు చాలుటలేదు. డేరాడూనునుండి వచ్చెడుకొన్ని బండ్లలో ప్రయాణీకులను పోనిచ్చుటలేదు. హరిద్వారమునుండి డేరాడూను సామ్యునుచున్నారు. వచ్చినవారిలో 1/3 వ వరకు వారుమాత్రమే 17 వ తేదీవరకు పోగలిగిరి. వేలకొలది మూడవ తరగతి ప్రయాణీకులు యెండలోనే కూర్చుండియున్నారు.

దినేషచంద్రబర్హా అను నతడు జమిదుపురము నుండియును శేవతికాంత చటర్జీ యనునతడు కలకత్తానుండియును ప్రమాధకుమారబిస్వాసు అనునతడు బొంబాయినుండియును కాలినడకను హరిద్వారమునకువచ్చిరి. వీరుముప్పురును యవకులే. మొదటివారివద్ద సిమ్లా కాశ్మీరములమీదుగా పెహావరకు 17 వ తేదీని బయలుదేరివెళ్లిరి. మూడవవాడు 17-వ తేదీని బరరీ నాథుమీదుగా కలకత్తాకు బయలుదేరెను.

12-వ తేదీనే స్నానములు ముగిసినను రైళ్లుదొకక పెక్కువేలమంది యింకను హరిద్వారమునందే పడియుండవలసి వచ్చినది. ప్రతిదినమును ముప్పది స్పెషలు ట్రెయినులు నడుచుచున్నను ఏమూలకును చాలుటలేదు.

13 వ తేదీని 3000 మంది పోలీసుకనిస్టేబులులు 3000 మంది పలంటీరులును పనిచేసిరి. 20 వ తేదీవరకును యేర్పాటులన్నియు నటులే యుండును.

21 మంది స్త్రీలును 15 మంది పురుషులును మొత్తము 36 మంది చనిపోయిరని ఉద్యోగులు ప్రకటించిరి. వారిలో 24 గురిని ఆనాడే బంధుమిత్రులు గుర్తించిరి. మరిమిగిరి 12 వల గుర్తించిరి. తక్కిన 9 మందిని యెవ్వరకు యింకను గుర్తించనేలేదు.

నూతన ధర్మప్రతినిధిసభ పండిత మాలవ్యాగారి అగ్రక్షతక్రింద జరిగినది. ఉద్యోగలయేర్పాటు లేమియును చానలేవని సభవారు తీర్మానించిరి.

ఉద్యోగలయేర్పాటులకు నిరసించుచు బాబూ సియామకాంతిభగోష్ణగారు వరియొక ప్రకటన గావించిరి.

(శ్రీ ప్రెసు)

బెజవాడలో

అహింసా త్రికపిష్ట పశుయాగము

పండితగోష్ఠి

శ్రీమదరాసు తిరువల్లి క్షేత్ర వాస్తవ్యులును సర్వైష్ట్యపులు (ద్వైతపులు)ను శ్రీమన్ మధ్వశాస్త్రసంపన్నులు నగు గో. కృష్ణాచార్యులుగారు బెజవాడలో కృష్ణవేణీతీరమున సాప్తరాత్రిదీక్షాకమున నొక ‘పిష్టపశు’ యజ్ఞమును, సర్పలలియించి టికి విచ్చేసియున్నారు.

యాగము ఖుమారు వారము రోజులలో ప్రారంభమగును. అంగ్రదేశమునందు గల ధనికులు, పెద్దలు పలుమంది తగు సాహాయ్యము సల్పునుద్దేశమున ప్రకటించియున్నారు.

ప్రకృతకాలమున, నిట్టి అహింసాత్మకములయాగములు జూచుట మిక్కిలియరుదు. కాన తప్పక దర్శింపదగినది.

వీరితండ్రిగారగు మ. గోపాలాచార్యులుగారు ముప్పది రెండుయాగముల నాయా పుణ్యక్షేత్రములందు, సర్పియాన్నట్లు తెలియుచున్నది.

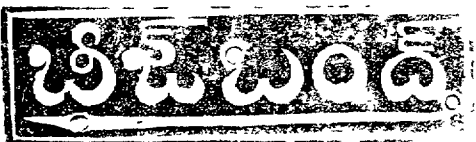
జరుగజోవు క్రతువును సందర్శింపను, మతవిషయములందప్పుడప్పుడు దృఢసల్పుటకును, మధ్వశ్రీ అష్టాశీర్వాదముని కాశీ కృష్ణాచార్యులవారు, మొలలు మహాపండితులు పలువురంగీకరించిరి. శేష వివరములు ముందు తెలిపబడును.

(ఒకవిలేఖరి)

ముత్తయ్య మొదల్యారుగారి గ్రామోద్యోగముల బిల్లు

ది 6-4-27 తేదీగల ఆంధ్రపత్రికలో యన్. ముత్తయ్య మొదల్యారుగారి గ్రామోద్యోగముల బిల్లు ప్రచురింపబడినది. యీ బిల్లుయొక్క పుద్గోళము రాష్ట్రములోని చాలాభాగములలో గ్రామ నాయకునియొక్కయు, కర్రముయొక్కయు పుద్గోళములు వంశపారంపర్యముగా వచ్చునవియై యున్నందునను రాష్ట్రమునం దంతటను యీ యుద్గోళముల నియమము ఒకమోస్తరుగా నుండులాగున కావించునట్లున్నాక ను పిం చుచున్నది గ్రామ నాయకునియొక్కయు యుద్గోళము అనగా గ్రామ తలయూరియనియూ, లేక గ్రామమునను అనియూ పిరి తలంపు? గ్రామనాయకునియొక్క అనగా కొందరు మునసబు అనినీ కొందరు గ్రామ నాయకుడు అనగా తలయూరిఅనియు అర్థము చెప్పుచున్నారు. మొదలిగారి అర్థమేమిటో తెలియదు. పీరు యీరెండు పుద్గోళములనుగూర్చి బిల్లు పెట్టితే మిగిలినవారిగితి యేమి? పీరిజిల్లాలోని గ్రామములలో యీరెండు పుద్గోళములేగాని మిగిలిన పుద్గోళములు లేవా? లేక మిగిలినవారికి వంశపారంపర్యపు హక్కు అక్కరలేదనియూ పీరి తలంపు? రాష్ట్రములోని చాలా గ్రామములలో గ్రామమునకు కరణము, అసిపైంటుకరణము, మునసబు, మణేగారు, తలయూరి, వెట్టి యీ పుద్గోళములు వున్నవి. ఈ పుద్గోళములన్నియు వంశపారంపర్యపు హక్కుగా నుండవలెను. కొన్ని జిల్లాలలో యిదివరకే వంశపారంపర్యపు హక్కుగా నున్నవి. రెండు పుద్గోళములూత్రం వంశపారంపర్యపు హక్కు చేసి మిగిలిన పుద్గోళములు చేయకపోవుటకు గల కారణము తెలియదు. గ్రామపుద్గోళములపట్ల కవున్నిమెం బుర్లవారికితోచినట్లు యేదియో ఒకటియు, యేదియో ఒకతీర్మానం పెట్టడమేగాని బాగుగా ఆలోచించి పెట్టునట్లు కనుపించదు. రాష్ట్రములోని అందరు గ్రామపుద్గోళములకు ఒకే మోస్తరు సౌకర్యములు కలుగజేయవలెనని, నిజమయిన అభిప్రాయము పీరికివుంటే, ఒకకనిటి యేర్పాటుచేయించి రాష్ట్రములోని అన్ని జిల్లాలలో పర్యటనముచేయించి, అయి జిల్లాల గ్రామోద్యోగముల ఆచారవ్యవహారములు తెలుసుకొని కరణము అసిపైంటుకరణము, మునసబు, మణేగారు పుద్గోళములలోని కష్టములను విచారించుట, ఒకరిపనిబాధ్యతలందు మరివారికి జవాబుదారీలేకుండా విడదీయుట, గ్రామనపుకర్తను పయి పుద్గోళములకు విధిజేయుట, గ్రామపుద్గోళముల పనినిబట్టి జీతములు యేర్పాటుచేయుట, ట్రావిలింగు టేటాలను గురించి ఆలోచించుట, కరణములకు పనితగ్గించుసాధన మాలోచించుట, స్పెషల్ డ్యూటీపనులు కరణములమీద తొలగించుట ఒకవేళ స్పెషల్ డ్యూటీపని కరణముమీద పెట్టినయెడల తగిన ప్రతిఫలము ఇప్పించుట, గ్రామపుద్గోళములు ప్యాసుకావలసిన ఛీక్షలు నిర్వయించుట, కరణములు తిరుచుగా కచ్చేరీలకు పిలిపించుటాదుండుటకు తగినపని ఆలోచించుట, యీసంగతులు కమిటీవారు గ్రామోద్యోగములతో సంప్రతించి రిపోర్టుచేయునట్లు చేయవలెను సదరు కమిటీలో అయిదుగురు మెంబర్లు వుండవలెను. అందులో ఒక గవర్న మెంటుపుద్గోళి ఇద్దరు కవున్నిలు మెంబర్లు ఒకకరణము ఒకమునసబు వుండవలెను. అపుడ గ్రామోద్యోగములపని, బాధ్యతలు వెల్లడియయి యేపుద్గోళములు యేవిధముగా నుండవలెనో తెలియగలవు. అంతేగాని యెవరికితోచిన బిల్లువారు యెవరికితోచిన తీర్మానంవారు చేయుటవల్ల గ్రామోద్యోగములకు లాభమేమియు నుండనేరదు. కనుక యన్. ముత్తయ్య మొదలిగారు వెంటనే ఒక కమిటీ యేర్పాటుచేయించి కమిటీవారు రాష్ట్రమునం దంతటను సంచారముచేసి గ్రామోద్యోగములతో సంప్రతించి, రిపోర్టుపంపునట్లుచేసి, ఆరిపోర్టుమీద బిల్లు ప్యాసుచేయించగలందులకు కోరుచున్నాను.

పాలూరి నారాయణమూర్తి,
16-4-27. భీమవరం.

బీజ్ బంద్:—నీరై పోయిన వీర్యమును గట్టిపరచుటకు లోక ప్రసిద్ధి జేరినది. స్వప్నమందుగాని మాత్రముతోగాని వీర్యము స్థిరముగనున్న యెడల తక్షణం నిలిపివేయును. ముసలితనమును, సపుంసకత్వమును తొలగించి యౌవన మొసంగును. ఎంతబలహీనుని కయినను రెండుగంటలలో నరములకు బలము నిచ్చి సంసారముఖము అనుభవించునట్లు జేసి సంతానంతులుగజేయును. ఉత్తరములు రహస్యముగా నుంచబడును. 20 మాత్రలు సీ 1-కి 2-0-0. వి. పి. చార్జి వేరు.

ఆర్య వైద్యశ్రమం,

1159-1027 3, జైరాగిమతం వీధి, మదరాసు.

బెంగాలీ రాజకీయ నిర్బంధితులు

మన్మోహన భట్టాచారిగారి విడుదల

బోసు, భామికుగార్ల లేఖలు

బోసుగారికి యూపిరిత్తులలో పోటు

ప్రమోదనాగుగారికి కండ్ల జబ్బు

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 17:—1928 సెప్టెంబరు 25-వ తేదీన రాష్ట్రలేవను మూడుక్రింద అక్రమచేయబడి మూడున్నర సంవత్సరములు కారాగారవాసమైన వెనుక విడుదలైనట్లు తెలియవచ్చినది. ఒకప్పుడు అప్పెండి పైటిసుకుగాను చికిత్సచేయబడి ఆలిపూరు జైలునును మార్చబడిరి. పశ్చాత్తాజిల్లాలోని అంతర్భాగములందు మరుమూలగ్రామమున ఆయన ప్రవాసముంపబడి చివరకు విడుదలచేయబడిరి.

భామికుగారు

మూరి దాబాదు జిల్లాలో ఒక గ్రామమున ప్రవాసముంపబడిన మదనమోహన భామికుగారిట్లు వ్రాసియున్నారని ఫార్వర్డుపత్రిక వ్రాయుచున్నది. “మార్చి 18 వ తేదీన మాండలే విడచి ఇక్కడకు నన్ను తీసికొనివచ్చిరి. ఇక్కడ పాడు ఇంట్లలో పాములు, పులులు, ఎలుగులు దట్టముగ నున్న అడవులనును సంచించుచున్నాడు. మన్యపుజ్యరము లెక్కున, నర్తకాలనుందు అమితము. మరణసంఖ్య చాల ఎక్కువ. కలరా మహాచికములు ప్రబలుటవలన గ్రామముందు జనవాసము తగ్గినది.

ప్రమోదనాగుగారు

ఫార్వర్డు పత్రికకు గోరూర (రాజమహి) నుండి రాజమహిలోనున్న 4 గురు రాజకీయనిర్బంధితులలోను ప్రమోదనాగుగారు కంటిజబ్బువలన బాధపడుచున్నారనియు త్వరలో చికిత్స చేయింపనియెడల యావజ్జన్మము గ్రుడ్డివాడై యుండవలసి యుండుననియు ఒక విలేఖరి వ్రాసియున్నారు.

నిర్బంధితుల నిరసించినందులకు ప్రమోదనాగుగారు నను ఈ జైలునును దుంచుచున్నారు.

సుబాసు బోసులేఖ

తన్ను రంగూను జైలులో పరీక్షించిన తన సోదరుడు సునీల్ బోసుగారికి సుబాసు చంద్రబోసుగా రిట్లు వ్రాసియున్నారు.

“రంగూను జైలునుండి మార్చి 25 వ తేదీన వచ్చియున్నాను. ఇన్నీసులో చెప్పలేనిగాలి ఎక్కువగానే యున్నది. కాని మే ఆఖరునుండి చాల చెమ్మగానుండును. మాండలేయంత వేడిప్రదేశముగాదు.

అధికారుల వరతుల సంకీర్తనయెడల నన్ను ఆలోచింపరా, బెంగాలీరా ఉదకమండలములలో నోకదానికి మార్తరని అధికారులు తెలిపియున్నారు. కావున ఇక్కడ నేనుండునది బహుస్వల్పకాలమే. ఇదివరలోవలెనో నా దేహమునందలి వేడి ఎక్కువవున్నది. మార్చి 26-100.6, మార్చి 27-99 2; మార్చి 28-100. 4; మార్చి 29-100, మార్చి 30-100. 4, మార్చి 31-100. 4; డిగ్రీలుండినది.

మేజరు ఫిండ్లేగారు నన్ను పరీక్షించి ఆరోగ్యముచెడి అపాయకరమగు నూచనలు గనుపడినవని తెలియచెప్పిరి. ఇంతకు ముందు మరొకసార్లునుగూడ ఈ నూచనలే కన్పడెను. అట్టిదానిని పోషడమటకే రంగూను విడచునపుడు నాకొక మండిచ్చిరి. ఇప్పు డాముందును తీసికొనుటలేదు. మార్చి 29 మొదలు మోటారు పి కా రు చే యు చు న్నా ను. స్నానపు గది వంట గది మాండలేలో నున్నంత సౌఖ్యముగలేవు. పగలుగాక పోయినను మరొకవార్డులో రాత్రులందు మేడమీదనే యుండున్నాను. రంగూనుజైలులో లేని సహవాస మిక్కడ దొరికినది. మోబిల్ యు త్తరమునుగూర్చిన విషయము సోదరులకు వ్రాసితిని.

“రంగూను మెయిలుపత్రిక”

రంగూను మెయిలుపత్రిక ఈ యుదయమున శ్రీయుత సుబాసుచంద్రబోసుగారినిగూర్చి యిట్లు వ్రాసియున్నది.

రంగూను, ఏప్రిల్ 17:—“11 వ తేదీనుండి శ్రీయుత సుబాసుచంద్రబోసుగారికి యూపిరిత్తులందు నొప్పి ప్రారంభమైనదని వివట కెంతయు చింతించుచున్నాము. డాక్టరు ఆయనను పరీక్షించి కడలరాదనియు శ్రక్కుమీదనే పరుండి యుండవలెననియు చెప్పిరట. సాయంకాలపు పి.కారులు గూడ వైద్యుని సలహాపై నాపివేయబడెను. ఎట్టి సందర్భమునైనను గడిదాటి రావలదని అనుజ్ఞల నొసంగిరట. ఇదంతయు అతురతకు గారాముగుచున్నది. (ప్రీ.పె.సు)

సంస్థానాధీశుల మహాసభ

జానగరమందు 23 వ తేదీన సమావేశమగుట

అహమదాబాదు, ఏప్రిల్ 16:—భారత సంస్థానాధీశుల సమావేశము జానగరమందు రాజకీయవిషయాలలోచన కొరకు 23 వ తేదీన జరుగును సమావేశము ఆఖరైనతరువాత జానాపాటాగురు ఇంగ్లాండువెళ్లెదరు. (అ. ప్రె.)

సిమ్లా, ఏప్రిల్ 16:—సిమ్లాలో మే 20-వ తేదీన భారత ప్రభుత్వప్రతినిధులును సంస్థానాధీశుల ప్రతినిధులును సంస్థానములందు నల్లమందు తయారుచేయుటనుగూర్చి యాలోచింతురు. సమావేశము రెండురోజులు.

(అ. ప్రె.)

ఇంకను భూకంపములా?

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 17—స్టేట్సుమును పత్రికావిలేఖరి ౨౦ ఆలివరు లాడ్జిగారు, భూమ్యాపరిభాగ పరిశీలనమున ఇంకను భూకంపములు ప్రపంచమునందు గలుగునని వ్రాసిరి. (ప్రీ.పె.)

కావలయును

ఈతాలూకాబోర్డును 5 గురు సర్వేయర్లు కావలసియున్నది. నెలకు జీతము రు 20 లును ట్రావిలింగు అలవెన్సు రు 10 లును, సర్వేసంబంధించిన ఛీక్షలలో నుత్తీర్ణులయి యున్నవారు మా ప్రేమదరఖాస్తులు 1927 ఏప్రిల్ 30 వ తేదీలోగా పంపవలెను. అదివరకు సర్వేసంబంధమైన పనిచేసి తగు అర్హతలుకలవారల కెక్కువ అవకాశముండును.

రాజమండ్రి తాలూకా } (సం.) మారిననరనన్న,
బోర్డు ఆఫీసు, 18-4-27 } రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డు
(ప్రెసిడెంటు)

కృష్ణాజిల్లా అఫీషల్ రిశీవరుకోర్టులో

I. P. No. 138 of 1923

గుండాశీతయ్య; పానకాలు-ఇక్సాసాల్వెంటు పిటిషనర్లు ఇక్సాసాల్వెంటుతాలూకు బెజవాడలో (1) పెద్దబజారులోని నెం 6/229, 6/229ఎ, 6/229బి, 6/228 ర్లు గల మూడు అంతస్తుల పెద్దమేడ, (2) మైలవరం కంపెనీహాలువద్ద నున్న నెం 5/490 యండ్లు, (3) పల్లెవాడలోని నెం 5/137 రు గల డాబాయిల్లు వగయిరాలు ది 29-4-27 తారీఖున బెజవాడలో పెద్దబజారులో పెద్ద మేడవద్ద, ఉదయము 8 గంటలుకు వేలంవేయబడునని యిందు మూలముగా తెలియజేయడమయ్యిది.

Masulipatam) (Sd.) M. RANGACHARYULU,
16-4-1927.) Official Receiver.

బాపట్ల సబ్ డివిజన్ జడ్జికోర్టులో

ఇక్సాసాల్వెన్సి పిటిషన్ నెం 22/27.

పిటిషనరులు (ఋణులు):— (1) ఖాశీమ్ఖాన్ కుమార్లు మస్తాన్ ఖాన్ (2) మహమ్మద్ గోరి కుమార్లు షేక్ మొహిద్దీన్.

కౌంటరు పిటిషనరులు (ఋణదాతలు):— వేద వెంకటరత్నం, లక్ష్మీనరసింహము మరొకరిందరు.

పైన తెలుపబడిన పిటిషనువారులు 1920 సం॥ 5.ఆప్టలోని 19 (2) సెక్షను ననుసరించి వారిని ఇక్సాసాల్వెంటులుగ తీర్మానించవలసినట్లు, ప్రార్థించుచూ ఒక అర్జీని, యీ కోర్టునందు దాఖల్ చేసియున్నారు. సదరు అర్జీ విచారణ నిమిత్తము 28-6-1927 తేదీకి వాయిదా వేయబడియున్నదని యిందుముఖముగా అందరికిని తెలియజేయడమైనది.

సబ్ కోర్టు, బాపట్ల } కె. నరసింహంపంతులుగారు
14-4-27 } అడివనల్ సబ్ డివిజన్ జడ్జి.

వంగరాష్ట్ర మహాసభ

“కాంగ్రెసు పక్షపు శాసనసభ్యులు శాసనసభలను వదలి నిర్దాణ కార్యక్రమము కొనసాగింపవలయును”

అధ్యక్షునియొక్కయు సన్మానసంఘాధ్యక్షునియొక్కయు ఉపన్యాసములు - తీర్మానములు

మాజీ, ఏప్రిల్ 16:—ఉత్సాహము ఉండేకముతోకూడిన పరిస్థితులలో వంగరాష్ట్రీయమహాసభ నేటిదినము మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు జోగింద్ర చక్రవర్తిగారి అధ్యక్షతన సమావేశమయ్యెను. నగరములవదలి గ్రామమున మహాసభజరుగుట కిదియే మొదటిపర్యాయము. ప్రతినిధులసంఖ్యయు ప్రేక్షకుల సంఖ్యయు అధికముగనుండెను. జాతీయపతాకములతోను సచ్చని తోరణములతోను పందిలియంతయు కడురమ్యముగ ఆలంకరింపబడెను. గాంధీమహాత్మునియొక్కయు, దేశబంధు దాసుయొక్కయు చిత్రపటములు ఇతర నాయకులపటములు అచ్చట చ్చట నుంచబడెను.

సెనుగుప్రగారు సభకురాకుండుట

ఒక్కచిటగాంగు జిల్లానుండియే ప్రతినిధులు వచ్చియుండిరి. సెనుగుప్రగారు అతని అనుచరులు సభకురాజేదు. జిల్లాద్రులూ దెనర్జిగారుకూడ సభకురాజేదు. సన్మానసంఘమున అన్ని పక్షములకు చేరినవారు సభ్యులుగనుండిరి.

నాయకుల సం దేశములు

మహాసభ విజయముకొరచు, సభకురానందులకు చింతిల్లును పండితనైహూ, సరోజినీనాయుడు, హాకిం అబ్దులుఖాను ప్రాధనరు ఇంద్ర, పండిత భగవానుదాసు, బి. జి. హార్నిమన్, యస్. శ్రీనివాసఅయ్యంగార్లుపంపిన తంతివార్తలు సభయందు చదువబడెను. చైతిన్యము ప్రకటించిన ప్రేమసందేశము దేశబంధుదాసు వెలిగించిన కాంతివంతముగ దీపము క్రమోవృద్ధి చెంది భారతదేశపు మాతృమునకు వంగరాష్ట్రము సాధనసూతముగ నుండవలయునని శ్రీమతి సరోజినీనాయుడు తంతివార్త పంపెను. హిందుమహమ్మదీయ ఐక్యత్యము కాంగ్రెసుపటుత్వము చక్కని జాతీయకార్యక్రమము దేశపు దుస్థితిని తొలగింపగలవనియు ఇందులకు వంగరాష్ట్రము పూర్వమువలెనే నాయకత్వమువహింపవలయునని కోరుచు టి. ప్రకాశంగారు ఒక తంతివార్త పంపిరి.

సన్మానసంఘాధ్యక్షుని స్వాగతోపన్యాసము

పిమ్మట సన్మానసంఘాధ్యక్షుడగు డాక్టరు పి. నందిగారు ప్రతినిధులకు స్వాగతమొసరుచు ఇట్లు చెప్పిరి. భారతీయులు పూర్వము అనుభవించుచున్న గౌరవస్థితిని మరల పొందుటకై మన మిప్పుడు పాటుపడవలెను. మనము స్వాతంత్ర్యము పొందవలయుననిన జాతీయనిర్మాణము బలవంతముగ నుండవలెను. భారతదేశమున వివిధసంఘములు వివిధజాతులు యున్నవి. సంఘసాంప్రదాయములు జాతీయములు భేదములుగనున్నను అందరు భారతీయులనియొకటి జాతికి చేరినవారను భావము వ్యాపింపవలెను. భారతీయులలో ఎవరి కైనను అవమానము జరిగినను తమకు జరిగిన అవమానముగ అందరు తలుపవలెను. ప్రతివ్యక్తియు జాతీయమునే ప్రధానముగ పరిగణింపవలయును. ప్రజాతేమమునకై గావింపబడు ప్రయత్నములందు అందరు యథాశక్తి తోడ్పడి పనిచేయవలయును. అప్పటిగాని సంపూర్ణమగు జాతీయతాభావము ఏర్పడి స్వాతంత్ర్యముపొందు అర్హత మనకు ఏర్పడదు. ప్రస్తుతము కాంగ్రెసునందు విభేదములేర్పడినవి. హిందుమహమ్మదీయ సంఘర్షణము తీవ్రరూపము దాల్చుచున్నది. జాతిపటుత్వము తీణించుచున్నది. ఇంకను మనము అల్పవిభేదములను పెద్దచేసికొని పోరాడుకొనుచుండుట ఆత్మగౌరవాశ్చర్యము. అందరుకలసి ఐక్యత్యముతో స్వరాజ్యసంపాదనమునకు ప్రయత్నించుట భావ్యము.

అధ్యక్షుని ఉపన్యాసము

మాజీ, ఏప్రిల్ 16:—వంగరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుమహాసభ అధ్యక్షులు శ్రీ జోగింద్రచక్రవర్తిగారు మహాసభయందొసంగిన ఉపన్యాస సంగ్రహము: నిరంకుశాధికార వ్యవస్థ వారు భారతీయులకు లభింపజేసే రమ్యమోపక విచారణచేయక దీర్ఘ కాలము కారాగృహములందు చున్నారు. మనము ఐక్యత్యముతో రాజపునఃదేశమును విరివిగ దేశమునందంటుకు వ్యాపింపజేసిపిమ్మరణోద్యమమును

కొనసాగించిన, ప్రభుత్వమువారికి తగు పత్తు త్రవమిచ్చినట్లుండును. వ్యాయముగ యీ మహాసభకు నేనుగుప్రగారు అధ్యక్షత వహింపవలసియుండెనుకాని వారునిరాకరించినను కాంగ్రెసునందలి విభేదములను అంతముందింపయథాశక్తి పాటుబడవలె నను నుద్దేశముతో నేను అధ్యక్షత నంగీకరించితిని.

ఈరాష్ట్రమున హిందూమహమ్మదీయ సంఘర్షణము తీవ్రరూపము దాల్చుచున్నది. ఏడుసంవత్సరములకు పూర్వము కాంగ్రెసుకెడల భిక్షిని ప్రకటించుటయందు హిందువులు మహమ్మదీయులు పోటీజేయుచుండిరి. ఇప్పుడు మహమ్మదీయులు కాంగ్రెసును వదలివేయుచున్నారు. ఇట్లుచేయుట దేశమునకు అనర్థదాయకమనియు ప్రభుత్వమునకు బలముగలుగజేయుటయు నని నాసాసాదరులు గుర్తెరుగవలెను.

పిమ్మట అధ్యక్షులు బెంగాలు రాజకీయశైలివిషయమై మాట్లాడుచు ప్రభుత్వమువారి విధానమును బల్కెనుమోడు ప్రభువుగారి నూచనలను తీవ్రముగ ఖండించుచు నిట్లు జెప్పిరి. బల్కెనుమోడు ప్రభు ని కి తగు ప్రత్యుత్తరము రాటము ఖద్దరే యని గుర్తెరుగవలెను. మనము రాజకీయవిషయములందు గాంధీమహాత్ముని గురువుగ భావించుచున్నామేగాని వారిఅవర్తముల ననుసరించుటయందు తృప్తి పాము జూపుటలేదు. దేశబంధు దాసుగారు, నూచించిన బహిష్కారము నిరంకుశాధిపత్యమునకు తగుప్రత్యుత్తరమును.

విదేశవస్త్రు బహిష్కారమే బల్కెనుమోడు ప్రభువుగారికి నిరంకుశాధికారవ్యవస్థమువారికి తగు ప్రత్యుత్తరము. విదేశవస్త్రుబహిష్కారము మనప్రతిపక్షుల బలమును తీణింపజేయును. జాతీయ జీవితపటుత్వమును పెంపొందింపజేయుట కింతకన్న చక్కనిసాధనములేదు. వడుకుటకు నేయుటకు సామర్థ్యములేనివారుఈవిషయమున ఇతరులకేదవహించి పనిచేయునట్లు ప్రోత్సహించవలెను. ఈవిధమున మనము పనిచేసిన అచిరకాలములో విదేశవస్త్రుబహిష్కారకార్యక్రమము సఫలము కాగలదని నాసాసాసాము. స్వరాజ్యసాధనమునకు పునాదులు నాటివార మయ్యెదము.

ఖాదిసందేశమును వ్యాపింపజేయుటకై కాంగ్రెసుగారు చక్కనినిర్మాణ సేర్పరుపలేదు. ఖాది ప్రతిపాదనము, అభయఆశ్రమము చేసినవనిలో నూచనవంతైనను కాంగ్రెసుసంఘములు చేయలేదు. హిందుమహమ్మదీయ సహస్యాపరిష్కారమునకును అస్పృశ్యతా నివారణమునకును, స్వాతంత్ర్య సంపాదనమునకును ప్రధానసాధనముగు రాటమువంక దృష్టినిమరల్పబడు.

శాసనసభలు నిర్మూలనమైనవి

శాసనసభ కార్యక్రమమువిషయమై నాకు కొంచెమైనను విశ్వాసములేదు. శాసనసభలు స్వరాజ్యసంపాదనమునకు ఆటంకములుగనున్నవి. స్వరాజ్యము పొందుటకు ఈఆటంకములను అంతమొందింపవలెను.

అధ్యక్షుడు తనఉపన్యాసము ముగించుచు శ్రీయుతి సుబాసుచంద్రబోసుగారు మరికొందరు దేశభక్తి ప్రాతికూలములగు కారాగృహములందు కందుచున్నారనియు అందును ఐక్యత్యముతోకలసి పనిచేసి దేశమాతకు ఆత్మశాంతికలుగజేయవలయుననియు ఉద్ఘోషించిరి.

విషయనిర్ణయసభ

రాత్రి 7 గంటలకు విషయనిర్ణయసభ సమావేశమయ్యెను. తీర్మానములపై 4 గంటల కాలము సభవారు చర్చ సలిపిరి. విదేశవస్త్రుబహిష్కారమునకు సంబంధించిన తీర్మానము మీదను ఫార్వర్డు పత్రికా వైఖరిని ఖండించు తీర్మానముమీదను దీర్ఘమగుచర్చలు జరిగెను.

మహాసభ ప్రయత్నములకు ఆటంకములను కలుగజేయుచు ఫార్వర్డుపత్రిక అవలంబించిన వైఖరిని సభవారు ఖండించుచున్నారను తీర్మానము విషయనిర్ణయసభయందు ఆమోదింపబడెను. అనుకూలముగ 52 మంది ప్రతిపక్షముగ 41 రు సమ్యక్తుల నొసగిరి.

దేశబంధు దాసుగారిచే వెలకొల్పబడిన గ్రామ పునర్ని

ర్మాణనిధి విషయమై పరిశీలించుట కొక ఉపసంఘము సేర్పరుపవలయునని మరియొక తీర్మానము ఆమోదింపబడెను.

సుబాసబోసు

ప్రభుత్వమువారి మరతులను అంగీకరించి సుబాసబోసుగారు స్విట్జరులాండుకు పోయి తన ఆరోగ్యమును కాపాడుకొనవలయునని నూచించుచు ఒక తీర్మానము ఆమోదింపబడెను.

శాసనసభల కార్యక్రమము

కాంగ్రెసు అసాధారణ సమావేశము జరుగవలయుననియు అందు శాసనసభల కార్యక్రమమును మార్చవలయుననియు తీర్మానింపబడెను. కాంగ్రెసుపక్షమునకు చేరిన శాసనసభ్యులు తన శాసనసభ్యత్వమునకు రాజీనామాలు పంపి నిర్దాణకార్యక్రమము కొనసాగింప పూనుకొనవలయునని ఒక తీర్మానము ఆమోదింపబడెను.

కాంగ్రెసు సంఘముల విభేదముల నంతమొందించుటకై రెండుపక్షములవారు నలుగురు సభ్యులను ఉపసంఘముగ నియమింపవలయుననియు, ఈరెండు ఉపసంఘముల సభ్యులు జోగింద్ర చక్రవర్తిగారి అధ్యక్షతన సమావేశమై రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘసభ నూతన కార్యనిర్వాహక వర్గము సేర్పరుచుకొనవలయుననియు మరియొక తీర్మాన మామోదింపబడెను.

సంయుక్త నియోజకవర్గములు

సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము అంతమొందవలెననియు, సంస్కరణముల రాయజకమిషనువారు వమ్మలొప్పుగ ఆల్ఫు సంఖ్యలకు కొన్ని స్థానములకు ప్రత్యేకించుచు సంయుక్త నియోజకవర్గములను ఆమోదింపు విధానమును కాంగ్రెసువారు తయారుచేయవలయునని మరియొక తీర్మాన మామోదింపబడెను.

రాజకీయ శైలిలను విడుదలచేయనందున విదేశవస్త్రులను బహిష్కరింపవలయునని తీర్మానింపబడెను. సానచెలియా యందు పోలీసువారు గుంపులై తుపాకులను కాల్చిన విషయమై పరిశీలన మొనర్చ విచారణసంఘ సేర్పరుపవలయునని మరియొక తీర్మాన మామోదింపబడెను.

రెండవదినము

మాజీ, ఏప్రిల్ 17:—నేటిదినము మధ్యాహ్నము రెండుగంటలకు మహాసభ మరల సమావేశమయ్యెను.

తీర్మానములు

స్వామి శ్రద్ధానంద, సన్యాలు, జిల్లాద్రులూ ముఖర్జిగార్లు మరణములకు విచారము తెలుపుచు తీర్మానము గావింపబడెను. జిల్లాద్రులూ దెనర్జిగారి భార్య మరణమునకు విచారముతెలుపుచు మరియొక తీర్మానము గావింపబడెను.

ప్రభుత్వమువారు రాజకీయ శైలిలను విడుదలచేయనందులకు ఆక్షేపణ ప్రకటించుచు భారతీయులు విదేశవస్త్రులను బహిష్కరింపవలయునని తీర్మానము ఆమోదింపబడెను. రాజకీయశైలి ఇబ్బందులను పరిశీలించ ఒకవిచారసంఘము నియమింపబడెను. రాజకీయప్రచారమునల్ల నష్టమొంది ఇబ్బంది పడుచున్నవారికి సహాయముచేయ ఒకనిధి స్థాపింపబడెను.

చైనాకు నేనలను పంపుచు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు అలంబించిన విధానమును ఖండించుచు ఒక తీర్మానమోదింపబడెను.

ఖరగుబాదరు సింగుగారిపై విధింపబడిన శిక్షను రద్దుచేయవలయునని ప్రభుత్వమువారిని కోరుచు ఒక తీర్మానము గావింపబడెను.

శాసనసభల కార్యక్రమమును ఖండించుచు శాసనసభ్యులు రాజీనామ ఇవ్వవలయునను తీర్మానముపై కొంతవర్ష జరిగెను. ఈవిషయమై తీర్మానము గావింపవలసినది అఖిల భారత కాంగ్రెసుసంఘమువారిని అధ్యక్షుడు నూచించుచు తీర్మాన ముపసంగించుకో బడెను.

అంతటితో మహాసభ సమావేశము అంతమొందెను. రాబోవు సంవత్సరము 24 పరగణాలవారు మహాసభకు జిల్లాకు ఆహ్వానించిరి.

నూలువడకుట పోటీపరీక్ష

మాజీ, ఏప్రిల్ 17:—నూలువడకుటయందు పోటీనేటిదినము మధ్యాహ్నము మహాసభ ఆరంభమున జరిగెను. అధ్యక్షుడుకూడ పోటీచేసెను. అధ్యక్షుడు 30 నిమిషములలో 125 గజములువడికెను. శ్రీయుత పుల్లెంద్రనాథ సుప్రగారికి మొదటిబహుమాన మివ్వబడెను. వారు 80 నిమిషములలో 225 గజముల నూలువడికిరి.

కాంగ్రెసువిభేదములు అంతమొందవలయుననియు

మహాసభ అధ్యక్షుడగు శ్రీ గాంధీ చక్రవర్తి కలనము గావించుచున్నారు.

మొదటరకము స్త్రీమృకమలములను ఆతి తక్కువ ధరలకు నేరుగా తెప్పించునట్టివారైన

బాపాలాల్ ఆండు కో.

టోకు చిల్లర స్త్రీమృకమలముల వర్తకులువద్ద నుండియే కొనుడు

మేము పచ్చలు, ప్రాతరకము వజ్రములు, ఆణిముత్యములు మొదలగువాటిని క్రయమునకు తీసుకొనెదము. 3556

89, టంకశాలవీధి, పార్కుటాను. మద్రాసు.

సదరు ఇంపీరియల్ బ్యాంకునందు ప్రభుత్వమువారి పలుకు బడి పూర్వమునలే నుండజాలదు. కనుక ఇంపీరియల్ బ్యాంకులో నుండి చౌకవడ్డీలకు ఋణములను సహకారసంఘముల కిప్పించి గవర్నమెంటు సహాయము చేయజాలరు గవర్నమెంటువారు ఇప్పించకపోయినప్పటికి, సహకారసంఘములవారే స్వతంత్రముగా ఇంపీరియల్ బ్యాంకులోఋణములను తీసికొనగోరెయెడల పూర్వమువలె స్వల్పవడ్డీలకుఋణములనుసదరుబ్యాంకువారివద్దను, ఇందువల్ల సహకార సంఘములకు రిజర్వుబ్యాంకులోనే ఖాతా దయచేయవలెను. లేనియెడల, సహకార సంఘములకు నష్టము వాటిలగలదు.

మనము కోరెడివరములు

కాబట్టి సహకార పరపతిసంఘక్రేయమునకు సదరు రిజర్వుబ్యాంకులో కొన్ని మార్పులను మనము కోరవలసి యున్నది. నాకుతోచినమార్పులనునేను సూచించినవలసియిచ్చుచున్నాను. ఈక్రింద సూచించిన యవకాశములన్నిటిని గాని, కొన్నిటినిగాని మనము కోరదగియున్నది. లేదా, నేను సూచించిన సలహాలకు ప్రత్యామ్నాయపద్ధతులను వేరెవ్వియైనను కోరవలసియున్నది.

(1) రిజర్వుబ్యాంకులో ఖాతాపెట్టుటకు అర్హమైన బ్యాంకుల జాబితాలో రాష్ట్రీయ సహకారబ్యాంకులను కూడా జేర్చవలెను. అట్టి రాష్ట్రీయకేంద్రసహకారపుబ్యాంకు లేనిచోట తత్తుల్యమైనవేరొక సహకారపు బ్యాంకును చేర్చుకోవలెను. రిజర్వుబ్యాంకులో సహకారపరపతిబ్యాంకుకు ఖాతాపెట్టుకొను అర్హత యొసంగబడినయెడల, ఇతర ఖాతా బ్యాంకులు దఖలుపరిచే నడ్డీ రహితమైన హామీమొత్తం వరకు సహకారపరపతిబ్యాంకు నకు వర్తింపజేయవలెను.

సహకారపరపతిసంఘములు ప్రజలకు వీలైనంత స్వల్ప వడ్డీలకు పెట్టుబడిద్రవ్యము సప్లయచేసి జీవనోపాధులను చేతిపనులను జేతనశ్రమమున వృద్ధిచేయుటకై యేర్పడినవి. ఇట్టి ప్రజోపకారమైన సంఘపు బ్యాంకులు వడ్డీ రహితమైన హామీమొత్తములను దాఖలుచేయజాలవు. అట్లుచేయవలెనని కోరుటవల్ల సహకారోద్యమోద్దేశమునకే భంగమువాటిల్లును.

ఆంధ్రప్రదేశ్ గాక సహకారసంఘములవారి రిచ్చే ఋణములెప్పుడును ద్రవ్యసప్తము లేనట్టియై, ఎప్పటికప్పుడు నగదుగా మార్చదగిన ద్రవ్యాధారములమీదనే ఋణముల నిచ్చుచుందురు. అట్టిచుచ్చుచుండవలెననెడి వరకు గవర్నమెంటువారే విధించియున్నారు. కాబట్టి సహకారసంఘములవారు లోకలక్ష్మి ఋణములవల్ల సహకారసంఘపు బ్యాంకులకెన్నటికిని నష్టమువాటిల్లదు. లోకులక్ష్మి ఋణములవల్ల నష్టముకొందలాలని సహకారసంఘపు బ్యాంకులు రిజర్వుబ్యాంకులో హామీమొత్తమును దాఖలుచేయవలసిన జరూరులేదు.

(2) వ్యవసాయపనులకు యివ్వబడే ఋణములన్నియు సహకారసంఘముల ద్వారాగానే యివ్వబడవలెనుగాని, రిజర్వుబ్యాంకు స్వయముగాగాని తదితర మధ్యస్థ బ్యాంకులద్వారాగాని యివ్వరాదు. వ్యవసాయకార్యముల కివ్వబడు ఋణములన్నియు కేవలము సహకార సంఘ బ్యాంకుల ద్వారానే యివ్వబడకపోయినను ముఖ్యముగా సహకార సంఘ బ్యాంకుల ద్వారానే యివ్వబడవలెను.

(3) ఇదివరలో సహకార పరపతిబ్యాంకులకు గవర్నమెంటువారు సహాయసూతముగా, ఇంపీరియల్ బ్యాంకు వారి నద్దలాభకరముగా ఖాతాపెట్టి వాడుకొనుటకై సహకార సంఘ బ్యాంకులకు కొన్ని అవకాశములను కలుగజేసిరి. ఇప్పుడు రిజర్వుబ్యాంకు యొక్క ఏజంట్లుగా పనిచేయబోవుచున్న ఇంపీరియల్ బ్యాంకు పూర్వమువలెనే సహకారసంఘ బ్యాంకులకు యధావిధిగా ఖాతాపెట్టుచుండవలసినదాకే వరకులను రిజర్వుబ్యాంకువారు విధించి ఇంపీరియల్ బ్యాంకువారికి తాము వ్రాసియిచ్చే ముక్త్యురనామా ఖరారులో విశేషముగా నమోదుచేయవలెను

(4) భూతనఖాబ్యాంకులయొక్క పత్రములను కూడా రిజర్వుబ్యాంకువారు తగిన హామీగా అంగీకరించవలెను.

(5) ఇంపీరియల్ బ్యాంకుయొక్క కాఖలు ఆయాప్రదేశములలో గవర్నమెంటు సమీప ప్రజలచేత స్వీకరింపబడుచు యోగ్యమైన ఏజంట్లుగా అంగీకరింపబడినవి. కాని హిందూదేశములోని జిల్లాలముఖ్యపట్టణములమొత్తమును మారు 250 ప్రాగానున్నది. ఇంపీరియల్ బ్యాంకుయొక్క కాఖలు పై జేప్పిన 250 ముఖ్యపట్టణములలో సగముసంఖ్యగల ముఖ్యపట్టణములైనను సరిగాలేవు. కాని చాలావరకు అన్ని జిల్లాముఖ్యపట్టణములలోను జిల్లాసహకార పరపతిసంఘపు బ్యాంకులు కలవు కనుక ఇంపీరియల్ బ్యాంకు యొక్క కాఖా కార్యాలయములేని ముఖ్యప్రదేశములోను, వ్యాపారపరిశ్రామికా ప్రాముఖ్యతగల పట్టణములోను సహకారపరపతి కార్యాలయమును గవర్నమెంటు ఖజానా స్వీకరించుటకు తగిన ఏజంట్లుగా నియమించవలెను. ప్రస్తుతము దీనిసహకారసంఘపుబ్యాంకులు తగినంత సమర్థమైనవిగా కనపట్టుచున్నను గవర్నమెంటు ఆవరణవల్ల కోరినంత సామర్థ్యమును గడించగలవు.

(6) రిజర్వు బ్యాంకువారుగాని వారియొక్క ఏజంట్లుగా పనిజేయు ఇంపీరియల్ బ్యాంకువారుగాని సహకారసంఘపు బ్యాంకులకు ఈక్రింద వరకుల ననుసరించి ఋణముల నియ్యవలసినదిగా చట్టములో స్పష్టముగా నిర్ణయించబడవలెను.

(7) రాష్ట్రీయ సహకారపుబ్యాంకుయొక్క ప్రాసోటు మీద 12 నెలల వాయిదాకుపైబడియివ్వబడుఋణములు బ్యాంకులేను ప్రకారము యివ్వబడవలెను.

(8) 12 నెలలకుగాని అంతకుతక్కువ వాయిదాకుగాని యివ్వబడుఋణములు అమలులోనున్న బ్యాంకులేటుకన్న నూటికి సాలుకు రు 1 వడ్డీతగ్గించి యివ్వవలెను.

యా మావలన్నియు నాకుతోచినంతవరకుజేసినాను. సహకారోద్యమకారు లందరూ యావిషయమై చర్చించి ఎక్కువ విమర్శచేసి కర్తవ్యమును నిర్ణయించుకోవలెను.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున దొరకు గ్రంథములు

- రాష్ట్రభాషాపాండిత్యపుస్తకము—రామానంద శర్మగారు 0-9-0
శ్రీరామవిజయము (నాటకము)—కే. వెంకటరమణారావు గారు: 0-8-0
కారదాంబ, (స్త్రీధర్మబోధిని) నాటకము—టి. శ్రీనివాస రాఘవాచార్యులగారు. 0-4-0
శబ్దకామిని (నిఘంటువు)—శిరోధూషణము, వేంకటరంగాచార్యులగారు. చాలాఉపయోగకరము. జేబులోనిముద్రును. 1-4-0
ఆంధ్రోద్యమము—మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనసభల అధ్యక్షుల ఉపన్యాసములు, తీర్మానములు చిత్రములుగలవు. 1-8-0
ఆరాధనవిధి—ముదిగొండ నాగలింగకాశ్రిగారు 0-4-0
ఆత్మశిక్షాసాంఘము—పారిసంది జగన్నాథస్వామిగారు. శరీరము విడిచినతరువాత ఆత్మస్థితినిగూర్చి చెప్పినది. 0-8-0
సత్యసత్యపాఖ్యానము—మల్లంపల్లి మల్లికార్జునకాశ్రిగారు. అయిదాశ్వాసముల రసవత్ప్రబంధము. అద్భుతాల్పనములతో నిండియున్నది. 1-0-0
గురుబోధామృతము (వేదసారగ్రంథము)—శ్రీమతి కట్టమంచి తిరుమలమ్మగారు. భక్తిరసపరిపూరితము లగుపాటలు 0-4
తిలకు మహాశయునిజీవితము, సంపూర్ణోపన్యాసములు—మానికొండ సత్యనారాయణకాశ్రిగారు. డిమ్మి 420 పుటలు. 2-4-0

పోస్తుఖర్చులు ప్రత్యేకము. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, నెం. 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, జూరీటవుక్, మద్రాసు.

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు (18-4-27)

సీమజవుళి దినుసులు
ఇరువది గజములు ప్లంట్ గరలు రు. అ. పై
కారికమ్ము—22 x 22 ముంగిసమర్పు (బి) 8-8-0
" సరాసరిరకము 7-8-0
కారికమ్ము—22 x 22 "మోటార్పు" (బి) రు 8-0-0
" సరాసరిరకము (20 x 20) రు 7-0-0
కారికమ్ము—22 x 22 వేదరములు (బి) రు 8-4-0
" సరాసరిరకములు రు 7-4-0
తెలుపు మల్లు—1709 (సెట్) రు 12-9-0 గ్లాస్ గో 9000 (సెట్) రు 12-8-0; 1702 రు 10-8-0 ఎత్. ఎత్. 73 8-2-0 ఇ.సి. 73 రు 8-2-0, 88/888 రు 18-4-0. 8973 రు 8-0-0; 880 రు 8-2-0 Z. Z. రు 8; Z; 78 రు 10-8; . జి. 73 రు 8; 7663 రు 7-14; 78078 రు 7-14; జి. ఎ. 38 రు 6-14-0.
తెలుపు పర్టింగ్స్—H. K. 62 రు 17; C. 4000 రు 22; బి. బి. బి రు 15-0.
టివ్లోస్సు 100,000—గజము 1-కి రు 0-9-6; నూలు
40 నెంబరు సీసు (5 పాకట్టులు)—బూక్ రు 5-7; చలున (కొంగ) రు 9-0; చలున (ఎనిటిక్సెట్) రు 8-6 చలున (నాగకన్యక) రు 8-14. చలున (సత్తి) రు 9-0, చలున (గ్రద్దజండా) రు 8-0; పచ్చుగుర్రము (ఎర్ర) రు 8-6; పడవ (ఎర్ర) రు 7-6, నూలువ్యాపారి సరకులేదు; పచ్చిపాము సరకు లేదు.
40 జపాక్ (పదిపానులకట్ట) నక్షత్రము రు 10-8; 60 సీసు (5 పానులకట్టలు)—అడకత్తెర రు 16, నమలి రు 16; "డంబుల్స్" (ఎర్ర) 15-12; 'రాట్టు' (ఎర్ర) రు 15; కలసము (ఎర్ర) రు 18; తెలుపు (మధురపట్టణము) రు 11-6; ఎరుదుకారము రు 8-2-6. గడ్డిబండి—రు 8-0-0 ఎర్రు గడి గుర్రము రు 7-13; కెక్సిత్ సరకులేదు.
60 నెంబరు జపాక్ (10 పానులకట్టలు) నీలంచేప రు 16-0; లోహములు "వారువగరలు"—
ఇత్తడిరేకులు—(డిబ్ మేన్) రు 238; (క్యూసియర్) రు 238, రాగిరేకు రు 258.
సిమెంట్ పీచా వెల:—
గిత్ హేమ్ ("వెయ్యి") రు 11-8; జర్మన్ "నెమలి" రు 10-4, జర్మన్ "లేడి" రు 9-8;
చక్కెర మూటయొక్క ధర—
జావా "రెడ్" రు 31-8. ముందుధరలు—మేరు 31-14; జాన్ రు 32-4-0.
మేరు సెనగనూనె
"ఇంగ్లీషు వారువగరలు"—గానుగ రు 130, "ఫెస్" రు 126;
ఆముదము
(మిత్ డెలివరీ) రు 117,
పదునువేసినతోలు రతి 1-కి ధరలు
ఆవుతోలు (7 1/2 టు 8) "అవెకంట్రిస్" రు 0-14-8 0-14-6
" (8 1/2 టు 9) " రు 0-13-6 టు 0-14-0
" (తేలిక) " రు 1-0-6 టు 1-1-0
" (8 1/2 టు 9) వెంసురూర్న రు 0-14-0 టు 0-14-9
" (7 టు 7 1/2) " రు 0-15-3 టు 0-15-6
" (తేలిక) " రు 1-1-4 టు 1-1-6
" (8 టు 8 1/2) వెజవాడ్సు రు 0-14-0 టు 0-14-6
" (6 1/2 టు 7) " రు 0-14-9 టు 0-15-6
" (7 1/2) విజయనగరము రు 0-14-4 టు 0-14-9
" (6 1/2 టు 7) " రు 0-14-9 టు 0-15-9
" (7 టు 7 1/2) ఏలూరు రు 0-15-0 టు 0-15-8
" (6 టు 6 1/2) " రు 1-0-0 టు 1-0-6
గేదెతోలు రు 0-10-3 టు 0-10-7
గేదెపూడతోలు రు 0-15-6 టు 1-1-0
ఆవుపూడతోలు రు 1-13-0 టు 1-14-6
పదునువేసిన మేకడి రు 2-8-0 టు 2-14-0
పదునువేసిన గొర్రెడి రు 2-10-0 టు 2-15-0

భావికర్తవ్యము

శ్రీశివశాస్త్రి

దేశమునందన్ని మూలలనుండియు, భావికర్త వ్యవస్థ మను కేక ప్రతిధ్వనించుచున్నది. ఒకవంక కేరళమునందును, వేరొకవంక వంగదేశమునందును ఈ సమస్య గూర్చి చర్చ జరుగుచున్నది. కేరళ రాష్ట్ర కాంగ్రెసుసభ కార్యక్రమములను, కాంగ్రెసు సందేశమును తత్పక్షమువారు భంగపరచిన విధమును హాస్య మెనుగారు వివరించిరి. భారతశాసన సభలోను మదరాసు శాసనసభ మున్నగు రాష్ట్ర శాసనసభలలోను కాంగ్రెసుపక్ష సభ్యులు చూపిన వైఖరి, హాస్య మెనుగారి కే మాత్రము తృప్తి గొలుపలేదు. కాంగ్రెసు నావహించిన నిరాశను దొలగించుటయు? బర్మేశాహిద్దు ప్రభువుగారికి లొంగక, శాసనసభలలో నిరీడమార్గమును ధైర్యముతో కొనసాగించిచగాని ప్రయోజనములేదని, హాస్య మెనుగారు స్పష్టపరచుచున్నారు. ఇండియా ముత్రిగారు ప్రజల కోర్కెలను బుద్ధిపూర్వముగ చూచేరేద రనునాశ, తొలగినది. స్వపరిపాలనా శియమునగాని, రాజకీయ నిర్బంధితుల విముక్తిని గాని సఫలపరచుకుంటున్నచే, ప్రజల భావిభాగ్యో కయమువారిపైననే మాధానపడియున్నదని, మరింత శ్రద్ధవయినది. ప్రజల శక్తులను ఫలరహితముగ మార్గముల వంకకు మరల్చుటకు, శాసనసభలుప యోగపడినంతగ మరయొక సంస్థ ముం యోగ పడుటలేదని, ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులును మదరాసు శాసనసభ్యులు నగు మాధవకానాయకుగారు నుడి విక వాక్యములు చాల ముఖ్యమయినవి. వీరు ఆనుభవ పూర్వకముగ దెలిపెడి సంగతులను నిరా కరణం చేయులేదు. అందుచే కేవల శాసనసభలనే నమ్ముకొని, ప్రజల శక్తిగతము తదర్థమై వినియో గించుటనైన మిగుల సప్తముగలదని చెప్పవచ్చును.

ఈ సంగతిని వంగ రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షులగు యోగేంద్ర చక్రవర్తి గారు ఎక్కువ ఒలముగ వివరించిరి. కొన్నింటి లనుకర్తవ్యము లభింపదని దేశబంధు దాసుగారు నుడివిన వాక్యములను చక్రవర్తి గారు బహుహరించి, రాలమును చేట్టి విదేశవస్తు బహిష్కారమును గావింపుదని, సభ్యులను హెచ్చరించిరి. భారతీయు లు క్రెడ్టబూనుచో, ఇక్కార్యము నిర్వహించుట కెంతికాలమో పట్టదని, వీరి తలుపు. ఎల్లదిన కాంగ్రెసు పతాకముక్రింద జేరి, ఏకముఖమున నడుచునలయు నని గోరుచున్నారు. "అందరు ఏకమై, రాలపు సందేశమును ప్రతికుటీరమునకు గొంపో రెయి. బహిష్కారమును చేపట్టుడు. మన యువకు లును విచారణలేకుండ అధికారులు ఖయిదులలో లెచ్చుచున్నందుల కింతకన్నను జవాబువేరుండ" అని చక్రవర్తి గారు పలికిన వాక్యములు అమూల్యము లయినవి.

చిత్తరంజనదాసుగారు విదేశవస్తు బహిష్కారమును ప్రధానసాధనగ పేర్కొనియుం డిరి. గాంధీమహాత్ముని సందేశ మెల్ల రెగినదే. అందుచే నిర్మాణకార్యక్రమమే శరణ్యమని గ్రహించుట సులభము. కాంగ్రెసు తీర్మానములను ప్రమాణముగ గైకొనుటయు, తదర్థమై ప్రజల శక్తు లను వినియోగింప జేయుటయు, ముఖ్యవశ్యకము లని తోచును. కాంగ్రెసు బలము వృద్ధియగు కొల దియు, పరాధీనతయు తగ్గి స్వరాజ్యము చేరువకు వచ్చును. కాంగ్రెసు వ్యవహారములలో నేడు సందిగ్ధస్థితి యుదయించినది. నిరాశ ప్రబలియున్నది. ప్రజలను జడత్వ మావహించినది. ఆదర్శమును మరచి, స్వల్ప ప్రయోజనములే పరమావధి యని దలచు దుస్థితి ప్రబలమగుచున్నది. ఇ య్యది తాత్కాలిక స్థితి యని నమ్మెదము. స్వాతంత్ర్యవాంఛ చల్లారనేరదు. అ ను కూల సమయ మేతెంపగనే, అయ్యది వికసించును. దేశ నాయకుల త్యాగము లూరకపోనేరవు. ప్రస్తుత మాంద్యమును, అంతఃకలహములనుగాంచి, ఇండి యా ముత్రిగారు నిశ్చింతగ నుండవచ్చును. స్వపరి పాలన మొనగ నక్కరలేదని తలంపవచ్చును. కాని ప్రజలలో నాత్మపరిశోధన ప్రారంభమయినది. ముం దుచేయవలసినపని ఏమని, వారు వితర్కించు చున్నారు. అన్ని మూలలందును, యీపరితాపము గనుపట్టుచున్నది. నిర్మాణకార్యక్రమ నిర్వహణా వశ్యకత గుర్తింపబడుచున్నది. గ్రామపునర్నిర్మాణ ము ముఖ్యవశ్యకమని, తేటపరచువారుగలరు. రా టము, కద్దరు ముక్తి హేతువులని పలుకుచున్న వారు గలరు. అంతఃకలహములను బోగొట్టి, అన్ని సంఘ ముల మధ్యను సంయోగము గుదుర్చవలె నను కోర్కెబలపడుచున్నది. ప్రత్యేక సాంఘిక నియో జకవర్గములపట్ల ఏవగింపు గలుగుచున్నది. మహా మృదీయ నాయకులు, సామాన్యసాంఘిక నియో జకవర్గముల నామోచించుట గొప్ప విశేషము. సర్దారు మంగుసింగుగారు, ప్రత్యేక నియోజక వర్గ ములు దేశానర్థ హేతువయ్యెనని అమృతసరము నందు బలికిరి. ప్రస్తుత దుస్థితికి స్వరాజ్య సంపాదన మే ముఖ్యప్రతికీయయనియు, స్వరాజ్యసంపాదనకు బూన గలిగిన సంస్థ కాంగ్రెసు ఒక్కటియే యని యు, దేశవిముక్తికొరకు, సిక్కులు ప్రత్యేక ప్రాతి నిధ్యము వదలుకొందురనియు, గురుద్వారాస్వా తంత్ర్యముకొరకు వారెట్టి త్యాగముల గావించిరో, దేశస్వాతంత్ర్యము కొరకుగూడ వారెట్టిత్యాగము ల గావించెదరనియు, మంగళసింగుగారు వాగ్దానము జేసిరి.

సిక్కుల ధైర్యపైర్వములను, కార్యదీక్షాప రాయణత్వము నెరిగిన వారెవరును, మంగళసింగు గారి వాగ్దానమును తృప్తి కరింప జాలరు. కాన్నిలు కార్యక్రమ మెటు లుండవలయునో, కాంగ్రెసు పక్షసభ్యుల ధర్మమేమియో, కాంగ్రెసు సంఘములకును కాంగ్రెసు పక్షసభ్యులకును సంబంధ మేతీరున నుండవలయునో, ఇట్టి సహస్యల నన్ని టిని రాబోవు అభిభారత కాంగ్రెసు సంఘము నిర్ణయింపవలసియున్నది. ఇందుకు దోడుగ, శాసన సభల వెలుపల భరుగవలసిన కార్యక్రమమును నిర్ణ యించి, దానిని త్వరితముగ, నెటుల, కొనసాగింప వలయునో గూడ నిరూపింపవలయును. కాంగ్రెసు

సంచలనము తగ్గుచో మాత్రము స్వరాజ్యము గగనకును మగును. ప్రస్తుతమాంద్యము వలన గలిగిన నష్టమును దేశము గ్రహించుచో మాత్ర ము, భావ్యభివృద్ధి కవకాశ మేర్పడును. లేనిచో దేశమున కింతలో ముక్తి గలుగనేరదు.

హిందూమహాసభ : అస్పృశ్యత

హిందువులు అస్పృశ్యతను తొలగించుట, కేవలము భూతదయ నిమిత్తమే గాక, స్వరక్షణార్థము గూడ యవసరమని గోచరమయినది. హిందూసంఘము సంఖ్యలందును, పలుకుబడియందును క్షీణగతి జూపుటకు, కారణము, అస్పృశ్యతయని రుజువయినది. ఇతర సంఘముల వారు హిందూసంఘమునందలి కళంకము నవకాశముగ గైకొని, అస్పృశ్యతలనబడువారిని, తమలో గలుపుకొన జొచ్చిరి. పలువురు మహమ్మదీయ, క్రైస్తవసంఘములలో కలిసిపోయిరి. ఇంకను ఉపేక్ష నహించుకొలదియు, హిందూసంఘము నామమాత్రమగుట నిశ్చయము. హిందూసభవారి భీతి కంతకును ఇదియే కారణము. ఇతర మతములలో కలిసిపోయినవారిని, మరల హిందూ సంఘమున జేర్చుకొనుటకై తీవ్ర ప్రయత్నముల జరుపవలయునని, హిందూసభా నిర్వాహకులు కోరుచున్నారు. కాని, అస్పృశ్యత నిలచియుండువరకు, శుద్ధిసంఘటనోద్యమములవలన విశేష ప్రయోజనముండదు. అన్యమతములలో జేరిన నిన్నుజాతుల వారిని హిందూసంఘమున జేర్చుకొనుచో, వారి కెట్టి స్థానమియబడును? ఇదివరకు వారి నంటియున్న అస్పృశ్యత తొలగిపోవునా? హిందూ సంఘమునందు వారికి గౌరవస్థానము ప్రసాదింపబడునా? ఆ విషయమై తగు ఏర్పాటుల గావించని యెడల, హిందూసంఘ బలము విస్తరింపదు. ఆ కారణముచేతనే, ముమ్మారు అస్పృశ్యతావారణకై హిందూనాయకులెక్కుడు శ్రద్ధవహింపవలయునని, గాంధీమహాత్ముడు కోరుచున్నాడు. వారి హితవాక్యములను, కొందరు ప్రముఖులు తిన్నగ గ్రహింపలేదు. పాట్నాలో జరిగిన నిన్నుజాతులధరణసభ కాహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు అనుగ్రహనారాయణసింగుగారు ముచ్చటించుచు, హిందూమహాసభయొక్క ముఖ్యకర్తవ్యము అస్పృశ్యతానివారణయనియు, అందును గూర్చి సభవారు తగు శ్రద్ధ వహించుటలేదనియు సూచించిరి. హిందూమహాసభవారి విషయమును ముఖ్యముగ గమనింపవలయును. ఈసంగతిచే సభాధ్యక్షులగు లజపతిరాయిగారు గూడ నిరూపించిరి. అస్పృశ్యతా నివారణకై కృషిసలుపుటకు, హిందూమహాసభ కన్నెను అనుకూల సంస్థ వేరుండదు. అట్టికార్యము నికనయినను యీసభవారు నిర్వహించెదరా? ఇందుకు పూనుకొనుచో, హిందూసంఘమును బలపరచుటయేగాక, యీసభవారు సత్వరస్వరాజ్య సిద్ధికి గూడ తోడ్పడినవారగుదురు.

మూలకారణము

కాళ్లను నాయకులగు ఛేణాగారు, అమెరికా కిచ్చిన జవాబు హేతుబద్ధముగ గమనించును. చీనాపైనికులవలన అమెరికనులకు, గలిగిన నష్టమును నివారించుటకు, ఛేణాగారు సంసిద్ధులుగ నున్నారు.

కాని బ్రటిషు అమెరికా నౌకల ముట్టడివలన ప్రజలకు గలిగిన నష్టమును గాని, ఉత్తర సైనికులు గావించిన నష్టమునకు గాని, తాము బాధ్యులు గాజాలమని, ఛాణ్ గారు స్పష్టపరచిరి. అందుచే చీనా సైనికుల కృత్యములవలన నెట్టి నష్టము గలిగెనో, విచారించుటకు అంతర్జాతీయ సంఘమేర్పడవలయుననియు, లేనిచో తామే విచారించి నిర్ణయించెదమనియు, ఛాణ్ గారు తెలుపుచున్నారు. విచారణ సంఘము నేర్పరపవలయు ననుకోర్కె వివరితము గాదు. జపానువారు గూడ నిటులనే గోరియుండిరి. వేర్వేరు యభిప్రాయములు ప్రబలియున్నపుడు, విచారణసంఘము నేర్పరచి, దోషమును ఖండితముగ నిరూపించుట న్యాయముగద. ఇందుకు అమెరికా గాని, ఇతర జాతులవారుగాని అంగీకరింపనిచో, ప్రపంచము అన్యథా భావించుట సహజము. బ్రటిషు స్వతంత్ర లేబరు పక్షపు ఉపసంఘమువారు గూడ, చీనాలో బ్రటిషు వారవలంబించుచున్న వైఖరిని విరసించినటుల, వార్తలు చెలుపుచున్నవి. ఈసంగతి యటుండ, చీనా కవమానకరమగు ప్రాత ఒడంబడిక లింకను నిలిచియున్నది. తరుచుగ అవమానకరమగు నియమములకు దేశములోనుగావలసి వచ్చుచున్నది. స్వాతంత్ర్యేచ్ఛా ప్రేరితులయిన చీనా ప్రజలిపు డట్టి నియమములకు లోబడియుండుట కంగీకరింపలేదు. ప్రాత ఒడంబడికలను రద్దుజేసి, చీనాకు స్వాతంత్ర్యమియవలయునని, బ్రటిషువారును తదితరులును గూడ ఇటీవల నంగీకరించి యుండిరి. ఓ మాలిగారికిని ఛాణ్ గారికిని కుదిరిన ఒడంబడిక ఇట్టి ఏర్పాటుల నామోదించెను. ఏదియో యొక పేరు బెట్టి సమాధానమున కడ్డుపడక, చీనాకు స్వేచ్ఛ నొసగి, వెనుకటి ఒడంబడికలను రద్దుజేయుట, పాశ్చాత్యుల ధర్మము. ఇవి నిలిచియుండువరకు సంఘర్షణకు కారణము గలుగుచునే యుండునని, ఛాణ్ గారి చెలిపిన సంగతులను గుర్తించుట, లాభకరము. బ్రటిషు లేబరు పక్షము వారు తమ పలుకుబడి నుపయోగించి, ఇంగ్లండు సరియగు మార్గము నవలంబించునటుల జేయగలుగుచో, మిగిలిన దేశములను వీరి మార్గము ననుసరింపక మానవు.

మాక్ష్మానాల్లుగారు - లేబరు పక్షము

ఏపక్షపు నాయకులయినను, పక్ష తీర్మానములను తృణీకరించునపుడు, తమ గౌరవమును కాలోపుట సహజము. స్వతంత్ర లేబరు పక్షపు ఉపసంఘము వారు, మాక్ష్మానాల్లుగారి పేరును కార్యనిర్వాహకోద్యగులలో చేర్చకబోయిరి. ఈవిషయమై స్వతంత్ర లేబరు పక్షపు వార్షిక సమావేశమునందు తీవ్రచర్చ జరిగెను. మాక్ష్మానాల్లుగారి అనుచరులు, ఉపసంఘము వారి నిర్ణయమును త్రొసివేయించుటకు చాల ప్రయత్నించిరి. కాని, వీరి ప్రయత్నము అధికసంఖ్యాకులచే నోడింపబడెను. లేబరు పక్షపు పార్లమెంటరీ అభ్యర్థులలో మూత్రము, వీరి పేరు చేర్చబడెను. మాక్ష్మానాల్లుగారి సమయమున అమెరికాకు బోవుటకు, లేబరు పక్షమువారిలో గలిగిన యసంతృప్తియే ముఖ్యకారణమై యుండనోవు. మాక్ష్మానాల్లుగారు లేబరు పక్షమువారి తీర్మానములను బహిరంగముగ ఖండించుచున్నందులకు, లేబరు పక్షమువారిలో పలువురకు కోపముగ నున్నది. ఇక నయినను మాక్ష్మానాల్లుగారు పక్ష తీర్మానములకు బద్ధ

లుగానిచో, వారి పలుకుబడి నశించగలదు. క్రిందటి మారు ప్రధానమంత్రిగది నాక్రమించిన మాక్ష్మానాల్లుగారికి, నేడు ఎట్టియకష్ట పట్టినచో చూడవచ్చును. కొంత ప్రాముఖ్యమును సంపాదించిన పిమ్మట, నాయకుడు తన యిచ్చవచ్చినట్లు చరించుటకు కుతూహలమేర్పడుట సహజము. అట్టి భావమును వారు స్వాగతీకరించుచు కొననియెడల, స్వపక్షాభిమానమును కోల్పోవుట సహజము. మాక్ష్మానాల్లు గారి నిదర్శనము, ఇతర నాయకులకు గూడ గుణపాఠమును నేర్పజాలియుండును.

రిజర్వు బ్యాంకు: సహకారపు బ్యాంకులు

మధురలో జరిగిన మదరాసు రాష్ట్ర సహకార సమావేశమున కధ్యక్షతవహించి, సర్ లల్లూభాయి శ్యామలదాసుగారు రిజర్వు బ్యాంకుకును సహకార బ్యాంకులకును మధ్య నుండవలసిన సంబంధమును నిరూపించిరి. ఇకముందు నుండియు రిజర్వు బ్యాంకు, ఇంపీరియల్ బ్యాంకు ఏజెంటుగా పనిచేయును. ఇంపీరియల్ బ్యాంకు ప్రభుత్వమునకు బాధ్యత వహింపకుండుటచే, సహకారపు బ్యాంకుల కిప్పడిచ్చు సౌకర్యములనుగూడ ప్రసాదించక బోవచ్చునని శ్యామలదాసుగారు భయపడుచున్నారు. ఇంతియగాక ఇంపీరియల్ బ్యాంకులు ఏపట్టణముల కోయు పయోగించినను, గ్రామముల కుపయోగపడుటలేదు. పట్టణములలోనుండు సహకారపు బ్యాంకులయినను, పట్టణ కంతగ నుపయోగపడుటలేదు. అందుచే, సహకారపు బ్యాంకులకు శాఖలను నెలకొల్పవలయునని, శ్యామలదాసుగారు కోరుచున్నారు. అట్టితరీ ఇంపీరియల్ బ్యాంకుల కిచ్చిన ప్రాముఖ్యమును రిజర్వు బ్యాంకువారు సహకారపు బ్యాంకుల కీయవలసినట్లు నని, శ్యామలదాసుగారి సమక్షము. పేరు గావించిన సూచన చాల ముఖ్యమయినదగుటచే ప్రభుత్వమువారును సహకారసంఘములవారును దీనిని ముఖ్యముగ విచారింపవలయును. గౌ. రామదాసు పంతులుగారి విషయమై పట్టుదల జూపుచున్నారు. ఇంపీరియల్ బ్యాంకు కిచ్చిన ప్రాముఖ్యమును, దేశీయ సంస్థలకు గూడ నీయవలయునని, రిజర్వు బ్యాంకును గూర్చి చర్చించునపుడు భారతశాసన సభ్యులను గోరుట యవసరము. లేనిచో, భావికరిణామ మనుకూలముగ నుంకజాలదు.

హాపియా మాను రజనగదర్శనము

హామపత్తిని కనిపెట్టిన హాపియా మాను గారి పటదర్శనము గావించిన సందర్భమున గౌ. డి. బి. ఆరోగ్యస్వామి మొదలిగారు, వీరి వైద్యవద్ధతిపట్ల నానుభూతిని గనుపఱచిరి. హామపత్తి వైద్యము కడు చౌకగ రోగికిత్తుగావించును. అల్లోపాతిక్ వైద్యవద్ధతికి గల ఖర్చు దీని కవసరములేదు. ప్రజాసామాన్యమునకు వైద్యసహాయము జరుగవలయుననిన, చౌకమార్గములవసరము. ఆయుర్వేదమువలె, హామోపత్తిగూడ సులభముగ చికిత్సగావించగలదు. ఇందుకనుకూలించు మార్గముల నన్నిటిని చేపట్టవలయునని, మంత్రులుగా గావించిన సలహా ఆమోదమయినది. చెన్నపురిలో ఉచితవైద్యసహాయము గావించుచున్న హాపియా

మాను వైద్యాలయమును పలువురు ప్రశంసించిరి. బ్రటిషు పారిశుధ్య సంఘ ప్రతినిధులును, మద్రాసు బిషప్ గారును, కాంపు బెలు, శివజ్ఞానం పిళ్లె, త్రీనివాసయ్యంగారు, సత్యమూర్తి గార్ల బోలు ప్రముఖులును, పాశ్చాత్య వైద్యులు పలువురును, వైద్యశాలలో యోగమును వ్యాపించియుండిరి. అట్టితరీ, ప్రభుత్వము వారిట్టి ప్రతిష్ఠాపనలకు తోడ్పడుట ధర్మము. ఇందువలన, ప్రైవేటు వైద్య ప్రతిష్ఠాపనలు జీవించగలుగుటయగాక, ప్రభుత్వము వారి సంకల్పముగూడ నెరవేరును. లేనియెడల, కేవల అల్లోపాతిక్ వైద్యముద్వారా, వైద్యసహాయము నెల్లరకంపజేయుట మర్ల భమగును. హాపియా మాను వైద్యశాలా కార్యదర్శులగు డాక్టరు ఆచార్యులుగారు దీసికొను శ్రమకు అధికారులు అనధికారులను జేదములేక ఎల్లరనుండియు తగు ప్రోత్సాహము క్షృరలో చేకూరుగాకయని కోరెదము.

మహాత్ముని ఆరోగ్యము

గాంధీ మహాత్ముడు రేపటిదినము బెల్గాము నుండి బయలుదేరి బెంగళూరు మీదుగ సంచికర్వతముల కేగుననియు, రెండు మాసములవరకక్కడనుండుననియు, తెలియుచున్నది. మహాత్ముని ఆరోగ్యము త్వరలో కుదుటబడుచున్నదని వినుట కెంతయు సంతసించెదము. మైసూరు సంస్థానము వారు మహాత్ముని కెట్టి యిబ్బంది గలుగకుండ జేసెదరనుట కేమాత్రము సందియములేదు. మహాత్ముడు త్వరలో తమ ప్రచారమును ప్రారంభించి, దేశమును మాతనోత్సాహ పరవశము గావించుగాకయని కోరెదము. మహాత్ముని సంపూర్ణ స్వస్థ దేహావస్థగలవల, వారిని అనవసరముగ ఇబ్బంది పెట్టుట ఎవరికినిపాడిగాదు. మహాత్ముని గౌరవించుటకు, ముఖ్యమార్గమువారి ఇచ్చను నెరవేర్చుట నప్పవేరుగాన. ప్రజలు తమ బాధ్యతలను గ్రహించి తమ కర్తవ్యమును శ్రద్ధతో నిర్వహించుకొలదియు, మహాత్ముని సంతృప్తిహృదయుడగును. వారు సంపూర్ణ ఆరోగ్యము గాంచుట కిట్టి సంతృప్తియే విశేషముగ తోడ్పడగలదు.

జపాను చంద్రుల రాజీనామా

జపానుచంద్ర, ప్రభుత్వమంత్రులు రాజీనామా నిచ్చుటకు స్వల్పకారణము సూచించబడినను, చీనా సమస్య గూడ ఇందుకు తోడ్పడియుండవచ్చును. భావి కరిణామ మెటులుండుచో చూడవలయును.

రాష్ట్రీయ సహకారమహాసభ

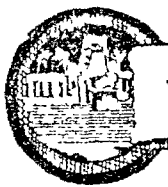
నామర, ఏప్రిలు 15:—రాష్ట్రీయ సహకారమహాసభ 15-వ సమావేశమున అన్యతాబాగ ఎన్నుకొనబడిన 35, లల్లూబాయి శ్యామలదాసుగారు నేటిదినము ముగియచేరిరి. పలువురు ప్రతినిధులు విచ్చియున్నారు. సన్మానసంఘమువారు చక్కని ఏర్పాటుల చేయున్నారు.

బక్ష్టికి నూ ఎస్పర్డు భగవంతుడు మహాసభ మూడుదినములు జరుగను. (ఆ ప్రెస్)

శాస్త్రిగారే దక్షిణాఫ్రికా ఏజెంటు

ప్రభుత్వ పునర్వ్యర్థనము

అలహాబాదు, ఏప్రిలు 17:—రీడింగుపత్రిక కిట్టు తెలిసి నది. శాస్త్రిగారిని ప్రభుత్వమువారు తిరిగి ప్రారంభగా ప్రతినిధులు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు దక్షిణాఫ్రికాలో ఇంజనీరు ప్రభుత్వ ఏజెంటుగ నుండుట కంగీకరించిరి. (ప్రెస్)

మదరాసు వార్తలు

నివాజీ జయంతి:—నివాజీ జయంత్యుత్సవ సన్మాన కార్యక్రమమువారు ఈనెల 19 తేదీ మంగళవారం సాయంత్రం 6 గంటకు జరిగినపుడు గొప్పపద్మనాభయకవిధి 78 నెంబరు యిందు అనగా వారి కార్యాలయమును సమావేశమయ్యెదరు.

రాకపోకలు:—దీ! బి! 15 తేదీ, విజయరాఘవాచారిగారు (వల్లకు సర్కిసు కమిషను మెంబరు) నిన్న ఆదినారం ఉదయం డిల్లీనుండి మద్రాసువచ్చిరి.

వీరిని స్టేషనువద్ద దీ! బి! గోపాలస్వామి అయ్యంగారు దీ! బి! టి. రాఘవయ్యగారు వి. పి. రావుగారు సన్మానించి స్వాగతమొసంగిరి. విజయరాఘవాచారిగారు మద్రాసులో గురువారంవరకు ఉండెదరు.

ప్రకాశంపత్రులుగారి వర్తమానము

తిరుపతి, ఏప్రిల్ 16:— భారతశాసనసభ్యులగు టి. ప్రకాశంగారు నేటిదినము తిరుపతి చేరిరి. బుధవారం చెన్నపురికి వెళ్లెదరు. (ప్రీ ప్రెస్)

వచ్చుమక్కువ్వామండల కాంగ్రెసుసభ్యుల మహాసభ ఈనెల 30 తేదీ శనివారము మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు బెజనాడ గవర్నరుమేట్లో శ్రీ అయ్యదేవర కాశీశ్వరరావు గారింట్లో వచ్చుమక్కువ్వాజిల్లా కాంగ్రెసుసభ్యుల సమావేశము జరుగును గాన ఈసంవత్సరము మాత్రముగా చేరినట్టియు చేరనుట్టియు సభ్యులెల్లరు విచ్చేయుప్రార్థితులు.

కార్యక్రమము

- (1) జిల్లాసభ్యులను సభ్యుల నెన్నుకొనుట.
 - (2) కార్యనిర్వాహకులను అధ్యక్షుని కార్యదర్శిని ఎన్నుకొనుట.
 - (3) రాష్ట్రసభ్యులను సభ్యుల నెన్నుకొనుట.
- ఇతరవిషయములు
ఇంతవరకు ఆయాగ్రామములలో చేర్చిన సభ్యుల బాధితాయున్న వసూలుచేసినచందాయున్న వెంటనేపంపగోరెదను.
- కాటగడ్డ మధుసూదనరావు,
కార్యదర్శి.

తుమ్మపూడి

శ్రీ సీతారామ భక్తసంఘమువారు శ్రీరామనవమి, శ్రీరామపట్టాభిషేకము మహావైభవముగా జేసిరి.

ధర్మవైద్యశాల

తెనాలి తాలూకాబోర్డువారి రు 150 ల సహాయముతో డాక్టరు సూర్యదేవర సంజీవరాయణంగారు స్వయముగా ఘనము రు 300 లు వైకంఠేసి బౌద్ధములు తెప్పించి నిత్యము ముప్పది నలుబది రోగులకు ఉచిముగా చేయుచున్నారు. రెండునెలలక్రిందట శ్రీకృష్ణపత్రవైద్యశాలను పశువులకు చికిత్సచేయు నిమిత్తము సంజీవరాయణంగారే స్థాపించి పశువులకు మాత్రా చికిత్సచేయుచున్నారు.

కళాశాల-ఫార్మసి

తుమ్మపూడిలో ఆంగ్లహోమ్యోకళాశాలయున్న ఫార్మసియున్న డాక్టరు సంజీవరాయణంగారు స్థాపించియున్నారు. ప్రతి ఆంగ్లనకు తెలుగులో హోమోపతి వైద్యమునేర్చి బౌద్ధములు తెలుగు పేరులతో సప్లయచేయుట వీరిమఖ్యోద్దేశ్యము. ఆంగ్లహోమ్యోకళాశాల కలకత్తా హోమ్యోపతి మెడికల్ బోర్డువారిచే రికగ్నము చేయబడినది.

తపాలాసౌకర్యములు

తుమ్మపూడివారు తపాలాఆఫీసు నిమిత్తమై దొరతనము వారికి మనవిచేసికొని యున్నారు. ఎన్నియో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు సంఘమునకు కళాశాల ఫార్మసిలకు జరుగుచుండును. ఎక్కువగా జాబులు వచ్చుచుండును. ఇట్టి గ్రామంలో తపాలా ఆఫీసు ఏర్పరచ దొరతనమువారిని ప్రార్థించుచున్నాము.

(ఒక విలేఖరి)

హిందూమహాసభ

స్వాగతోపన్యాస సంగ్రహము

సన్మానసంఘాధ్యక్షుడు మహార గంగానంద సింహ (ఎం. ఎల్. ఏ.) గారు స్వాగత మొసంగుచు శుద్ధిసంఘటనము అస్పృశ్యతానివారణము మున్నగువాటినిగూర్చి మహిమిరి. పట్టుకాలి సత్యాగ్రహమును హిందూసభవారే సాగింపవలెననిరి. మతకలహములను నిర్మించిరి. సంయుక్త నియోజకవర్గములనుగూర్చి బాగుగా యోచించుటవలసరమనిరి.

ఖరగు బహదరుసింగు విడుదలను గూర్చి ప్రయత్నింపవలెననిరి

అధ్యక్షకోపన్యాసము

డాక్టరు మూంజీగారి ముద్రితోపన్యాసమున మొదటి 17 పుటలను మూంజీగారు సభలో చదివిరి. మహమ్మదీయుల వార్తవ్యయనమును కిలాఖతు ఆంధోళనమునకును అసహాయోద్యమమునకును సంబంధించిన భాగములను పూర్తిగావదలివేసిరి. అస్పృశ్యత్వముగూర్చి గాంధీగారివిషయము గల భాగమునుగూడవదలిరి. క్రిస్టియన్ దానినంతయు చదివిరి. పిమ్మట తంత్రివార్తలను తెక్కలను కార్యదర్శి జగతు నారాయణలాలగారుచదివిరి.

సర్ జగదీశచంద్రబోసు, రాజారాంపాలుసింగు, భగవాన్ దాసు, సి. విజయరాఘవాచారి, హా|| బి.చక్రవర్తి, సర్గారు, సరోజినీ నాయుడు అమర నాథదత్తు, గయాప్రసాదసింగు, బంగుటూరి ప్రకాశంగార్లుమున్నగువారు తంత్రివార్తలనుపఠిరి.

300 మంది ప్రతినిధులు 1300 మంది ప్రేక్షకులు

ఎండమిక్కిలీ హెచ్చుగానుండినను ప్రారంభదినమున మధ్యాహ్నము మహార 2000 మందివచ్చియుండిరి. చెన్నపురి బొంబాయి రాష్ట్రములనుండి యెవ్వరును రాలేదు. రాజానంద్రనాథు, లాలాజీ, రాజేంద్రప్రసాదు, గౌరీశంకరమిశ్ర, హా|| మహేంద్రప్రసాదు, ఎస్. సింహాదేవప్రసాదసింహ, శివప్రసాదనప్ర, జగత్ నారాయణలాల, గురుముఖిరాయస్వామి స్వామిసత్యదేవు, మున్నగువారు వేదికపైనుండిరి. మాలవ్యాగారు లేరు. గ్లాస్టో హిందూ సభ కార్యదర్శి పి. రేచావగిగారు సానుభూతిని తెలుపుచు తంత్రివార్తనంపిరి. శ్రద్ధానందనిధికి కిక్కి పానులను పంపిరి.

పది పన్నెండుగురు ఆకాలిలు ఖడ్గపాణులై జయజయశ్రీ సత్ అకలు అని అరచుచు సభాశాలలో తిరిగిరి. సాయంకాలము 3-35 కు అధ్యక్షుడు మున్నగువారువచ్చిరి. హ్యాగ్వనులచేలగను. పిమ్మటవేదగోష్ఠి జరిగినది. అపుడే మంగళవాద్యములు గూడ మ్రోగింపబడెను. సన్మానసంఘాధ్యక్షుని స్వాగతోపన్యాసము 30 నిమిషములలో ముగిసినది. పిమ్మటహ్యాగ్వనులు చేలగుచుండ మూంజీగారు గుప్తవ్యసించిరి. శ్రద్ధానంద స్వామిసేవను చాలకొనియాడిరి. చివరకు దీపము లాదిపోయిననుమానకుండ సభ్యులకొరికడలన మూంజీగారు చీకటిలోనే యుపన్యాసమును ముగించిరి.

పిమ్మట విషయనిష్ఠయ సంఘసభ రాత్రి 12 గంటల వరకును జరిగినది. శ్రద్ధానందుని మగణము, ఖరగుబహదరునుప్రశంసిండుట, వంగరాష్ట్ర హిందూమిషనువారి పనిని శ్లాఘించుట, నాభామహారాజుకుమరల రాజ్యాధికారమునియ్యగోరుట, శివాజీ ఉత్సవము జరుపుటయు తీర్మానము లామోదింపబడెను. శ్రద్ధానందుని హత్యనుగూర్చి విచారణచేయుట కొకయుపసంఘమేర్పరుపబడెను. మూంజీ, లాలాజీ, మాలవ్యాజీగార్లు ఉపసంఘసభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి. శ్రద్ధానందనిధి, పటాకాల్ సత్యాగ్రహము, అస్పృశ్యత మున్నగు విషయములు మాలవ్యాగారు వచ్చువరకును నిలిపి యుంచబడెను.

17 వ తేదీని జరిగిన విషయనిష్ఠయసంఘసభలో సంయుక్త నియోజకవర్గములను గూర్చి చర్చజరిగినది. లాలాజీ, మాలవ్యాజీ, రాజారాంద్రనాథు, జయరాందాసు రోలతురాంగార్లుసంఘముగా నేర్పగుపబడిరి వారు వ్రాసిన ముసాయిదా 18 వతేదీని సభలో చర్చింపబడును. 17 వ తేదీని దానిని గూర్చి రెండుగంటలసేపు చర్చజరిగినది.

17 వ తేదీని మహాసభ

17 వ తేదీని సాయంకాలము 4 1/2 కు మరల మహాసభ జరిగినది. శ్రద్ధానందస్వామి హత్యకు సానుభూతిని తెలుపు తీర్మానము చర్చింపబడి యుపపాదించెను. అందరును లేచి నిలవబడి దాని నామోదించిరి.

ఖరగుబహదరుసింగు ధీరత్వమును ప్రశంసించు తీర్మానమును పద్మరాజుజయినగారు రుపపాదించిరి. సింగుగారిని వదలవలెనని దొరతనమును కోరిరి. దానిని విచారానందస్వామి

అనువదించెను. తీర్మాన మేకగ్రీవముగా నామోదింపబడెను.

శివాజీ ఉత్సవమును జరుపవలెనను తీర్మానమునుగూడ అధ్యక్షుడే యుపపాదించెను.

జాతీయవీరుల యుత్సవముల నన్నిటిని జరుపుచుండువలెనను తీర్మానమును ముక్తి బెహరిలాల భాగవతగారు రుపపాదించిరి. బాబా గురుదత్తు సింగు గారను నదింపిరి. గురు గోవింద సింగు ప్రముఖులగు గురుకుల యుత్సవములను జరుపవలెననిరి. అంతలో మాలవ్యాజీ రాజేంద్రప్రసాదు సచ్చిదానంపింహాగార్లు సభకు వచ్చిరి. వారికి సునతమును స్వాగతమియ్యబడెను. హా|| గణేశదత్తుసింగు అమీషను రాజానాహెబు, రాజా రఘునంద్రప్రసాదు, (మాంఘోరు) గార్లు మున్నగు ప్రముఖులు వచ్చిరి. భాగవతగారి తీర్మానమును లాలాజీగూడ బలపరచెను. ఈ తీర్మానమునుగూడ నేకగ్రీవముగా నామోదింపబడెను.

శ్రద్ధానంద నిధికి ధన మొసంగగోరువు లాలాజీ గంధీరోపన్యాసము నొసంగెను. ఈ తీర్మానమును గంగానందసింహాగారు రుపపాదించిరి. మాలవ్యాజీ గంధీరోపన్యాసము నొసంగెను.

అమావసురాజాగారు ₹000 ను, రాజారఘునందనప్రసాదుగారు 2500 ను, దీపనారాయసింగు ఎం. డి. దాసు, గోంకరు, గంగానందసింగు గార్లు చెరి 1000 రూ||లను సచ్చిదానంద సింహగారు 500 రూ||లును నొసంగిరి. మొత్తము 15000 సమకూడెనని మాలవ్యాజీ తెలిపెను. అంతటితో 17 వ తేదీని సభ ముగిసెను. (అ. ప్రె.—ప్రీ ప్రెసు)

బీహారు రాష్ట్ర వైద్యసమ్మేళనము

పాట్నా, ఏప్రిల్ 17:— రాష్ట్ర వైద్యసమ్మేళనము నిన్న సాయంనారాయణ చతుర్వేదిగారి అధ్యక్షతక్రిందను శ్రీ జగన్నాథ ప్రసాదకుమరులగారి అధ్యక్షత క్రింద అఖిల భారత ఆయుర్వేద సమ్మేళనమును ప్రారంభమయ్యెను. (ప్రీ ప్రెసు.)

పరశురామప్రీతి

14-4-27 తేదీని సుమారు 4 గంటలవేళ రాజమండ్రి తాలూకా గోకవరంగ్రామములో నాటకము పెండాలులో అగ్నిపుట్టి 15 యిండ్లు కాలిపోయినవి.

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 17:—మచి ప్రాధాన్యమును మిల్లుహాల్లకు బోధించుటకును అంబువ్యాధులు రాకుండ జాగ్రత్తపడుటను తెలుపుటకు ప్రభుత్వమువారు ఫిల్ముల జూపుచున్నారు. శివపుర గంగామిల్లులో 4 వేల మాల్లకు ప్రదర్శించిరి. (ప్రీ ప్రెసు)

లాహోరు, ఏప్రిల్ 17:—సిక్కు మతస్థాపకుడు నానకునకు సంబంధించిన దేరా బాబానానకునకు వైల్డేనారుయాత్రికుల సౌకర్యార్థము రైలువేసిరి. త్వరలో పూర్తిగా మున్నది (అ. ప్రె.)

అంజుమాను హిమాయతు ఇస్లాము

లాహోరు, ఏప్రిల్ 17:—41-వ అంజుమాను హిమాయతు ఇస్లాము సంవత్సరమున పెద్దయూరేనింపుజరిగెను. మహార అమర్సింగు నరసుల్తానుగారి మారేగించిరి. మహాసభ ఇస్లామియా కాలేజీలో నిన్నరాత్రి మహారాజీగారి యధ్యక్షతక్రిందను రెండవసమావేశము మేకుఅద్దుల్ ఖాదిరుగారి అధ్యక్షతక్రిందను జరిగెను. (అ. ప్రె.)

ఫరీద్పూరు, ఏప్రిల్ 17:—మహారీపుర సబ్డివిజనునుండి అనేకగ్రామములందు అపారనష్టము గలిగినదని వార్తలు వచ్చుచున్నవి. ప్రాణనష్టముగూడ గలిగినట్లు. విద్యాసంస్థల సహితము గ-అనేక భవనములు మూలముట్టమయ్యెను. అనేకలక్షల నష్టము గలిగించెను. భార్యగురియా బజారు అనగా జనపనార బజారు నాశనమయ్యెను. ఇంతవరకు మరణించినవాడొకడే. తంత్రివార్తలు నడచుటలేదు. తీగలు తెగిపోయెను. ప్రభుత్వమువారు సహాయముచేయ ప్రయత్నించుచున్నారు. (ప్రీ ప్రెసు.)

తిరునల్వేలి, ఏప్రిల్ 17:—నిన్న సాయంకాలము 5 గంటలకు మాలగూడమునందు నిప్పంటుకొని 10 ఇండ్లు బూడిదయయ్యెను. అంతటితో పలువురు ప్రయత్నింపగా అగ్నిహోత్రుడు శాంతించెను. (ప్రీ ప్రెసు.)

కేరళ రాష్ట్రీయ మహాసభ

బి. జి. హార్ని మనుగారి అధ్యక్షతను జరుగుట

“మద్రాసు కాంగ్రెసు శాసనసభ్యుల ద్రోహము”

కల్లికోట, ఏప్రిల్ 16:—బి. జి. హార్ని మనుగారు నేటి దినము మద్రాసు మేయిలులో కల్లికోట చేరిరి. సన్యాససంఘపు సభ్యులు, నగరమునందలి ప్రముఖులు, మునిసిపలసంఘపు సభ్యులు అధ్యక్షునితో సహా ప్రేక్షకులవద్దవారికి గొప్ప స్వాగతమును సగిలుచు నున్నారని నలంకరించి గొప్ప ఊరేగింపుతో నగరములోనికి తీసికొనిపోయిరి.

అధ్యక్ష కోసన్యాసము

మహాసభకు అధ్యక్షతవహించి బి. జి. హార్ని మనుగారు ఇటుపద్యసిందిరి:—రాష్ట్రీయ కేంద్ర శాసనసభ్యులయందలి కాంగ్రెసు పక్షమువారు కాంగ్రెసు నిర్ణయమును తిరస్కరించి ద్రోహమున కొడిగట్టుకొనిరి. ఇందుచే కాంగ్రెసు బలము పటుత్వము క్షీణించినది. కాంగ్రెసు కార్యక్రమము మార్పుట అవసరమగుచున్నది. నేను భారత శాసనసభాసమావేశమును చూచి తిని, అచ్చట కాంగ్రెసు సభ్యులు గౌహతి తీర్మానము ననుసరించి ప్రభుత్వమును నిర్వీర్యమొనర్చు ప్రతిఘటన విధాన మవలంబించుటకు మార్గ ప్రభుత్వమువారికి తోడ్పడుచుండిరి. ఇది గొప్ప ద్రోహమని నా అభిప్రాయము.

మద్రాసు శాసనసభ్యులందు స్వరాజ్యపక్షమువారు గొప్ప ద్రోహమునకు పాల్పడిరి. జ్యోతిషపక్షమువారు అధికారమునకు వచ్చెనేమోయని భయపడి కాంగ్రెసు తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తించిరి. జాతీయ ప్రతిఘటన గౌరవము ఇవ్వకు కాంగ్రెసు మహాసభకు లేదు. కొంతమంది కాంగ్రెసును స్వాధీనపరచుకొని తమ కనుకూలముగ కార్యక్రమమును కాంగ్రెసు పేరుట జరుపుచున్నారు. అసహాయోద్యమము అంత మొందుటచేతను కాంగ్రెసు నాయకులు దుర్బలులుగ నుండుట చేతను కాంగ్రెసు మహాసభకు ఇట్టి దుస్థితి ఏర్పడినది. 1927 సంవత్సరమునందుకన్న 1917 సంవత్సరమునందే కాంగ్రెసు బలవంతముగ నుండెనని నమ్ముచున్నాను. (సహకారము లేకున్న అసహకారము) దేశమునకు ఇది రెండేమార్గములు. పీటి రెంటికిని సమన్వయము కుదుర్చు మార్గము లేదు. బక్రెను హెడుకారి బెడరింపుటకు లొంగిపోయి సంస్కరణముల నభివృద్ధి చేయవలయునని కోరుచు సహకారమున కైన గడంగవలయును. కాని ఇండియా ప్రభుత్వమునందును ఇండియా మంత్రి కార్యాలయమునందును నిరంకుశ శాసనము కొంచెమైనను తగ్గలేదు. నిరోధ విధానము మారినట్లు ఒక మాత్రమే కనుపడుచున్నది. కావున అసహాయోద్యమము ప్రారంభించినప్పుడును ఇప్పుడును ఒక జీవితముననున్నది. అసహాయోద్యమము అంతమొందింపలేదు కారణములు కనుపడవు. కావున కాంగ్రెసువారు తమ ఆత్మగౌరవము కాపాడుకొనవలయునని అసహాయోద్యమము ప్రతిఘటనకార్యక్రమము తప్ప వేరుమార్గము లేదు.

కాంగ్రెసునందు అధికారము కొంతమంది చేతులో నున్నది. గౌహతిలో విషయనిర్ణయసభయందు నాభా మహారాజుకు సంబంధించిన తీర్మానముపై గొప్ప దగ్గుజరిగెను. పలువురు ఉద్రేకము ఉత్సాహము కనుపరచిరి. విషయనిర్ణయసభయందీర్శ్యక మామోదింపబడెనుగాని మహాసభయందు ఈ తీర్మానము పాదంపబడలేదు. కాంగ్రెసు నిర్మాణము కార్యక్రమము సంపూర్ణముగ మారవలయును.

మతవిషయక విభేదములను గురించి మాట్లాడుచు ఇవి అల్పవిషయములనియు అన్ని దేశములవారికి ఇట్టి విభేదములున్నవనియు స్వరాజ్యసంపాదన ప్రయత్నించుట ఈ విభేదములు అభంకరములుగ నుండువాడదని హార్ని మనుగారు చెప్పిరి. వోటుఇచ్చు అధికారము అందరికి ఇవ్వబడిన ఈ విభేదముల తీవ్రత తగ్గగలదనిరి.

మహాసభకు 150 మంది ప్రతినిధులు వచ్చియుండిరి. కొచ్చిను రాష్ట్రమునుండి 25 మంది, తిరువాన్కూరు నుండి 5 నరు వచ్చిరి. సభ మరల లేవు 11 గంటలకు జరుగును.

మద్రాసు స్వరాజ్యపక్షమువారి చర్యను ఖండించుట

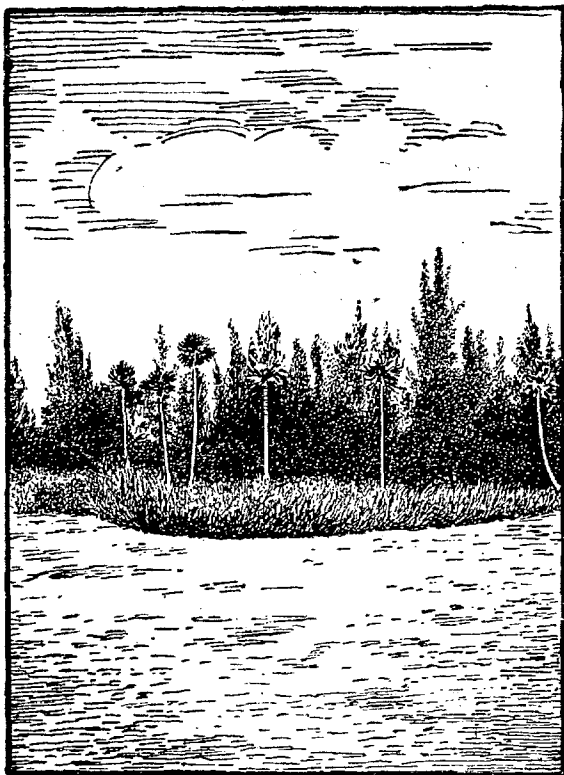
కల్లికోట, ఏప్రిల్ 16:—నేటిదినము విషయనిర్ణయసభలో మద్రాసు శాసనసభ స్వరాజ్యపక్షమువారి ప్రవర్తనముపై చర్చ జరిగెననియు వారు కాంగ్రెసు నిర్ణయమునకు వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తించిరిని వారిచర్యను ఖండించుచు ఒక తీర్మానము గావింపబడెనని తెలియుచున్నది.

ఈవిషయమై యావద్భారత కాంగ్రెసు సంఘసభయందు చర్చ జరుగనుండుటచే మహాసభయందీ విషయమై చర్చ జరుప నద్దనికోరుచు సభ్యుమార్గిగారు మహాసభకార్యదర్శి కొక లేఖ వ్రాసిపంపిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఆ వ డి ఆ రో గ్య సా న ము

ఆ రో గ్య శ్ర మ ము

చెన్నపురికి చాల చేరువగానున్నది. ఆరుబయట చికిత్సబడయుటకు మిక్కిలి అనువైన ప్రదేశము.

ఉన్నతస్థలము, చల్లని నీడపటా, పచ్చని పచ్చిక బయళ్లు, పలవని యిసుక భూమి, చుట్టుపట్ల నరణ్యానీమలు మున్నగునవి కలపుగాన నిది శ్రేష్ఠమైన యారోగ్యస్థానమై యున్నది.

డాక్టరు సి. ముత్తు ఎం. డి. ఎం. ఆర్. సి. ఎస్. గారు

“మన ప్రాచీను లాభబయటనే నివసించుచుండిరి. మన ఋషులకు ఆరణ్యములే ఆటపట్టులైయుండెను. ఆరణ్యములలోనే ఆశ్రమములను సభాశాలలునుగూడ ఋషులెర్పరచి యుండిరి. ఆనడి ఆరోగ్యశ్రమమువంటి ఆశ్రమములు మనలను మరల ప్రకృతిహిత సన్నిధానమునకు కొనిపోవుటకు త్రమసాధనములై యున్నవి. ఇప్పుడు నాగరిక ప్రపంచమంతయును ప్రకృతి సాన్నిధ్యమునే బోధించుచు కోరుచున్నది” అని కంఠసాధన మొనరించుచు డాక్టరు ముత్తుగారు నడిపిరి.

ఇతరవిషయములు తెలియగోరువా రీ దినపత్రిక నా మాకు వ్రాయవలెను.

భిషగ్రత్న డాక్టరు. వి. లక్ష్మీపతి,

బి. ఏ., ఎం. బి. సి. ఎం.

మేనేజింగు డైరెక్టరు, 16 హరిసుబ్బో, మదరాసు.

మద్రాసు స్వరాజ్యపక్షమువారి చర్యను ఖండించుట

కల్లికోట ఏప్రిల్:—

నేటిదినము కేరళ రాష్ట్రీయ మహాసభలో ఈ క్రింది తీర్మానము ఆమోదింపబడెను:—

మంత్రుల జీతములను నిరాకరింపక మద్రాసు శాసనసభయందలి కాంగ్రెసు పక్షమువారు తటస్థముగ నున్నందులకు సభవారు వారిచర్యను తీవ్రముగ ఖండించుచున్నారు. ఇది కాంగ్రెసు నిర్ణయమునకు విరుద్ధముగ ప్రవర్తించుటయని సభవారి అభిప్రాయము. యావద్భారత కాంగ్రెసు సంఘమువారి విషయమయి తగుచర్య పుచ్చుకొని ఇట్లు మరల జరుగుటకు అవకాశ ముండని విధమునకు తగుకట్టుదిట్టముల నేర్పవలయు నని సభవారు తీర్మానించుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

నాగపురం, ఏప్రిల్ 16:—నరవారమునాటి అగ్నిప్రమాదవివరములు తెలియపెచ్చినవి. ముసూరు 75 ఇండ్లు, ఒకమఠము, ఇంకొంతసాక్షు నాశనమయ్యెను. నష్టము సుమారు రెండులక్షలకు మించును. (ప్రీ. ప్రెస్)

గిజపురము, ఏప్రిల్ 16:—సాహసప్రదర్శితమైన బందిపోటుకట్టి జరిగెను నాత్తుపాయినివివరములు తెలియలేదు కాని నష్టము వేయిరూపాయలకు పైగానున్నది గృహంబహుమని గాయపడి నైద్యాలయమున నున్నాడు. నోరుకొక్కియునతి యాచించుట వారింపిరి. కొన్ని ఆరెస్టులు జరిగెను. (ప్రీ. ప్రెస్)

సెంట్రల్ హిందూస్థాను ఈతపోటీలు

కాశీ, ఏప్రిల్ 17:—నిచ్చు సాయంకాలము సెంట్రల్ హిందూస్థాను ఈతపోటీలు జరిగెను. పలువురు పెద్దలు విచ్చేసిరి. బాలరకులు బావికలకును విడివిడిగ పోటీలు ఏర్పాటు చేయబడెను. (ప్రీ. ప్రెస్)

కాశీ, ఏప్రిల్ 17:—పండిత సుదనమోహన మాలవ్యా గారిక్కడకు నిన్న మధ్యాహ్నము వచ్చి ఉదయమున పాట్నా వెడలిరి. (ప్రీ. ప్రెస్)

అఖిలభారత అస్పృశ్యతానివారణ మహాసభ

లాలా లజపతిరాయిగారి అధ్యక్షతను జరుగుట

పాట్నా, ఏప్రిల్ 17:—అఖిలభారత అస్పృశ్యతానివారణ మహాసభ నేటిదినము సమావేశమయ్యెను. సన్యాస సంఘాధ్యక్షులగు గౌ॥ అనుగ్రహ నారాయణ సిన్హాగారు ప్రతినిధులకు స్వాగత మొసగుచు అస్పృశ్యతానివారణ అవశ్యకతను గురించి మాట్లాడిరి. ప్రజలయందు ఇట్టి ఉద్బోధ మేర్పడుటకు గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వమే కారణమని చెప్పిరి.

మహాసభ అధ్యక్షులగు లాలా లజపతిరాయిగారు హిందు సంఘబలమునకు అస్పృశ్యతానివారణ మవసరమని సూచించి ఇట్లు చెప్పిరి.

హిందూసంఘము అన్ని విధముల వృద్ధి చెందవలయుననిన అస్పృశ్యతాదోషము అంతమొందవలెను. అస్పృశ్యతవల్లనే పలువురు హిందువులు ఇతరమతములందు చేరవలసిన దురవస్థ ఏర్పడినది. అస్పృశ్యులలోనే మార్కులగునలయును. నీచవృత్తి అస్పృశ్యతాదోషమును కలుగజేయదు. ప్రస్తుతము అస్పృశ్యులుగ నున్నవారు కుభ్రముగను కునిగను జీవితము గడుపుచు యుక్తమగు పరిశుభ్రఆహారమును భుజించుచు విద్యావిషయములందు ఆశక్తిని ప్రకటించి వరుసట నేర్చుకొని స్వదేశ ప్రతాపలంబువలెనై ఈసమస్య మిగులసులభముగ పరిష్కారము కాగలదు. పూర్వాచారశరాయణుల మూర్ఖపుపట్టుదల అస్పృశ్యులకు విసుగుగలుగజేయకూడదు. శాంతముగ పనిచేసిన అచిరకాలములో మన ఈస్థలములు నెరవేరగలవు” (ప్రీ. ప్రెస్)

అఖిలభారత కల్పారు మహాసభ స్వాగతమావేశము ఈ నెల 16 వ తేదీ కాశీ ప్రసాదు శెన్యాలుగారి అధ్యక్షతను జబులపూరులో జరిగెను. కల్పారులు క్షత్రియులుగ పరిగణింపబడవలెనని తీర్మానములు గావింపబడెను.

వ్యవసాయ ప్రదర్శనము

మధుర, ఏప్రిల్ 17:—సర్ లబ్ధాబాయి శ్యామల దాసుగారి అధ్యక్షతను జరుగుచున్న రాష్ట్రీయ సహకారమహాసభ సమావేశపుసంస్కరమున మద్రాసు ప్రభుత్వపు వ్యవసాయ ప్రదర్శనమును మధురకళాశాల ఆవరణమున ఏర్పరచిరి. వ్యవసాయపు పనిముట్లు ఎరువులు మంచి ధాన్యములు మున్నగునవి ప్రదర్శింపబడెను. ఒక పెద్దరాలుమై నాటకములకూడ ప్రదర్శింపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

(పె. ఫో. వీ.)

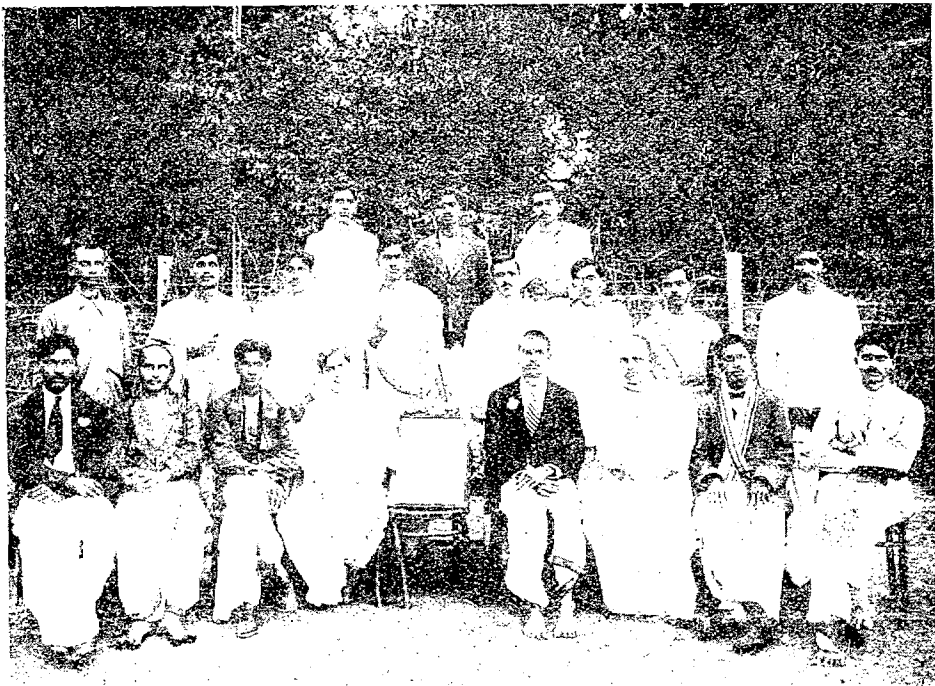
మదరాసులోని ధర్మదాత

మదరాసులోని ఆనేక ధర్మసంస్థలకు 5 లక్షల రూపాయలను విరాళముగ నొసంగిన మాలానా అబ్దుల్లా హాకీముగారు మదరాసు ఆంజమానుకొరకై నిర్మింపబడిన విద్యార్థివసతిగృహప్రతిష్ఠాపకులయి తీర్చిపడసిరి. ఆవసతిగృహమునకు ఆంజమాను సంఘాధ్యక్షులు లగు శా॥ కాంబెలుగారు ప్రవేశోత్సవము జరిపిరి. ఆర్కాటు రాజకుమారులును, అబ్దుల్లా హాకీముగారును, శా॥ కాంబెలుగారును, శా॥ మ. ఉస్మానుగారును తదితరులును పటమునందు గలరు.

(పె. ఫో. వీ.)

14 వ తేదీన పెరంబూరునందు సర్ టి. సదాశివయ్యగారు నూతనమదరాసు కార్మికసంఘ భవనపు గృహప్రవేశోత్సవము జరిపిరి. సదాశివయ్యగారిచేతన కూర్చున్న వారు సంఘాధ్యక్షులు లగు బి. శివరావుగారు.

ఆంధ్ర విద్యార్థులు - తిరుచనాపల్లి (1926-27)

యావద్భారత శుద్ధిసమ్మేళనము

పాట్నాలో సమావేశమగుట

పాట్నా, ఏప్రిల్ 17:—హిందుమహాసభ పండిలియగు యావద్భారత శుద్ధిసమ్మేళనము ప్రారంభమయ్యెను.

పాట్నా న్యాయవాదియగు గంగాధరదాసుగారు (సన్మానసంఘాధ్యక్షులు) ప్రతినిధులకు స్వాగతమొసగుచు శుద్ధి ఉద్యమము హిందుసంఘమునకు ప్రధానమైనదని సూచించిరి. అధ్యక్షులగు రాజశి తేంద్ర బహదరుగారు హిందుమత ఉత్త్యక్తతను వివరించుచు ఇట్లు చెప్పిరి.

పరమతగ్రహణము హిందుమతసాంప్రదాయములలో ప్రధానమైది. హింసచేయుట పాపకార్యము. కాని హింసచేయుటను సహించుట అంతకన్న పాపకార్యము. పాపకార్యములు పాపమును కలుగజేయును. పాపకృత్యములను సహించుచుండట మరింతపాపమున కొడిగట్టుటయగును. అస్పృశ్యతానిష్ఠా రాము, గోసంతక్షణము, పునర్వివాహము, వితంతు సంతక్షణము శుద్ధిఉద్యమమున ప్రధానాంశములు. హిందుసంఘ బలమునకు సాధనముగు కార్యములన్నియు శుద్ధిఉద్యమమున చేదమన్నవి. కావున స్వదేశీఉద్యమముకాడ శుద్ధిఉద్యమమునకు చేరినదే. కావున స్వదేశ ఆభిమానము హిందువుల ప్రధానధర్మము.

(ఫ్రీప్రెస్.)

హాజీ యాత్రికులు

15 గురు గాయపడుట

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 16:—రహీంబక్షి దాదియగు ఒక హాజీ యాత్రికుడు 15 గురు యాత్రికులను పాడిచెను. గాయపడిన నారంధరును ముద్దాయిని యాతని భవమును తన చెంబునందు కొనవద్దనిరట. అదియే శోపకారణము. (ఆ. ప్రె.)

షానోహత్వ

రంగూను, ఏప్రిల్ 16:—రంగూనులో మతగురువు షానోహత్వసందర్శమున దొంగింపబడిన తుపాకీ తోటలు కొంత భవము దొరికినవి. కొన్ని ఆరెట్టులు జరిగినవి. (ఆ. ప్రె.)

పండిత గోపాలి అబ్దువాలాగారు

లండనులో ఆరెట్టు

లాహారు, ఏప్రిల్ 16:—లాహారు ధర్మను క్రిష్టియను కళాకాలముందు ఇదివరలో ఉపన్యాసములుగ నుండిన పండిత గోపాలి, అబ్దువాలాగారు హైదరాబాద్ లో ఉపన్యాసముందు దూషణవాక్యములు బయ్యోగించినందులకుగాను ఆరెట్టు చేయబడి కేసు వాయిదా వేయబడినదని ట్రైబ్యూను పత్రిక వ్రాయుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

రెండేండ్లలో పైకిలుపై ప్రపంచయాత్ర

జర్మను యువకుని యుత్సాహము

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 17:—ఒక జర్మను విద్యార్థి టెస్టానుండి వాల్డెనారు ఆస్ట్రేలియనునతడు ఆటోమొటోర్లబ్బావారిచే పంపబడి పైకిలుపై ప్రపంచయాత్రచే బయలుదేరి నిన్ను బొంబాయి చేరెను. ప్రపంచయాత్ర రెండేండ్లలో ముగింపచూచుచున్నాడు. (ఫ్రీప్రెస్.)

వైటాప్రమాదము

మండ్రీ, ఏప్రిల్ 16:—పురుషోత్తమదాసు భాండేకు గారి తండ్రికి మాకెంజీ కంపెనీవారు పలికిన ఏర్పాటులన్నియు చేయుచున్నారనియు ప్రజాసౌకర్యమే ముందుగ చూచుచున్నారనియు ఇతరరేవుల సౌకర్యము చూడవలసినందునను ప్రభుత్వము వారికి నాక తిచ్చినందునను ఒకేనాక అన్ని రేవులకు పోవలసినవిచ్చినందునను కొంచెముగ కష్టముధికమైనదని వ్రాసియున్నారు. దానికి ఛాంజీగారిట్లు బదులిచ్చిరి. “మానవత్వము ముందు చూడవలెను.” (ఆ. ప్రె.)

అలహాబాదు, ఏప్రిల్ 16:—శేనా జెయిలునందున్న ఇరువురు కాకోరీ డైరీలు ఆహార నిరసనమునకు పూనిరట. (ఫ్రీప్రెస్.)

తుపాను-ప్రాణనష్టము

బారిసాల, ఏప్రిల్ 17:—బారిసాలలోని ఒక గ్రామముందు పెను గాలిపీచులువలన ఆగ్గరు ముగింపిరిని వార్తలు వచ్చినవి.

ఇండిపెండెంటు కార్మిక పక్షము

మద్దోనాల్డుగారు

ఇండిపెండెంటు కార్మిక పక్షమువారి

సలహాను త్రొసిపుచ్చుట

అందుచే ఆతనిని అధికారపదవికి దేనికిని

నియమించకుండుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, ఏప్రిలు 17:—ఇండిపెండెంటు కార్మిక పక్షమువారి వార్షికసభ లిస్టింగులో జరిగెను. ప్రతినిధులు తీర్థ ప్రజవలె వచ్చిరి. ఆసభలో రాంకే మద్దోనాల్డుగారు ఎప్పుడును తమ సలహాను త్రొసిపుచ్చుటచే అధికార పదవికి దేనికి నియమించరాదని తీర్మానించిరి. కాని చాలమందిసభ్యులు ఈచర్యను ఆమోదించలేదు. మద్దోనాల్డుగారికి తంతునంపిరి, సంగతినంతను చెబుచును.

పోయినసంవత్సరము ప్రభుత్వమువారు కార్మికులకు వేతనములను పెంచుజేయకుండ అతిక్రమముగ ప్రవర్తించిరిని మ్యాట్సన్ గారు చెబిరి. తక్షణము నూటికి 20 నొల్లన వేతనములను పెంచుచుననెరి. ప్రభుత్వమువారి క్రేడ్ యూనియను బిల్లును తీర్మానముగ ఖండించిరి. కార్మికవర్గము నంతరింపజేయుటకు ఎత్తిన ఎత్తు అనిరి. వారిసభలో తమలోతాము రాంకే మద్దోనాల్డుగారిని నియమించరాదను తీర్మానమును గూర్చి చాలవరకు దానినే చర్చించిరి. కోశాధిపతిగ మద్దోనాల్డుగారిని నియమించరాదను దానిని చర్చించిరి. మద్దోనాల్డుగారి పక్షము వారి తీర్మానమును త్రొసిపేయుటకు ప్రయత్నించిరికాని నెగ్గలేదు. 312 ప్రతిపూలురు ఏర్పడిరి. 112 మంది అనుకూలురు న్నారు.

పిదప సభవారు పార్లమెంటు అభ్యర్థుల పట్టికను అవలంబించిరి. అందు మద్దోనాల్డుగారి పేరున్నది తీసివేయలేదు.

జపానుమంత్రివర్గము రాజీనామా

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

టోక్యో, ఏప్రిలు 17:—తెయివాన్ బ్యాంకుకు జపాను బ్యాంకుద్వారా సహాయము చేయవలెనని ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించ ప్రిన్సి కవున్సిలు నిరాకరించెను. అందుచే జపాను ప్రభుత్వము రాజీనామా నిచ్చెను.

స్త్రీలు ఎక్కువగానున్నారు

వైద్యవృత్తిలో

బర్లిన్ లోకంటే స్కాట్లండులో మరిఎక్కువ లండన్, ఏప్రిలు 16:—100, 190 పానుల జీతమువారి అమేషగా ఆస్పత్రిలోనుండుటకు వైద్యులు గావలెనని ఒక్కపర్యాయమే ప్రకటించ 48 స్త్రీలు దరఖాస్తులు బెట్టిరి. బర్లిన్ లో తయారగు ప్రతిముగ్గురు స్త్రీపురుషు పట్టభద్రులలో ఇద్దరు వెడలిపోవలసివచ్చుచున్నదట. స్కాట్లండులో ఇంతకుంటే ఎక్కువగా నున్నదట.

వార్సా దురంతము

కఠినచర్య నవలంబించవలెననుట

వార్సా, ఏప్రిలు 15:—వైసా రస్కిగారి హత్య రాచకీయసంబంధమైనదట. కమ్యూనిస్టులవై కఠినచర్యనుదీసికొనవలెనని ప్రతికూలు బురికొల్పుచున్నది. ఇటీవల హతులైనవా రందరును ప్రతికూలక మ్యూనిస్టులే యనుచున్నారు.

చీనాపరిస్థితులు

చియంగుకేషేకు

బోలిషివికుల ఖండనము

హ్యంగుహ్, ఏప్రిలు 15:—జాతీయ ప్రభుత్వము వారును నాయకులును వారివర్గమును, తిన్నగా న్యాయకింగు కేగుచున్నారు. టిన్సిన్సులో మట్టడిని నడిపించుట కేగుచున్నారు. న్యాయకింగు యువంతమును గూర్చి ఆగూప్రభుత్వములతో త్వరితముగ పరిష్కారము జేసికొనుట కేగుచున్నారు.

బోలిషివికుల దురాగతములు

హూననులో చైతులసంఘమువారు బలాత్కారముగ భూమిని పంచుకొనుచున్నారు. భూస్వాములను హరిమార్చుచున్నారు. హూనను నగరమంతటను అతిదారుణ ఘాతుకములు జరుగుచున్నవట. ఇవట బోలిషివిజం నిరంకుశముగ ఛలకేగుచున్నదట.

రెడ్ హూననునేనలు హ్యంగుకోమిడికి వచ్చుటచే అచట ముప్పువచ్చేటట్లు భయపడుచున్నది. ప్రతిరోజున కార్మికవర్గమువారు ఆక్షేపకసభలను సల్పుచున్నారు. ప్రస్తుత నాకాదళము చాలానో లేదోయని సందియ ముచున్నది. బ్రిటిషు, ఫ్రెంచి, జపాను ప్రజలు ఖాళీజేసి పోవుటకు నాకలు సిద్ధముగనున్నవి.

అమెరికా ప్రభుత్వమువారుగూడ అట్టి ఏర్పాటులను జేయక పోవుటచే అమెరికనుప్రజలు నిరుత్సాహులుగ నున్నారు. అట్లు కాకలను సిద్ధము జేయుటకు డబ్బు ఏర్పాటు లేదని అమెరికను కాన్సలు జనరలు చెబివెను.

జపాను పట్టామను గాపాడుటకు బ్రిటిషువారు పూర్తిగ సహాయము చేసేవరకునిరి, కామిరానుగారు.

హ్యంగుకోలో విదేశనాకలు

హ్యంగుకోలో ఇప్పుడు 86 విదేశయుద్ధనాక లున్నవి. ఇందులో బ్రిటిషునాకలు 11 జపానునాకలు 18 ఫ్రెంచి నాకలు 3 అమెరికనునాకలు 7 ఇటలీ నాకలు 2 మొ॥ 86.

చీనామంత్రికి జీతము ముట్టలేదు

తిరిగివచ్చివేయుట

టోక్యో, ఏప్రిలు 15:—టోక్యోలోనున్న చీనా మంత్రి జీతము ముట్టనందున, నేడు చీనాకు బయలుదేరుచున్నారు.

చీనాకు భారత సేనలు

ఇండిపెండెంటు కార్మిక పక్షమువారి ఆక్షేపణ

బ్రిటిషు విధానమును ఖండించుట

లండన్, ఏప్రిలు 15:—రాబోవు వార్షికసమావేశములో ప్రవేశపెట్టుటకు ఇండిపెండెంటు కార్మిక పక్షము వారు చీనా వైఖరిని పూర్తిగ ఆమోదించుచు బ్రిటిషు విధానమును నిర్మోగమాటుచుగ ఖండించుచు తీర్మానించిరి. భారతీయులవద్ద మొట్టొక్కయనుమండ భారతసేనలను బ్రిటిషువారు చీనాకు బంపుట తప్పని ఖండించిరి. రాజప్రతినిధి ఈ విషయమును డిల్లీసభలో చర్చించుటకు; వీలులేకుండ జేయుటకు ఖండించిరి.

పెరూలో ఇద్దరు వైమానికులకు గాయములు తగిలెనట.

నాస్తికమతమును పెంపొందిజేయుటకు అందరును సహాయముచేయవలెనని మాస్కో క్రేడ్ యూనియనులు. ఇతర నాస్తికసంఘములను హెచ్చరించుచున్నవి.

సినిమా ఫిల్ములలో అమెరికా ఫిల్ములే ఎక్కువగా ప్రదర్శింపబడుచున్నవి, వీటిసంఖ్య, 216.

మరాఠోపోరాటము

స్వేయిను పరిస్థితులు

మాన్డెడ్, ఏప్రిలు 15:—వైసిపంక్షులతో రాకపోకలు ఏర్పడినవి. తుపాను, మంచుచే నేనలు చాల ఇబ్బంది పడినవి. కాని శత్రువుల తొందరలేదు.

భూకంపము

మెండోజాలో 100 మంది చనిపోవుట

మెండోజా, ఏప్రిలు 15:—అధముము 16 గురు చనిపోయియుండురు. 50 మందికి గాయములు తగిలెను. భూకంపముగల్గెను. 20 కనులెప్పుపాటుకాల ముండెను. అనగా 20 క్షణికము లుండెను, ఆ భూకంపము.

మెండోజాలో మొత్తముమీస 100 మందైన చనిపోయియుండురని అంచనావేయుచున్నారు. మెండోజాలో 14 ఇండ్లు కూలినవి. స్కాక్ నికొలన్ దేశము పాడైనది.

నాకాదళసభ

అమెరికా బ్రిటను జపాను నాకాదళ సభ జూన్ 12 తేదికి తాత్కాలికముగ మార్చిరి.

రషియా స్విట్జర్లండు విభేదములు

బడంబడిక సంతకముగట

మాస్కో, ఏప్రిలు 16:—బెర్లినులో రషియా స్విట్జర్లండు మంత్రులు వారో విస్కి హత్యమొదలు రగులుచున్న మనస్ఫురలను మరచిపోయి ఒకంబడికను చేసికొనిరి. సంతకమైనది. ఈ హత్యను స్విట్జర్లండువారే ఖండించుచున్నారు. వారో విస్కిగారి కూతురుకు తగినంత సహాయముచే సెదననిరి. హత్యను విచారించిరి. ఇంతటితో వై పరమములు ఉభయములకు అంతరించినవిని అంగీరించిరి పుస్కరముగ ఏర్పడిన నిర్బంధ చర్యల నెత్తివేసిరి. ఇన్నాక్ నుండి జరివా జాతినమితిసభకు రాక పోవుటకు రషియా జెప్పుచున్న అభ్యంతరములు మాసిపోయినవి.

బోలిషివికి లకోపము

కేషేకుగారిని ఖండించుట

లండన్, ఏప్రిలు 15:—చీనావిప్లవమునకు చాంగుకేషేకుగారు దోహదించియు, సామ్రాజ్యకాంత్యగలవారి మిత్రుడనియు, కార్మికోద్యమమునకు శత్రువనియు కమ్యూనిస్టులవై రియనియు బోలిషివికులు తిట్టుచున్నారు. చీనావిప్లవమును పెట్టబడిదారులు ఎదుర్కొనుచున్నారు. ముల క్రొత్తయంత్రమును తయారుచేయకుండ కార్మికులు అందరును, నిర్బంధితులను నడుములు బిగించి నిరోధమును జూపవలెననుచున్నారు. చీనా నుండి నేనలను మరలించవలెననుచున్నారు ఎట్లయినను, ఆయుధములు, నేనలు పోకుండచేయవలెననుచున్నారు. ఇంతకును, బోలిషివికులకు చాంగుకేషేకుగారు వైరియగుటచే బోలిషివికులు ఆసోనిని దూరుచున్నారు. 1948 లో ఫ్రెంచి విప్లవమును అడంచిన కవెయిగ్నాకుగారనుచున్నది, ప్రవాస పత్రిక, చాంగుకేషేకుగారిని. చ్యాంగ్ శ్రీనివాసగారితో కెమ్మడిగ సంధిజేసికొనుటకు వీలగుననుచున్నది. చీనా కమ్యూనిస్టుపక్షమువారు కొమింటంగువారితో జేరవరనియు జనసామాన్యము పోరుటకు సిద్ధముగ నున్నారనుచున్నారు. క్రొత్తనేనను తయారు చేసి అంత్యవిజయమును సాధించెదరట.

IN 3605 (Challapalli Bros.) GODAVARI TYPEWRITING INSTITUTE, INNESSPET, RAJAHMUNDRY. (ESTD 1909) REPAIRS AND OVERHAULING OF TYPEWRITERS, SEWING MACHINES, GRAMOPHONES, CLOCKS, WATCHES, SODA-WATER MACHINES, ETC., Undertaken and Executed to entire satisfaction at Moderate rates. Typewriter Accessories & all kinds of Typewriters can be had NOW READY FOR SALE TWO BRAND NEW, FOOL S CAP, 'YOST' No. 20s. ONE ALMOST UNUSED, BRIEF SIZE DO

నహ్రు-అంజన్

నారకురుపుకు త్వరితమైన, నమ్మకమైన నివారిణి. ధర ఒడ్డి 1 కి రు 1, 3 కి రు 2-10, 12 కి రు 9. ప్యాకింగుపోస్తు ఖర్చువేరు. Nahru Anjan Agency, Delhi.

రామానుజ భగవద్భక్త సమాజము

భక్తి, ప్రపత్తి, కైంకర్యమునను, సనాతనపద్ధతిలో సమస్త హిందువులను, సంయోజించుటకై నిర్మింపబడును. సమస్త భక్తములును, సాహర్షముతోను, శాంతితోను జీవించి ప్రవర్తించి దయాజలధియైన పరమేశ్వరుని చరణారవిండు నాశ్రయించి, నిత్యభక్తియును సొందుటయేలగు? ప్రకృతము ప్రపంచములో సర్వత్ర, పోరాటమును, దుఃఖమును మాత్రమే వర్ధిల్లుచున్నవి. మన ప్రయోజనస్థూమియగు భారతవర్షమును, ఆంతరకలహములయొక్కయు, పరుల ఆక్రమణములయొక్కయు, కారణముచేత అత్యంత దీనస్థితిని పొందియున్నది. ఇటువంటి సర్వసాధారణమైన దుఃఖమునకు, మూలకారణమేమి? ఆమూలకారణము సంక్షేపములో నేమనిన, జీవాత్ములలో పెక్కుమంది తమ నిజస్వరూపమును, అనగా పరమానందదాయకుడైన భగవంతుడు ప్రతిమనిషియొక్క హృదయకులములో నివసించుచున్నాడనే తత్వమును తెలియకనే మఱియో తమచేయిన అపరాధములకు 'ప్రకృతి' మూలముగా ప్రవర్తించు కామక్రోధముల వశబడి హితము అను భ్రమతోనే అపరాధమునే పరస్పరము జేయువారగుదు రనుటయే. ఇదేగదా మాయయొక్క యద్భుతవిలాసము. కనుకనే కేవల బాహ్యదృష్టితో ఆధునిక తాకిక ప్రముఖులయొక్క ప్రోత్సాహములవలన అర్హతాస్రమ సంబంధముగాను, సమదాయవిషయముగాను, రాజ్యజీవికవిషయముగాను, ప్రవర్తించబడు చర్చలద్వారా కేవలము నామరూపములయొక్క భేదము గలుగుచున్నానని, నిజమైనభక్తిముగలుగదు. మనస్సులయొక్క విత్ లేక అత్యంత క్లిష్ట యాధారముగా గలిగియుండు సంసారపనులవలననే ప్రతిమనిషికిని, సమాహములకును, వాస్తవమైన నిర్వృత్తి లభించును. అయితే అంతరమైన ఈయాత్మక క్లిష్ట జీవులు ప్రోద్బలించి ప్రవర్తించుటయెట్లు? ఈప్రశ్నయొక్క సమాధానము ప్రపంచకల్పయవలె అనాదికాలమును.

సనాతనధర్మముయొక్క సారాంశమిది. ఇదే ప్రాచీన వర్ణాశ్రమ ధర్మములయొక్క లక్ష్యము. ప్రత్యేకమైన మతములయొక్కయు మార్గములయొక్కయు ఇదే సూక్ష్మార్థమును. దీనిని సంక్షేపములో మూడు తత్వములయొక్క సమన్వయముగా జెప్పవచ్చును. ఆతత్వత్రయ మేమనగా:-

(1) భగవంతుని దయాసంపత్తి:- సర్వశక్తుడైన పరమేశ్వరుడు అత్యంతదయాపరుడు. అతని దయ నిత్యము నిరవధికము, సర్వవ్యాపకము, సర్వోద్ధారకము. పరమచండాలుని కూడ ఆదయ పవిత్రునిగా నొకక్షణములో మార్చగలను.

(2) ప్రపత్తి చైభవము:- ప్రతి మనిషియు సత్సంగము, సదాచారము, సద్గురూప దేశము, వీనిని అవలంబించి భగవంతుని చరణారవిండును శరణముగా నాశ్రయించిన యెడల భగవంతుని అవ్యాజ్యపాదకు పాత్రుడగును. పరమచండాలుడు తన దుష్టప్రవృత్తినినిది విభగవంతుని శరణముగా అవలంబించిన యెడల సద్భక్తి పరిగుడుడైన ప్రపన్నుడగుచున్నాడు.

(3) కైంకర్యగుణము:- ఇటువంటి ప్రపన్నులు పరస్పరస్పర్ధ లేక సర్వత్ర సమబుద్ధితోను సాహర్షముతోను ప్రవర్తించి భగవత్సేవలోను పరస్పరకైంకర్యములోను పరమానందమును పొందుదురు. వారుయే తాకికకృత్యమును విడువరు. అన్నియు భగవదర్పణముగాజేయుదురు. కనుక వారికి అసంతుష్టిగలుగుటలేదు.

ఈ తత్వత్రయము అనాదికాలమునుండి అనేక పరమహంసలవలన నిజశిష్యులకు నుపదేశింపబడినప్పటి నుమారు తొమ్మిదివందల సంవత్సరముల మునుపు శ్రీ పెరుంబూదూరిలో నవతరించిన భగవద్రామానుజమునిచేత పరమదయతో సమస్త జీవులును వుజ్జీవింబుకొఱచుకొని పురములనుండి యుద్ధోపసంపదించిరి. ఆ తత్వములను యాకాలములోను చక్కగా అనువర్తించుటవలన జీవకోట్లయొక్క ప్రతిదిన సంకటములను దుఃఖములను త్రియించును.

ఈ సనాతనతత్వములను ప్రథమము ఆధునిక హిందువులయందు ప్రచురించి, యెవ్వరెవ్వరి జాతి, ధనముమొదలైన తాకికసంపత్తి యేదియైనను సమస్త హిందువులును, సనాతనధర్మపద్ధతిలో పరమసాదరుల అనేకభావమును వారియందు ప్రతిష్ఠించి వారిని దేశోద్ధారముమాత్రము లేక సర్వలోకోద్ధారమునకు పాటుపడువారుగా జేయుటకొఱచుకొని శ్రీ పెరుంబూదూరిలో జరుగబోవు యెంబెదమీనారు మహోత్సవసమయములో శ్రీరామానుజ భగవద్భక్త సమాజ మొకటిని ప్రతిష్ఠ చేయుట మిక్కిలి ఆవశ్యకమగును. కనుకనే శ్రీమద్భాగ్యకారులయొక్క

చరమావిధి దాసుడగు నేను భారతవర్షములో నివసించు సమస్త సోదరీ సోదరులను ఈసమాజమును ప్రారంభించి చక్కగా ప్రవర్తించుటకు మనసా, వాచా, కర్మణా, అందరు సహాయపనులయినని సప్రణామము ప్రార్థించుచున్నాడను. పరస్పరవైషమ్యములు లేక భగవదారాధనములోను భక్తకైంకర్యములోను, భారతవర్ష నేపథ్యము అందరును ఐక్యమత్వముతో ప్రవర్తించవలయుననుటయే సమాజముయొక్క ముఖ్యవిధియగును. మఱియు నికృష్టజాతులనబడువారు సహితమై సమస్త హిందువులును భక్తి, ప్రపత్తి, కైంకర్యమునే సంప్రదాయభోగణిలో ఐక్యపరచుటయే సమాజముయొక్క ప్రథమలక్ష్యమగును. ఈ సమయములో ఉత్పత్తి, జాగ్రత్త, ప్రాప్త్యవరారుని బోధిత, అను వేదవాక్యమును మనమందరము ననువర్తించుము గాక.

ఇట్లు పరమాచార్యులయొక్కయు పరమేశ్వరునియొక్క నామములో వారి దివ్యవైభవము లోకములో వర్ధిల్లుటకొఱచుకొని నేడుకొనుచున్నాడు సమస్తభాగవతుల చరమావిధి దాసుడను.

ఎం. కే. ఆచార్య

ఈ ప్రోత్సాహమును ఆమోదింపు వారు ముద్రాను, లింగిచెట్టిపేటి 46 వ నెంబరు యింటిలో నివసించు యెం. కే. ఆచార్య యెం. ఎల్. ఏ. వారికి తెలియపరపవచ్చును.

కృష్ణాజిల్లాలోని తాలూకాల విభజనము ఈ నెల 1 వ తేది మధ్యాహ్నం శాసనసభ్యులగు శ్రీ ఆయ్యదేవ కాశేశ్వరరావుగారును శ్రీ గొల్లపల్లి జమిందారు గారును అడుగుముగ్గి గోపాలకృష్ణయ్య కోగంటి వెంకట్రామయ్య వడ్డే కోభద్రాద్రిగార్లు మొదలగు కొందరు రయతులను ప్రభుత్వమువారి రివిన్యూసభ్యులగు మార్పుబ్యాంకుగారు కలిసి మాట్లాడిరి. అప్పుడు ప్రధానకార్యదర్శి కాంపుజిగారును రివిన్యూ కార్యదర్శి హోగారునుకూడ హాజరైరి. రయతులపక్షమున కాశేశ్వరరావుగారు పామర్రు తాలూకాను గుడివాడ డివిజనులో చేర్చవలసివని కోరిరి. గుడివాడ డివిజను గుడివాడ పామర్రు కైకలూరుతాలూకాలు కలిసి మిగుల భారముననేమోనని ప్రభుత్వసభ్యులు చెప్పిరి. అటుల వీలుగానిచో పామర్రు గన్నవరం నూజివీడుతాలూకాలకు డివిజను ఆఫీసు ఉయ్యూరులో గాని గన్నవరములోగాని పెట్టవలెనని రయతులపక్షమున కోరిరి. ఉయ్యూరుబాగుగానే ఉన్నదిగాని ట్రెజరీ లేదనునచే హమగలదని కాంపుజిగారు చెప్పిరి. ఉయ్యూరు, గన్నవరం విషయములలో ఆలోచించి తీర్మానించెదమని చెప్పిరి. పామర్రు బెజవాడ నందిగామ తాలూకాలు కలిపి బెజవాడ డివిజనుగను, గన్నవరం నూజివీడు తిరువూరు తాలూకాలు కలిపి నూజివీడు డివిజనుగను చేసిన బాగుండదాయని ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగారు నూచించిరి. నూజివీడులో ఏ డివిజనుకు కార్యస్థానము పెట్టినను రయతులకు కేవలము కాదని రయతులపక్షమున చెప్పిరి. ఈ సంగతులన్నియు పునర్విమర్శచేసి నిర్ధారించెదమనియు ఈ లోపుర నూజివీడులో డివిజనునిమిత్తం స్థలములు సంపాదించుట మానివేసెదమనియు ప్రభుత్వసభ్యులు చెప్పిరి. బెజవాడ తాలూకానుండి కంకిపాడు సీర్కాను వల్లూరు సీర్కాను తీసుకొని పోయి గన్నవరము తాలూకాలో చేర్చుట సుంజసముగా లేదని కాశేశ్వరరావుగారు చెప్పిరి. ఆవిషయములో గూడ జిల్లా అధికారులకు వ్రాసి కొంత సందాయిషీ తేప్పించి ఏతాలూకాలో ఏగ్రామము లంచవలెనో పునరాలోచన చేసెదమని ప్రభుత్వసభ్యులు చెప్పిరి. కాశేశ్వరరావుగారు రైవనుకొలువకు దక్షిణముగను బెజవాడకు తూర్పుగను ఉన్న బెజవాడ తాలూకా గ్రామములన్నియు గన్నవరం తాలూకాలో కలుపకుండా బెజవాడ తాలూకాలోనే ఉంచవలసినదిగా ఈమధ్య శాసనసభలో ప్రశ్నించినవిడల ఆ విషయమై విచారణ నిమిత్తం బెజవాడ తాలూకా తహసీలుదారుగారి ఆఫీసుకు వచ్చినటుల రూఢిగ తెలియుచున్నది. ఈపై ఆన్నివిషయములను గూర్చియు రయతులు తమ తమ సౌకర్యములను గూర్చి జిల్లాకలెక్టరుగారి తోను ప్రభుత్వమువారితోను ఆందోళన జరుపుకొనుటకు ఇదే మంచి సమయము. కొలదికాలములో ప్రభుత్వమువారు ఏదో ఒక నిశ్చయమునకు వచ్చెదరు.

(ఒకవిలేఖరి)

బోగ్గన్నతపాతశాల, సూరూరుపేట, 14-4-1927 మా పాతకాలయందలి "బాల విద్యాభివృద్ధినిసంఘం" పుద్గితియ వార్షికోత్సవము యీనెల 20 వ జరుప నిశ్చయించితిమి. నెల్లూరుజిల్లా విద్యాశాఖాధికారి మ. రా. రా. శ్రీ సి. యస్. సుందరం అయ్యరు బి. ఏ. యల్. జి. గారు అగ్ర్యక్షవహింప దయతో సంగీరించిరి. (కారదర్శి)

చెన్నపురి బజారాధరలు

1927-వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 18 తేది సోమవారం

1. ధాన్యములు.			
దని చూలు బా 1-కి రు 85 0 0	మొదలు 112 8 0	చరకు	
బియ్యముబస్తాలు			
కుసుమ తెనాలివి ,, వ 42 కలవి రు	18 4 0	14 12 0	
నెల్లూరివి ,, డిబ్బో ,,	15 8 0	16 0 0	
డిబ్బి ,, డిబ్బో ,,	16 4 0	17 0 0	
రాగులు ర. 164 బస్తా 1-కి ,,	9 10 0	10 0 0	
సువ్వులు ,,	22 0 0	25 0 0	
2. ధాన్యముపప్పులు.			
కందులు బస్తా 1-కి ర 205 ,,	15 0 0	16 0 0	
సెనగలు ,, డిబ్బో ,,	15 0 0	16 0 0	
పెసలు ,, డిబ్బో ,,	16 0 0	17 0 0	
మినుములు ,, డిబ్బో ,,	17 0 0	19 0 0	
ఉలవలు ,, ర 195 ,,	12 12 0	18 0 0	
3. నూనెవస్తువులు.			
సువ్వులనూనె బా 1-కి ,,	158 0 0	156 0 0	
నెయ్యి మ 1-కి ,,	14 0 0	25 0 0	
కొండాపురంవేరు సెనగపప్పుబా 1-కి,,	54 0 0	56 0 0	
ఇతరప్రదేశము ,,	50 0 0	52 0 0	
వేరు సెనగనూనెగానుగ బా 1-కి రు 129 మిషన్ నూనె	127 0 0		
ఆముదము బా 1-కి ,,	118 0 0	119 0 0	
4. చిల్లరవస్తువులు.			
చాయపసుపు బా 1-కి ,,	68 0 0	70 0 0	
మారపసుపు ,,	40 0 0	50 0 0	
మిరపకాయలు(గుంటూరువి) బా 1-కి	122 0 0	140 0 0	
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు	40,45		
కాళహ సీసాయకట్టు ,,	50,55		
బెల్లము బా 1-కి ,,	40 0 0	60 0 0	
చింతపండు బా 1-కి ,,	21 0 0	56 0 0	
5. ఇనుము.			
పట్టారకం బా 1-కి ,,	31 0 0	32 8 0	
చదరం ,,	31 0 0	32 0 0	
రవుండు ,,	27 0 0	33 0 0	
6. నూలు.			
నెం 20 బెన్ని సింహం యీ ,,	7 1 0		
నెం 6 బెన్ని ధర ,,	4 4 0		
నెం 24 ,, సింహం ,,	7 4 0		
నెం 24 ,, లాకి ,,	6 4 0		
నెం 60 ,, కారం బెన్ని ,,	9 0 0		
నెం 40 ,, ,,	10 0 0		
నెం 44 ,, ,,	5 8 0		
నెం 20 1/2 న్యూకాటెక్ ,,	6 5 0		
నెం 12 1/2 చూళ ,,	5 8 0		
నెం 16 1/2 ,, ,,	5 14 0		
నెం 20 1/2 కాపురజీ ,,	6 8 0		
నెం 40 జమ్మరు ,,	9 10 0		
నెం 44 పాండ్లా ,,	4 15 0		
నెం 4 బెన్ని ,,	8 12 0		
7. దూది.			
బోండావెట్టు బారువ 1-కి ,,	300 0 0		
పల్నాడుదూది ,,	145 0 0		
8. లోహములు.			
నెండి 100 తులంగికు ,,	61 8 0		
బంగారు, తులము 1-కి ,,	21 0 0	21 2 0	
సవరము 1-కి ,,	18 9 8		
ఇత్తడి బా 1-కి ,,	234 0 0	238 0 0	
రాగి బా 1-కి ,,	254 0 0	258 0 0	

రోమహరి
డబ్బీ 1-కి రు 0-8-0; వి. పి. సహా 0-13-0
ఈ భస్మమును నీటితో కలిపి పట్టించిన, రోమములు, కండు నిమిషములలో మొదలంట రాలిపోవును. దీనివలన చుట్టము నలుపెక్కడు, నుంటయుండదు. రోమములు రాలిపోవును.

దంతమార్గము
డబ్బీ 1-కి వెల 0-2 0; 12-కి 1-4-0
ఈ దంతమార్గముతో పండ్లతో ముటవలన చిగుళ్లు కట్టి పడును. చిగుళ్లునుండి రక్తముకాఱకుండును. నోటుద్గంఠము, లేకయుండును. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును. అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

ప్రభవనామ సంవత్సర చైత్ర బహుళ ప్రథమ (౧౮-౪-౧౯౨౭) సోమవారము

మాతృభాషాసందేశము

(గత సారస్వతానుబంధము తరువాయి)

[కాకినాడలో జరిగిన ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తువద్ద వార్షికోత్సవ సభలో మ. త్రిపురాన వేంకట సూర్యప్రసాద రావుగారు చదివిన "మాతృభాషాసందేశము"నకు ప్రతిసందేశముగా వాసా సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు రచించినది.]

కం. రసమయము లన్నిఁడుకుల్

రసికాగ్రణి వానిమైత్రి లక్షించి తగన్

వెనఁ గూర్చుకైత పొనఁగును

గనుగందుల గ్రామ్యమైనఁ గడురమ్య మగున్.

చం. కవితయుఁ బొందితిమహిమ

గల్పనచాతురికల్మి యొక్కచోఁ

గవయుట దుర్లభంబ యవి

గల్గినఁ బ్రాతఃతెలుగు పోకడల్

వివరముగా నెఱుంగుట గ

వీశులకైనను దుష్కరంబ యో

కవివర! గ్రాంథికం బనుచు

గందరగోళముచేత యొప్పునే. ౩౯

కం. విచ్చలవిడిఁ బ్రాచయఁగునఁ

బొచ్చుము లేకుండఁ గవిత పొనఁగునె చెప్పన్

మచ్చుగఁ జెప్పఁగ నోపుదె

మచ్చరియే రామమూర్తి మర్మము చెలువన్.

చం. నియమము సర్వభాషలకు

నిత్య మటంచు వచింతు; సెల్లబో!

నియతియు లోకమూలకము

నిక్కము మాఱు జగంబు మాఱినన్

గయికొని చూడఁ బ్రాచయఁగు

గందువ లెన్నియుఁ గానవచ్చునో

నియమవదగగణ్య! కన

నేరపు నీనియమావ్యవస్థలన్. ౪౧

సీ. నన్నయ తిక్కన నాచనసోమన

పోతనముఖ్యులౌ ప్రాంతకవులు

తమనాటి నుడులెల్లఁ దమకృతులందుల

సంతరించిరె లోప మింత లేక!

పాణినీయమువోలెఁ బరిపూర్ణ నియమంబు

దెనుంగు బాసకు నేడు దెలియఁబడునె

కోశ మొక్కటియైనఁ బ్రాశస్త్యమొందెనే

ప్రాచయఁగు నుడుల పరువు దెలియ

శిథిలమగుచును శల్వావశిష్టమైన

ప్రాచయఁగున స్వేచ్ఛమై వ్రాయఁదరమె

ప్రాలుమాలిన యభిమాన మేల నీకు

శాంతి నొందుము సరస్వప్రసాదరాయ! ౪౨

సీ. భాషాభిమానంబు పద్యమల్లుట గాదు

పదత్తత్వ మెఱుంగఁగ బాటుపడుట

భాషాభిమానంబు పరుల దిట్టుట గాదు

పదపదార్థనిరూఢి పాదుగనుట

భాషాభిమానంబు భూషించుటయ కాదు

పలుతెఱంగుల వృద్ధిపదవి గనుట

భాషాభిమానంబు బంధించుటయ కాదు

వైరవిహారంబు సరః గనుట

దనకుఁ దోచినదెల్లను దధ్య మనుచుఁ

బరులచేతలు గొఱగాని పనుల టంచు

నెన్నఁబోకుము మదిలోన నేవగించి

సరసవేంకటసూర్యప్రసాదరాయ! ౪౩

ఉ. ఏకరణిం జరించె ద్రిది

వేశ్వరభారతి శిష్టలోకముం

దాకరణిం గ్రహించి విబు

ధాగ్రణి పాణిని సంస్కరించి తా

వ్యాకరణంబుఁ జేసె సరిపద్ధతి

బాసలకెల్ల నంచు సు

శ్లోకులు పండితుల్ చెలుపు

సూత్రమునీమది కెక్కఁకుండఁగా. ౪౪

ఉ. భాను శశాంక సద్గతులఁ

బర్హతకానన భూతభాత్రులన్

మానవసంతతిన్ మహిత

మానస భావవిలాససంపదన్

మానుగ నన్యహంబుఁ బలు

మార్పులు గల్గ విచిత్రరీతి నో

శ్రీనిధి! జీవభాషలకుఁ

జెచ్చెర మార్పు జనింపకుండునే. ౪౫

కం. సకలకవీంద్రుల పల్కులు

దికమకఁడి చూడ నానతెఱుఁ గొక్కటియే

అకలంక మయి తలిర్చును

వికలతమైఁ జూడ నదియ వేర్పడు వత్సా! ౪౬

చం. అవిరతి రెండుకోట్ల జను

లంచితరీతుల నాదరించునా

వ్యవహృతిశబ్దసంతతు ల

హా పెలుచన్ దెగఁ దిట్టిపోయుదే

కవివర! తల్లికిన్ గడుపు

గాల్చి పదంబుల నొత్తినట్లు నీ

కవితలఁ జేయు పూజ మది

గాయ మువెట్టదె, సంతసించునే? ౪౭

కం. మది మెఱమెచ్చుల కుబ్బక

పదిలుం డయి ప్రాచయఁగు పరువము గనితా

దుదిఁ గూర్చు కవిత పొనరెడు

నది దక్కిన వజ్రలేప మగు నడి గదురున్. ౪౮

సీ. ప్రాచయఁగుఁబలుకు పస యెఱుంగని కవి

కృతకవికృతభాష కెడయుఁగాత

చిన్నయోపజ్ఞహా చెనఁటిపద్ధతి గద్య

విరచన విడనాడి వెడలుఁగాత

సవజీవకళలతో నాణెమై యెఁగొందు

వ్యావహారికభాష పఱులుఁగాత

భాషలపరిణామపరిశోధనము నేయు

విబుధుల నెఱవల్కు నెలయుఁగాత

నియతికృత మైన నియమంబు నెఱిగకుండ

హ్లాదమయమును నవరసలాలితంబు

సవరతంత్రయునయి యొప్పు నాత్మవిభవ

మాంధ్రజగతిని నాచంద్ర మమరుఁగాత. ౪౯

సీ. ఆంధ్రరాష్ట్రవని నాబాలగోపాల

మవగతం బగుభాష యలరుఁగాత

వినుట కింపగుభాష కనుట కింపగువాఁత

యన్యోన్యమైత్రితో నలరుఁగాత

సత్యహామాతృభాషాగౌరవము మీకు

నాత్మగౌరవమట్లు లలరుఁగాత

రాజ్యతంత్రమునందుఁ ప్రజలకుం గలస్వత్వ

మాతృభాషనుసైత మలరుఁగాత

సరసభావము లెడలోన సమయకుండ

వ్యక్తపఱచుట కనుకూల మైనభాష

యెల్లవారికి నవనిలో నెనఁగుఁగాత

పాలకావలి నన్ వృద్ధిపఱచుఁగాత! ౫౦

తే. మాతృసందేశయాధార్థ్యమర్మ మెఱుంగ

నలఘునిష్ఠను నేఁ దడమాచరింప

మాతృభాష నాజహ్గ్రమందు నిలిచి

యెల్లవారికిఁ దా నిట్లు లెఱుంగఁజెప్పె. ౫౧

వెలువడినది! త్వరపడుఁడు

నీ తి ని ధి

(ఆంధ్రగ్రంథమాలయందైదవకుసుమము.)

పూర్వ మెప్పుడో భారతీయుండగు బ్రాహ్మణునిచే రచితమై రెండువేలయేండ్ల క్రింద తిబెటు దేశమునకుఁ బోయి యాభాషలోనికిఁ బరివర్తితమై యిటీవల చీనా చక్రవర్తిచే సంపాదితమై చీనాభాషలోనికి, తర్వాత నింగ్లీషులోనికిఁ బరివర్తితమైన యుత్కృష్టనీతిగ్రంథమున కిది మధురమగు నాంధ్ర వచనరచనము. అనువాదకులు: శ్రీయుత కేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు. మానవజీవితమున కావశ్యకములగు నెల్లనీతుల నానుపూర్వికతోఁ దేటగా సూటిగా నీగ్రంథము చెప్పుచున్నది. క్రొను పైజ నిండు క్యాలికోబైండు. వెల రు. ౧-౪-౦.

ఆంధ్రగ్రంథమాల,

తపాలుపెట్టె నెం. 212 రు, చెన్నపురి.

కే ద రి న్

గ్రంథకర్త:—శరణురామస్వామి చౌదరి

రామప్రసాద్ గారు వ్రాసిన హిందీగ్రంథమున కనువాదము. లోకప్రసిద్ధమగు ఒకవీరమాత చరిత్రము. అందరును చదువతగిన సులభతైలిలో వ్రాయబడినది. ఉన్నవ లక్షి నారాయణగారి అమూల్యమగు పీఠిక గలదు. ధర 0-4-0.

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, మద్రాసు.

వ్యంగ్యకావ్యము

[దీక్షాల్లి వేంకటాచలరావుగారు, బి. ఏ. బి. యల్.]

హాస్యము, హేళన, ఆక్షేపము, నింద, మామణము- ఇవి ప్రకృతిస్థములు. గుణములుగ కనబడుచున్నవి. ప్రపంచము-పట్టణ-భగవంతునితీలలో పైయు, ఇవి కన్నులకు గట్టినట్లున్నవి. రూపసౌందర్యములు కల వస్తుజాలమును రచియించిన చరమేశ్వరుడ డపహ్యములను వస్తువులనేల సృజించినాడు! పరిశీలనతో పోల్చి చూచుటకే గాడిదను సృజియించినాడు! కోకిలారావ మాధుర్యమును హేళనచేయుటకేనా కా కేతక కావునుని యరపించుచుంటే సీమకోకి యెయ్యారమును ధిక్కరించినవ్యుత్పత్తియటుకే కాబోలు పొట్టిబాతులను మందగమానగ చేసినది! మానవులందఱము కలవారు, కురూపులు, కలంగటయు మనమొండొరలగుగూర్చి వ్యంగ్యార్థములతో ఆక్షేపము చేసికొనుచుంటుంటు చూడ వ్యంగ్యకవిత్వము దారిదీసి నది భగవంతుడే యని తోచుచున్నది.

పాశ్చాత్యవాఙ్మయములందు వ్యంగ్యకవిత్వము పరిపక్వము నొందినది. సరసరసవ్యంగ్యరీతు లను చెందు పద్ధతులు, వాఙ్మయమున గ్రీకు రోమును సారస్వతముల నుండి ఆధునిక పాశ్చాత్యవాఙ్మయములలోనికి వచ్చి పరిణమి. సాంఘిక, రాజకీయ, సాంవాఙ్మయవిషయములను వ్యంగ్యకావ్యములందు కవులు సృష్టించిరి. సంస్కృతమునగూడ వ్యంగ్యకావ్యము బాగుగ కనబడుచున్నది. ఆంధ్రభాషయందు మొదట చాటుపులండును కావ్యాంతరంగములందును కవులు-వ్యంగ్యము నుపయోగించిరి. కుకవినింద కావ్యలక్షణములలో నోముఖ్యాంశముగ కన్పలుచుంది సత్కవులను కేర్పొని కుకవులను చూపించిరి. వేదకాలమునాటికి తోటహారకైన దొంగలికైనను తవిటికుడు యుక్తై, చెవిటికైన కావ్యములను జెప్పఁగలవలె ధర్మలై రట. కవులు సాధారణముగ తమ యిష్టదైవములనుగూర్చి కృతి చెప్పెడియు వారి నే సంబోధించుచు తమ కష్టసుఖములు చెప్పుటయు సాచారముగ నుండినందున నింద, హేళన, మామణ, విమోచిత్యమొనరి మనదైవములె, మన శతకవాఙ్మయమున వ్యంగ్యము పెక్కుగ ప్రచురింపబడినది.

చివరకాలమున తురకలు చేసినవౌఙ్మయముజూచి గోగుల పాప మార్పునాదకవి వగవి కోపించి సింహాద్రి నారసింహుని నిందించుచు కృతిచెప్పినాడు.

“మామెఖాసామగ్రామంబు లిచ్చునలెదు
కొంపలు గాల్చింపమాడవంటి.

... ..

పాశ్చాత్యులనమానపై బుద్ధి పుట్టెనో,
నలజపమ్మపై వనసు రోసి

గట్టగా నీవు తురకలు ముట్టకుండ
ననరాహాకృతిగించినావునామి

లలు నిందలబడ తురుష్కుల సభింపు.....

కబళనున కొరుడెరతువు కల్గెనున్న

మోము ద్విష్టు హయగ్రీవమూర్తి వహమా.”

ఇని పలువిధములపెట్టినాడిచి దేవుని హెచ్చరించినాడుల.

కవిసార్వభౌముడు కూచించి తిమ్మకవియు తనయిష్టమును కుక్కురేశ్వరుని సంబోధించి “శివశివానీవ యిటు నలె కేయనవృక్షుడనని నరులకు నింకేమి...గలుగుభూనుతవిలాస పరికావ్యనివాస” యని తనకాలమునాటి సీతిగతులనుగూర్చి విమర్శించి నగచుచున్నాడు.

సీ, కావ్యకవిశ్వరూప్ కంఠతయోగలు

నాతానీవైష్ణవుతో సాలెభటులు

కోమటిదాతలు కొంఠెభాగోతులు

మాలవెజ్జలు బోయమావటీలు

గ్లపారాణికుతో పల్లెదైవజులు

బానిసవేశ్యలు జైనసభావ

బాడదీర్పరు లుగ్రయవనసరాధీశ్వ

రులు వైదికప్రధానులు మిగల

భూతలంబున గడిదోష హేతుకమున

ప్రబలలరింకనేమి చెప్పంగవలయు”నన్నాడు.

సద్గుణుడనుగూర్చి యెగసాయమిడితేను

తుద నది యదికారి దోసుకొనియె

దావునవృక్షంబు దర్శకర్షులకంట

కాసుపీసము లాగె కరణపయ్య

సల్లమ్మి ననకమ్మి నిల్లర దానితే

కోమటినాబంటుకొడుకు దొడ్చె

కళ్లముకంఠులు గాలిబట్టగబోలె
బట్టుబాపనవోళ్లు బహగనీయ
రహమా దండర మిలులయ్యెనెడి నోటు
తెచ్చదొమ్మడుగాళ్లు తెప్పెడి దిశ్శేమి” అనినాడు.
కవులు, “కమ్మార్తి నినువంత కడుపుకొడుకు కుండ
బీదను కూడ మరున్మండలేశ్వరుం”డని అవివేకబుద్ధులగుచు పొగడు చుండురట.

అందలందెక్కుట నవని బ్రశస్తమా
మ్రానెక్కి నిక్కడే మర్కటంబు.

అని దొరతనంబులచరుసలను నిరసించినాడు. సూర్యటి
కాళహస్తీశ్వరుని గూర్చి సంబోధించి ప్రపంచపరిసీతులను
గూర్చి నిరసించినాడు. అట్లే అడిదము సూరకవియు రామ
లింగేశ్వరుని సంస్తుతించుచు మానవప్రకృతిని గూర్చి భజ
గోవిందశ్లోకములఁ జదివినాడు.

శక్తిచాలనివాడు సాధుత్వము వహించు
చిత్తహీనుడు పాపవృత్తిదలంచు

వ్యాధిపీడితుడు దైవభక్తిని జారలాడు
ముదిమి పాతివ్రత్యమునకఁ జొచ్చు.

అని యశక్తుడైనవ్యక్తులగుగూర్చియు, నాకాలపు అధి
కారిదుర్మయములగుగూర్చియు నిందించినాడు. ఈకాలము
ననే చాట్రాతి లక్ష్మీనర్సు కోడండరాముని సంబోధించుచు
నిందాత్మకశతకమును వ్రాసినాడు.

తెలిసె నీరక్షకత్వంబు దేవదేవ
వేతెగతిలేక నిన్ను నేవింపవలె

చిత్రచిత్రప్రభావ దాక్షిణ్యభావ
హౌతవిమతతన, శ్రీకామశాంధ్రదేవ.

అని కాసుల పురుషోత్తముకవియు నిదేపదతిని ఆక్షేపగర్భముగ
పలికి భగవంతుని నమ్యుఁగూడవనినాడు

వేమనశతకమును కవిచాడప్పశతకమును మన వ్యంగ్య
కావ్యప్రపంచమున నిరుపమానగ్రంథములు. ప్రపంచమున తన
చుట్టును కనబడుచున్న స్త్రీపురుషుల చిత్రవృత్తుల ఆచారవ్యవ
హారములను వానితూటభంగురతను కపటవృత్తిని చూచి అధిక్షే
పణముగ హాస్యపూడుచు వ్యంగ్యములతోడి శతకమును రచియిం
చినది వేమన. వీనియందెనిమావనవ్యములను చూచి దూషించినది
చాడప్ప. వేమనయందు హాస్యము, హేళన, అధిక్షేపణము, నిం
దయు ఒక్కొక్కతరి దూషణమును గానవచ్చుచున్నవి. చా
డనందు దూషణముననే మైలక్షణములు మార్పబడినవి సంస్క
రజాభిలాషలో, సిందాత్మక కవితలో, వ్యంగ్యముగ తిట్టుట
లో నిరువురుకు యున్నది. “బూతులు నీతులు చెప్పితి, నీతులువిరి
మెచ్చ బుఱులు నీతివి మారితో; బూతులు మెచ్చందననని, కొతుక
మది కుంగరపు కవిచాడప్పా.” అని పదవీతులు, పదిబూతులు
పది శృంగారములు కలిపి పద్యములు చెప్పినాడు

విద్వేషమేతెలుగని నరు
జెడ్డేగా గడ్డితఁగి డెడ్డా పసులం

డెడ్డుకు గొంతవివేకము

గడ్డెప్పా కుండవరపుకవి చాడప్పా! అనినాడు.

ప్రభువు కోరియొక ప్రెగ్గడతో పండులు

వైనికుండు పక్కి నేన పసులు

ఏస్తులశ్వచయము లెలుకలుపిల్లలు

విశ్వదాభిరామ, విసుర వేమ.

న్యవతుల చెంగట కొంచలు

ఉపకారములేని పశువులుండగనే?

యంపవనముల చేరుండవె

కపికోటలకుందవరపు కవి చాడప్పా

యని ప్రభుల కొలువుల నిరువురు దూషించినారు.

“దినములలోపల నుత్తమ

దినమే తద్దినము నాటి తిండికిసమమే

దినములు వెదకిచూచిన”

అని చాడప్ప పలుకగా...

“పిండములను చేసి పితరుల దలపోసి

కాకలమును బెట్టు గాడ్డెలార

కెంటదినెడి కాకి పితరు డెట్టగయా

విశ్వదాభిరామ, విసురవేమ” అనినాడు.

బారడేసిజడలు భస్మంపు బూతులు

మరునితోడ మారుమలయగలరు...

తలలబోడులైన తలపులు బోడులా”

యని వేషధారులను నిందించి తిరుమలకు బోయిన తురక
దాసరికాడ; కాశిజోపయన లంజ మంచిదికాదు; గోదావరికి
పోయినకుక్క సింహము కానేరనని ఎచించినాడు.

మాలవానినేల మరిమరి నిందించ
నొడలుర క్తమాంసమొకటికాడ...

యని సంఘ దురాచారమును బల్లముతో బొడిచిమాపిన వేమ
నను ఆడినమాట తప్పినవానిని గాడిదకొడుకనితిట్టగా పిడేనా
కొడుకని గాడిదె ఎగచు చున్నదని తేలుకొండి వంటిహాస్య
ము చెప్పిన చాడప్పను హాస్యదూషణవ్యంగ్యకవితాళిఖా
మలులని చెప్పిన సతిశయోక్తి లేదు.

చాటువులందు శతకములందు వ్యంగ్య
కవిత్వము చెప్పుట గాక వ్యంగ్యకా
వ్యములనే వ్రాసినకవులు మన వాఙ్మయమునగలరు. పిండిప్రోలు
లక్ష్మీనాకవి రామాదమ్మియమనచెండ్రముల తిట్టుకావ్యమును
చెప్పినాడు. కూచించి జగ్గకవి అద్భుతకవితాదురంధరు డే
కాని ఆయన వ్రాసిన వ్యంగ్యకావ్యము బూతులబుంగ. పరిశో
ధించి దిద్దివ్రాసిప్రకటించిన అచ్చపుస్తకముకూడ నోటపట్ట
రానిదిగనున్నది. బూతులు జ్ఞాపకమువచ్చి తన్ను అవిమానించిన
నీలాద్రిరాజుగారిపైన జగ్గకవి కోపించి తిట్టినతిట్టు చేసిన ఘో
రదూషణము, నిందయు, చంద్రశేఖా విలాపముగ పరిమించిన
ది. నీలాద్రిరాజుగారితండ్రిగారినిగూర్చినదూషణమే రామా
దమ్మియము. ఈ కావ్యములు గణపతీయ మను వ్యంగ్యకావ్య
ముమందు మృదులములగు సుద్ధింధములని చెప్పవచ్చును. అయి
నను, వ్యంగ్యమనబూతుకవిత్వముని మనకవులు తలచినారనుకొ
నుటతప్ప. హాస్యప్రబంధములు సిందాత్మకప్రబంధములు సం
ఘసంస్కరణములను చేయుటకు వ్రాయబడినవి మాడ కలవు.
పాపచెన్నోపాఖ్యాన మొక విశేషహాస్యప్రబంధము. తిరువ
ళ్లూరులో నుండిన ఇరువురు పూర్వసువాసిమల దుర్వర్తనమును
గూర్చినదూషణ మందు కలదు. దీనిని మాన
వరము వీరరాఘవకవి రచియించినాడు.
దీనికిఁ గృతిధర్మ వల్లూరి నరసింహము. ఇతనిని గూడ దోషము
లపేటి, యెల్లఘాద్రిలకు మేటి, కల్లలకునిల్లు, జనముకాలిముల్లు
గల్ల బరిగంటు విటులకుఁ గూర్చుబంటు సరసములనాడు వల్లూరి
నరిసిగాడు.” అని కవి నిరసించినాడు.

జారిణులచి త్రవృత్తులదెలుపు గ్రంథమును బసవరాజు
నాగేంద్రకవి వ్రాసినాడు. ఇది ఆనందసుందరి చాతుర్యవిలాస
ము. ఇదియొక శృంగార ప్రబంధము

మన పురాణములందు ఆక్షేపగర్భవృత్తులును, ఉపా
ఖ్యానములును కలవు ధర్మ వ్యాఖ్యోపాఖ్యానము, గృధ్రజంగా
కోపాఖ్యానము నుదాహరణములుగ చెప్పవచ్చును. ఆక్షేప
గర్భకలిత సిందాత్మకరచనవ్యంగ్యభావములు జగన్నాథ పండి
తుని భామివీరిలాసమున చక్కగకనబడుచున్నవి.

ఉచితముగు జుమ్మి కోతులయోలగమున
బృహులతరుకాఖ లున్నతపీతములుగ
గచకినలు చారుసల్లాపనిచయములుగ
గజపులును అక్కలతిధిసత్కారములుగ.

అని ప్రస్తావికావిలాసమున చెప్పినాడు జగన్నాథ
పండితుడు.

మన సారస్వతపరిణామమున శృంగార ప్రబంధ కావ్య
యుగమున నవరసములును శృంగారముననే సాధుగబడినవి.

మనకవులు హాస్యదూషణములు, నింద, హేళన, నా
యికలచేత, చిత్రికత్తియలచేత చేయించినారు. వీరి
నిందకు గుఱియైనా ముఖ్యముగ భగవంతుడు ప్రియుల నెడఁబాపి
చంద్రకాంతశిలలపైన విరహిష్టని వేగించి వసంతమును దాపు
రింపజేసి కంఠనిప్రయోగించి, చంద్రునివేడి కిరణములచే బాధిం
చిన భగవంతుని దూఱుట యొకటి. భగవంతుని సృష్టిని దూఱుట
రెండవది. మన్మథుని, చంద్రుని, భ్రమరములను, ప్రపంచమును
దిట్టుట మూడవది. ప్రియులరాకకు వేచియుండి మగజాతినే
తిట్టుట మతియొక విధము. ఒకరినొకరు దిట్టుకొనుట వేటొక
రీతి. చూడుడు:

“గోవధమునేయు తురకల

దైవంబపు నీవు మొదలఁ దక్కక పాంధ

స్త్రీవధను నేయరోయుదె

నీవర్తన మేమిచెప్ప నీరజజైరీ”

“విడువక తలపైఁ గొన్నా

ల్లిడి చూచికళంకివగుట యెఱిగి మహేశుం

డుడుకుదు దక్షాధ్వరయన

నడుగున బడవైచె దాన నడఁపు చంద్రా?

యనిచంద్రునిదిట్టి మన్మథునిదూటి గాలిని నిందించి నరూ
ధిని దారి చూపినది. శృంగారప్రబంధములలోని నాయకులెల్లు
వరూధిని ననుకరించినారు.

విప్రనారాయణుడు స్వప్నిలో కనబడులోపములను పేర్కొని “బ్రహ్మనన కేటికతని నేర్పరిగ నెంచి, పుడమి వర్ణించు కవులఁ జెప్పెడిది గాక” యనినాడు.

వచనరచనయందు వ్యంగ్యకావ్య మంద్రమున మొదట తేవని చెప్పవచ్చును. వీరేశలింగముగారే ఆతేవగర్భకావ్యము నకు దారి చూపినది. సంస్కరణాభిలాష ఆయనను విమర్శనకు పురికొల్పగ, నాయన కలముపాటునకు సంఘము గుఱియైనది. అతిబాల్యవివాహము, వృద్ధవివాహము, కన్యాశుల్కము మున్నగు దురాచారములను దూషించు నిందాత్మకముగ వచన నాటకము బ్రహ్మవివాహము. సర్వశాస్త్రములలోని వని కొన్ని హాస్యరసశ్లోకములుకూడ వ్యంగ్యార్థములతో బ్రహ్మవివాహమున నాయన వ్రాసినారు. వ్యవహారసర్వబోధిని యనునది యొక పేర్లడగు నాటకము. అంత్యక్రియలను గూర్చిన విమర్శనము, తిర్యగ్విస్తవ్యహాసభ, మామకామర విజయమును, మహారాజపురాధిపత్వమును, నిందాత్మకములే. భాషావిషయమున కవులలోపములను జెల్లడించు హాస్యకావ్యము సరస్వతీ నారదవిలాసము. ఇందు నారదుడు తనతల్లియైన సరస్వతియొక్క యుష్మతిరూపమును చూచి యానవాలు పట్టలేక కారణమడుగ, నామె తమదురవస్థ చెప్పుకొనును. ఇవిగాక వీరేశలింగకవి రచించిన ప్రహసనములు ఆంధ్ర ప్రహసనములను చూచి మనఃకూచారవ్యవహారములకు వర్తించునట్లు రచియింపబడిన వ్యంగ్యకావ్యములు.

వ్యంగ్యకావ్యమును ఆంధ్రప్రదేశ్ వాఙ్మయంగముగ చేయగలిగినది గురజాడ అప్పారావుగారు. సాంఘిక నాటకము నుడు, హాస్యకావ్యమునుడు పేరైన, ఆక్షేపానిందామామణి ములు కన్యాశుల్కమునబాగుగ పోషింపబడినవి. చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహముగారి ప్రహసనములందు, వినోదములం దీగుణములు కనబడుచున్నవి. వినను వ్యంగ్యకావ్య మంద్రవాఙ్మయమున రచియించిచూపి ప్రఖ్యాతిచెందినది పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావుగారు. వీరినాక్షి ఆంధ్రుల నలంకరించినది; కలచినది; క్రొత్తరుచికలిగించి ఆంధ్రప్రతికా సారస్వతానుబంధముకొరకు నిరీక్షించునట్లు చేసినది. వంగూరి కుబ్జారావుగారి వసంతలేఖలందు ఆక్షేపాలు, హాస్యము గలవు కాని సాక్షికి చాలవు. జంఘాలశాస్త్రి యువనాథాసములు నాటక స్నేహమును మనకెల్లరకు కొరకైనదిగ చేసినవి.

వ్యంగ్యకవిత సహాయనిరాకరణోద్యమసందర్భమున కృష్ణాపత్రికలో పాటలలో ప్రవేశించి తుమ్మెదను సంబోధించుచు బ్రిటిషుపరిపాలనను దూషించినది. కాని ముఖ్యస్వరాజ్యవాదులన్ని కలసందర్భమున బొబ్బిలిపాటగా పరిణమించి ఆంధ్రపాదుమమును త్రేబింపజేయుటకోయన గొడుగుడుమనినది. అనరాదు కాని యభ్యర్థులొకరినొకరు తిట్టుకొనుచు ప్రకటించిన కరపత్రములు కొన్ని వ్యంగ్యకావ్యపు తునుకలగ నిలుచునేమో?

మోహినీతైలము

౩ తు|| నూనెగల సీసా 1-కి 0-12-0

శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్య మైనది.

ఇది మనఃపరిశ్రమము జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీదర్శులు, ఉద్యోగిగములు మొదలగువారికి సుఖనిద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును. కుండరుల మోహలాభ్యామలకు ప్రాపకపరులను మనోహరముగ బెంచి కాపాడును. ఈతైలమునందుగల పవణీయమును సువాసన చెప్ప నలవి గాదు. తలకు రాచి దువ్వుకొనిన ఇరుగుపొరుగు హారలగుడ పరిమళము వ్యాపించును. తలలోచుండును పుట్టనియ్యదు. దీనియందు మనోహరమును సువాసనద్రవ్యములను చేర్చి తయారచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పు బడసెయున్నాము. నేయేల, ఒకసారి పరికిలించిన నిజము తెలియగలదు.

- మోహినీతైలము:—మొదడుకు చలువజేయును.
- మోహినీతైలము:—కండ్లకు చలువజేయును.
- మోహినీతైలము:—వెండ్రుకలు పెరుగును.
- మోహినీతైలము:—వెండ్రుకలు రాలకుండును.
- మోహినీతైలము:—వెండ్రుకలు నునుపుజేరును.
- మోహినీతైలము:—మనోహరముగా నుండును.
- మోహినీతైలము:—సువాసన గలిగియుండును.
- మోహినీతైలము:—తలయందు చుండునుపోగొట్టును
- మోహినీతైలము:—వాసన రమ్యముగ నుండును.
- మోహినీతైలము:—ముఖమునకు తేజస్సు నిచ్చును
- మోహినీతైలము:—అనేక సీసాలు విక్రయము.
- మోహినీతైలము:—వెండ్రుకలను చిట్లనియ్యదు.

అమ్మ తాంబూలం డిపో, మదరాసు లెక బొంబాయి

సహదేవ సందేశము

[కనకగిరి వెంకటాచార్యులగారు]

శ్లో|| యదేత త్కథితం రాక్షసం ధర్మ ఏవ సహతనః
యథాచర్యుధ మేవస్యా ప్రధా కార్య మరింధను
యది ప్రళయ మిచ్ఛేయ్యే కరమః పాండవై స్సహ
తథాపి యద్ధం దాశార్వా యోజయేధా స్సహైవ తై . ౧.
కథంతు దృష్ట్య పాంచాలీం తథా కృష్ణసభాగతామ్
అవధేన ప్రశామ్యేత మమమయ్య స్సయోధనే . 2.
యది భీమాద్భుతా కష్ట ధర్మరాజశ్చ ధార్మికాః
ధర్మముత్సృజ్య తే నాహం యోద్ధు మిచ్ఛామిసంయుక్తే ౪.
ఇతి శ్రీమహాభారతే ఉద్యోగపర్వణి సహదేవాశ్చ
ఏకాశితమోహ్యాయః (బొంబయ నాగరాక్షరప్రతి)
వ్యా. యదేతదితి, యదియద్యపి భీమాదయోధార్మికాన్యైః తథాపి
అహం ధర్మ ముత్సృజ్య తేన సహ యోద్ధు మిచ్ఛామి
ఇతి శ్రీమహాభారతే ఉద్యోగపర్వణి నీలకంఠయే
భారతభాషదీపే ఏకాశితమోహ్యాయః. బొం నా.ప్రతి
ఉ. రక్కె-సహులూడెదగు, రాజును దమ్ములు వారిలోన నీ!
వొక్కటియైనఁగాదనక, యూఁకొనుచుండుట యంతకంటె
మే! లక్కట యిట్లు వేడికొన, నైనను బోయెదువో ను
యోధను! డెక్కడ భూమిలోనసగ, మిమ్ముట యెక్కడ
దానవాంతకా! 94

మ. తలచంగూడునె యింతలేసిదొర లీ- దైనబు మట్టంబులం
జెబులుందిట్టరె లాటిరాజులకు మె - ప్పేయివ్వినం బిట్టిదిం
గలదే వేడగ ధర్మజుండడుగఁబో- గాఁ గృష్ణుఁ డాధార్త
రాష్ట్రులు పాలిక చలంబునం బెనఁగని - ల్లం గూడు
దీపయ్యెనే.

ఉ. వీరలు సర్వమాన్యము స - విస్తరతం నగ నాకిరేనియు,
న్వారలు దానికియ్యకొనినకొ-విను ముమ్మతె యట్టిసంధి
పెంపారంగ నేర్చునే యుచిత- మైనది కయ్యను వంకమా
టలే నేరఁ గురుప్రవీరుసభ-నిశ్చయ మిట్టిదకాఁగఁ జెప్పుమి.
మ. తుది రాజ్యము సగము గొ మ్ముడవియం-దుం బేరు వం
చించియిరు- బదుమాండేడులు నీవునుం దిరిగి రా, పాలిక
పోవచ్చునే! యది గాడెఁ డెగ బంబునై యలుముమా- య
తో వచ్చు నే ర్పింకఁ జె-ల్లదు నూ నీకని యూనుయోధ
నుని య- ల్లం బుచ్చి పోనాడుమో.

ఇది.....తిక్కన సోమయాజి గ్రీతం బయిన శ్రీ
మహాభారతంబునయోద్యోగపర్వంబునందు వృత్తిమాశ్వాసము.

(ఆనందాశ్రమ గంధర్వత్నమాల ప్రతి)

ఆంధ్రమహాశయుగారా!

సహదేవసందేశములో దిక్కున మహాకవి “తుది గజ్యమ్య”ను పద్యమును వ్రాసెను. ఆపద్యమునకు “జనరకు సగము రాజ్యముఁ దీసికొనుచు. వనవాసము నజ్ఞాతవాసముఁ గలసి పదుమాడువత్సరములు మేము తిరిగిరాఁగా నీవు పాలిక పోవచ్చునా?” యని కొందఱు అర్థముఁ జెప్పుచున్నారు. ఇంబులు చెప్పుట మూలమునకును వ్యాఖ్యకును దిక్కున హ్యవయమునకును విరుద్ధముగ నుండుటచే నీవ్యాసమును వ్రాయఁబూనిన నాసాహసమును పున్నింపజేడెడను. మూలమున “కురుపాండవులు శాంతిఁగోరినను ధర్మరాజుడులు ధర్మాత్ములైనను ద్రౌపది భంగపాటునలనఁ గలిగినకొపము దుర్యోధనుని చావునలక గాని శాంతిబొందదు గాన నేను ధర్మమును విడిచి యుద్ధమునే కోరెదన”ని సహదేవుడు చెప్పినట్లు నున్నది—ఆంధ్ర రాజ్యము నకు సహదేవాంగీకారమేలేదు. వ్యాఖ్యయందును “భీమాదులు ధర్మాత్ములైనను నేను ధర్మమును విడిచి యుద్ధమునే గోరుచున్నా”నని యున్నది. మూలవ్యాఖ్యానముల భావమును మనమునం దిమికినియే “యది భీమాద్భుతా కృష్ణ ధర్మరాజశ్చ ధార్మికాః ధన ముత్సృజ్య తే నాహం యోద్ధు మిచ్ఛామి సంయుక్తే” అని సహదేవునిచే బ్రత్యక్షముగా జెప్పింపక తిక్కన మహాకవి రసవంతముగా సహదేవునియం దాభావమును స్వభావముచేత బోషింపఁ జేసెను పెద్దవారి మాటలను రక్కె-సహులనియఁ బూజనీయఁడైన కృష్ణుని “యంతకంటె మేల”నియు నిమ్మువేడిబోవుట నవహించియు, “సుయోధనుం డెక్కడ భూమిలోన సగముచ్చు యెక్కడ”నని అర్జునుండగ రాజ్యమును గోరుట ఖండించుచు, “తలంపగూడునె యంత లేసిదొర లీదైనట్లంబ”ని భీమాద్భుల నాక్షేపించియు, జెలుం దిట్టరె లాటిరాజులకు మెప్పే యివ్వినం బ”నియు, “వేడగ ధర్మజుండు” ఇష్టించునని ధర్మజుడు వేడగా “అడుగఁబోఁగాఁ

గృష్ణుడు” కృష్ణునియంతవా డడుగ బోఁగా “ఆచార్యరాష్ట్రులు పాలిక చలంబునంబెనఁగ” ఆదుర్యో నాదులు భాగమొక చలముతో బోరాడగా “నిట్లుం గూడు దీపయ్యెనే” యనియు, వీరలు సర్వమాన్యము సుత్తరతం దగ నాకిరేనియువారలు దాని కియ్యకొనినకొ విను ముమ్మతె యట్టిసంధి పెంపారంగ నేర్చునే” యనుటచే వీరలు ధర్మముగా నర్ధరాజ్యమును వేడివను వారంగీ కరించి యిచ్చినను నది గొప్పగావనియు, “యుచితమైనది కయ్యమ” ఉచితమైనది యుద్ధమేనని రూఢిగాజెప్పియు “వంక మాట లేనేర”ననియు, “కురుప్రవీరుసభ నిశ్చయ మిట్టిదికాఁగఁ జెప్పుమి”యనియు, దిక్కునమహాకవి “అహంధర్మ ముత్సృజ్య” యని సహదేవునిచే జెప్పింపక స్వభావముచేత జూపించెను. రాజనూయ య గావసరమున వ్యాపాదిమహ్మలు ఛిమ్ముది వృద్ధులు ద్రోణాది గురువులు ధర్మజుది అగ్రజులు కృష్ణుడు మొదలగు వారెందఱో సభలోనుండ మస్తకంబుపై నిడియెదనని చరణ మెత్తిన సహదేవుఁడు—అర్జునుఁ డర్ధరాజ్యమును గోరుచుండగా “వీరలు ధర్మమాన్యము సవిస్తరతం దగ నాడిరేనియు న్వారలు దానికియ్యకొనినకొ విను ముమ్మతె యట్టిసంధి పెంపారంగ నేర్చునే యుచితమైనది కయ్యమ” యని చెప్పిన సహదేవుడను. “తుదకు సగమురాజ్యము దీసికొమ్ము పదుమాండేడులు మేముతిరిగిరాగా నీవు పాలిక పోవచ్చునా?” యని సంధిఁ గీకరించునా? మఱియు “తిరిగిరా” యనునది కళగాని స్రుతప్రకృతికముగావకుట దిక్కునకవిత్వములో వేరొక పద్యమును జూడుడు.

శా. ఏమీ పాద్యుడు నీవు కండిమగలై,
యీవచ్చుకొరవ్యసం
గ్రామక్షోభము బాహుదర్శమునఁ దీ
ర్చం బెద్దమిట్టెక్కి మి
మ్యేమెల్లం వెఱంగఁదిచూచెదముగా
కీసారెకుంబోయిరా
భీముం జిత్తలే రిత్తమాటలగఁగో
పింపండు నూపెంపకొ ఉద్యో. త్ప. 65

“మేము తిరిగిరాగా నీవునుం బాలిక పోవచ్చునే” యీ భావమునకు సముచ్చయ మెందులకో?—కాబట్టి.

“తుది రాజ్యము సగముగొమ్ము” రాజ్యమంతయు మాది కాబట్టి ఇచ్చుటకు నీకధికారములేదు. మేమే అంతములే నర్ధరాజ్యమిచ్చెదము తీసికొనుము.” “అడవియందుం బెరువించించి యుం బదుమాండేడులు నీవునుందిరిగిరా” అర్ధరాజ్యము సొబ్బునుగానిచ్చెద రిమభింపించెదమని తలంపుము ననవాసమును నజ్ఞాతవాసమును గలసి పదుమాడువత్సరములు మావలెనే నీవు ను కష్టములకుభరించి తిరిగిరమ్ము. “పాలిక పోవచ్చునే” మేము మాయజూచము నెపమున దిరిగిరాగా, రాజ్యకాంక్షగలిగి బలము లేక మేము చెప్పినప్రకారము పదుమాండేడులు నివునుందిరిగిరాగా మేము పాలిక పోవచ్చునా? “తుదిగాడె” పదుమాడు వత్సరములు తిరిగివచ్చి అర్ధరాజ్యమును మావల దీసికొనుటకు నీకిష్టము లేనియెడల “తెగ బంబునై యలుము” సాహసించి భూరుండెనె ఆక్రమించుకొన్న మనవదియే సహదేవుని ముఖ్యాభిప్రాయము గాన దుర్యోధనునికి రోషముగ గలిగించి యుద్ధము నకు బురికొల్పి స్వభావముగలవాడు సహదేవుడని చూపుటకు దిక్కున సహదేవునిచే సంధికుదురినాక్యామలఁ జెప్పించె నట్లు యుక్తమని విన్నవించుచున్నాడను.

త్వర పడుడు:

39 వ భారతజాతీయ మహాసభ, బెల్గాము.

గాంధీ మహాత్మని
అధ్యక్షోపన్యాసము, తీర్మానములు
మహాత్మని ఈ యధ్యక్షోపన్యాస ముత్కృష్ట భావభరితమై స్వరాజ్యప్రాప్తి కు త్రిమహర్గమును నిరూపించుచున్నది. ప్రభుత్వమునకును, ప్రజానాయకులకును, స్వధర్మానుష్ఠానవిధానమును మృదువుగ గరపుచున్నది. దేశమాత్రారాధ నానక్షి మగు నాంధ్రలోకమునకు మహాపకారక మునది. వెల 0-4-0.

ఆంధ్రప్రతికాకార్యాలయము,
పోస్టుబాక్సు నెం 212, మదరాసు

రాయచూరు యుద్ధము

[మునుంబు వెంకటరాఘవాచార్యులుగారు]

“నవటి రాజులు బంటునంపి భార్యవునైన
బింకానఁ బింపింతు రంకమునకు.”
(మనుచరిత్రము)

రాయచూరుదుర్గము ప్రధమున విజయనగరరాజ్యములోనిది. మహమ్మదీయులు విశ్వప్రయత్నములఁగావించి బలహీనుగు నీ దుర్గమును విజయముకొనిరి. విజయనగర సార్వభౌము లికోటను స్వాధీనముఁగావించుకొనవలసినదని సాశ్వ నరసింహరాజు తనమరణకాసమున వ్రాసెను. అందుచేతనే కృష్ణరాయలు రాయచూరు గెలువలయునని కృతనిశ్చయఁదాయెను. కాని మిత్రుఁడగు నదితో హనుపై నకారణముగా దండెత్తుట భావ్యముకాదని తలఁపఁజొచ్చెను. ఇంతలో సయ్యదు మర్కాసనువాడు, గుట్టములఁ గొనుమిషచే రాయలయొద్ద కొంత ధన మహరించి యదితో హను రాజ్యమునకుఁ బాఠిపోయి యంగు తలదాచుకొనియెను. రాయలాతనినిఁ దమకు స్వాధీనముగావించుమని యదితో హనును కోరినను, ఆనవా బాతని నెటకో పంపివైచెను. యుద్ధమునకు కారణముఁ గల్గెనదాయని కృష్ణరాయలు సంతసించి యుద్ధసన్నాహముఁ గావించ మొదలిడెను.

ఈ యుద్ధమున కీతఁడొనరించిన ప్రయత్నములనంతయులు. ఈతని సైన్యము పదిలములకుమించియుండెను. రథగజతురగపదాతి సైన్యముల వేవేరుగా భాగించి వానిపై రణవిశారదులగు సేనాధిపతుల నేర్పఁచెను. పారావారతుల్యమగు నీభటున మూహమునకును, గజతురగాదులకును, మార్గమున నాహారాది సౌకర్యములన్నియుఁ గలుగున జేర్పఁబడుటఁగావించబడెను. సైన్యమెచట విడిసిన నదియేయొక యమరావతియై చెన్నాయుండెను. ఎచటికచటనే బాజారులు, వినోదారామములు మున్నగు నవి సృజించి కనులపండువుగానుండున జేర్పఁబడుటఁగావించబడెను.

రాయలు తమపై నతిసంరంభముతో నైవచ్చుటఁగాంచి, రాయచూరు దుర్గరక్షకు లతిజాగరూసులై దుర్గద్వారములన్నియు బంధించి, బురుజులపై శిథిలముల నమర్చి దైర్ఘ్యముతో బోర సిద్ధపడిరి. అదితో హను యావార్త నాలించి గొప్ప సైన్యముండుననికొని కృష్ణానది దాటివచ్చెను. రాయల సైన్యముక్కుమ్మడి యవసలపైఁబడియెను. ఇరువారులవారును శౌర్యముట్టి పడ పోరాడఁజొచ్చిరి. ఒకవంక రాయల సైన్యముల మహమ్మదీయుల ధాటికోర్కలేక పలాయనమగుట రాయలుఁజూచి రోద్రమూర్తియైపోయెను. యుద్ధమున వెనుకంజవేసినవారి నెల్ల కరవాలమున కెఱఁజేయుమని రాయలాజ్ఞాపించెను. “ఆత్మకంఠేద తనంబు మేలె మ తి మృత్యువు డా గె టి వో టు లే దొ కో ” య ని త ల ఁ చి యా యో ధు లెల్లరును తురుష్కులపైఁబడిరి. ఇచట రాయల సమయస్ఫూర్తియెంతయో మనోహరముగాఁ జూపట్టుచున్నది. తుదకు రాయలకు సంపూర్ణవిజయము చేపూరెను. వ్యాఘ్రరాజము ధాటిచేఁ బలువిడెడు హరిణతండముల రీతి, సార్వభౌముని శౌర్యమున కాగలేక తురుష్కులెల్ల కను పటాపంచలైపోయిరి. అదితో హను స్వప్రాణరక్షకార్థమై పలాయితుఁ డాయెనని విని దయానిధియగు నారాజమార్తాండుడు శత్రుములవిడిచి హతశేఖుల కభయదాన మొసంగెను. శత్రుశిబిరమున రాయల కనంత ధనధాన్యరాసులను పెక్కుగజాశ్వములును కరతలామలకముగ లభించెను.

రాయచూరు దుర్గసహాయార్థ మేతెంచిన యదితో హను నిట్లు పరాజితుఁడేసి రాయలు మరలనాదుర్గమును ముట్టడించెను. అందని మ్రానుపండ్ల కట్టుచామట యాక్రమకాదని రాయచూరు సైనికులు ద్వారములు తెఱచి కృష్ణరాయలకు సమర్పిరి. ఆపురనివాసుల నాసార్వభౌముఁ డతిగౌరవముతోఁ జూచెను. తన సైనికులు కొందఱు పౌరులయిండ్లు దోచుకొనఁగా వారిని శిక్షించి యెవరిగనము వారికిప్పించెను. ఇట్టిసద్గుణమూర్తి జనహితక్షయక్షోభననుటయం దాశ్చర్యమేమి? కృష్ణరాయలిట్లు జయలక్ష్మినిచేపట్టి తన విజయముచే సార్థకనామయైన విజయనగరమున కేతెంచెను. అదితో హను రాయల నభినందించుచు నొకచారుని బంపి రాయచూరు తన కొసంగినవోతా నవ్యాజహితుఁడనయ్యెదనని వార్తనంపెను. రాయలదివిని నవాబు తనపాదాక్రాంతుఁ డైనచో నాతఁడు కోరినవరములన్నియు నొసంగెదనని చెప్పెను. అదితో హను యందులకు సమ్మతించెను గాని రాయలకడకు వచ్చుటకు దైర్ఘ్యము చిక్కదాయెను. అందుచే రాయలాతని రాజధానిని ద్వంసముఁ గావించి విజయనగరముఁబూర్ణఁదాయెను. ఈరాజమార్తాండుని నామము కాత్రేవులకు సింహస్థమై యవసలకు పక్కబల్లమై పేదలపాలిటి పెన్నిధియై - శ్రీ విశ్రాంతాపవీరుడ ము న కాటనపై యొప్పారెను.

భావగీతములు

[చ. చంద్రహాళేశ్వరుడుగారు, బి. ఎ.]

1

శిష్యుడై గూరుచుండ నిశ్శబ్దమైన
యామినీవేళ నా హృదయంబులోన
నెన్నియో భావములు కల్గుచున్న విప్స
డెటులు వ్రాయగ నేర్తునో ఎఱుగ లేను.

2

సుందరంబగు నీపద్మమందిరంబు
లోన నే నిట్లుపాన్పపై మేను దార్చి
చలి నెఱుంగక కాలంబు జరపుచుండ
బట్టబయలున నొడలిపై బట్టలేక
ఆకలికి తాళజాలక యలసి సాలసి
అలుబిడ్డల కాపాడ నలవికాని
దుఃఖముల నెట్టులో మ్రొగి తూగిపడుచు
గడుపుదురు రాత్రి నెండటో కష్టతీవు
లట్టివారలపై మనంబరిగినిపుడు.

3.

ఆత్మపరు డయి దీర్ఘ మోహమున నడగి
యెన్నడును పీరు పడుపాటు లిట్టి వనుచు
చింతనేయక యుంటిని ఇంతవఱకు
నరసిమాడగ బ్రదుకెల్ల నర్థమాయె.

4

పట్టెడన్న మతోడ నీపాట్లు నిండు
నయిన నాపాట్లు నింపలే కకట పీరు
మాడుచుండగ మలమల మాటలేక
ఎవ్వరును నింత దయ తల్పియివ్వలేరు.

5

మరిసెమున కింట పెరిగెడు ముద్దుకుక్క
ఆకలినిజూచి యోర్వ లేనట్టివారు
తోడిమానవు లరుగుపై తూలుచున్న
కనరి యనువుదు రాత్రిలో కరుణలేక.

6

కడుపునకులేక కొంద టిక్కరజినుండ
షడ్రసోపేతముపైన్న సమితితోడ
మాల్యవస్త్రానిలేవ సామగ్రితోడ
జెలగుచుండురు కొందరు సిగ్గులేక.

7

భోగములదేలి మదగర్హృతాతి లగు
ఘనులభోజనపాత్రల కడుగునవుడు
తేలు సారంబుతో వేనవేలజనుల
దుఃఖమును బాపగలమని తోచె నిపుడు

8

అర్థశాస్త్రజ్ఞు లనుచు నియ్యనని గలరు
కొందఱధికులు వారికి మరగాయ
బేరములబోలు పనిచేయువీడవారి
వేతనముల గుదిచ్చెడి విధము లెల్ల

9

నగరమున భిక్షు మెత్తిన నాగరికుల
కనవసరముగ నాయాసముచు వీడ
లెల్ల నొకకూలిగయంటను నిటికియుండి
దొరతనమువారి గంజిచే తుప్పినడయ
వలయునను చట్టములు కొన్ని కలవు భువిని.

10.

అన్నమునకన్న జనులకు నాదరణము
ఘనమటంచును మనమెల్ల వినమె తొల్లి.
శాసనాను సరంబుగా శ్రద్ధలేక
యిడెడికూ డది లెస్సయే యేరికైన ?

11.

చట్టములు దేని ? కెందుకు కాస్త్రవయము ?
దేవుడెందుకు ? ధర్మంబు దేనికొఱకు ?
కాల్చిన బీదసాదల కష్టములను
బాపి వారలగతి బాగుపఱుపకున్న.

12

ఇట్లులే యెంచి గౌతమం డిట్లుచెడలి
రాజ్యమును తనభార్యను రాకుమారు
వదలి మున్నేగ జోగియై వనములోని
కరుగ లేస్తేతి నిపుడు నే నల్పబుద్ధి.

గోవింద తాపము

[వేంకటవీర రాజులుగారు, కవి తాపమితి]

తాప మొదవింపఁ దీవ్రప్రకోపితుఁడయి
శంకరుఁడు పుష్పబాణుని పొంక మణఁప
ఫాలనేత్రప్రభాతాగ్ని షటిమ నతని
భస్మ మొనరించి మించిన బరమసాధ్య
యగు రతీదేవి పృథుమహాత్వంబుకతన
మఱల జీవించె; లేకున్న నరయ నాకు
నిట్టి విరహవేదన కల్గునే లతాంగి
సకియ దాహగనేల నానత్యశీలు
భక్తజనలోలు వేణుగోపాలుఁ బొంద
ఠెంద మేలొకో తందఱఁ జెందుచుండె
ప్రేమతో నీకు నామనోభీష్ట మెఱుక
పఱువవలె నన సిగ్గు చెప్పంగ నీదు
నని మనోహరుపాదాంబుజముల వ్రాలి
ప్రియుడ ననుఁ జేకొనవె యని వేడుకొనఁగఁ
దలఁచునెడ సత్కులము స్వతంత్రంబు నియదు
ఇన్నిటికి నిన్ని యడ్డంకు లున్నయెడల
చెలియ! కృష్ణనికొంగిటఁ జేరు తెట్లు?
ముకురములఁ బురుడించుకపోలములను
ముదము తీరగ ముద్దాడి మురియు తెపుడొ!
చారువైశాల్యమృదులవక్షస్థలమునఁ
ప్రేమతో హాయిగా నిదురించు తెపుడొ!
అకట! నాపూర్వజన్మకర్మానుసరణి
యిట్లు లుండఁగ నతనిఁ జేపట్టనగునె ?
ఎంత పాపిష్టిజన్మము నెత్తినానో
తిండి వివతుల్యమాయె, గతించె నిదుర!
సంతసము మాసె! సౌఖ్యము నన్నగిల్లె!
అందని ఫలంబులకు నానఁ జెందనేల
యంచుఁ గన్నులమూసి నిద్రించునంత,
అబ్బ! చెప్పంగఁ జాల నే నమృతెల్ల!
మురళినాద మొనర్చుచు ముద్దులొల్కు
నగుమొగంబున నాదగు నల్లనయ్య
కన్నులకుఁ గట్టినట్టులు కానఁబడును!
ఏల హసియింపుచుంటి వోయిందువదన!
నల్లనైనవాఁ డనియేమొ! నాప్రియుండు
నవ్వుచున్నా వె? కృష్ణుఁడు నల్లనైన
నేమి? ముమ్మాటి కామేటి కెవరు సాటి!

ఆంధ్ర శబ్ద చింతామణి

వ్యాఖ్యానము

కర్త. — పారనంది రామశాస్త్రిలుగారు

ఆంధ్రవాఙ్మయమునందలి ప్రథమకవి యగు నన్నయభట్టారకుడు రచించిన ఆంధ్రవాగ్గణమున కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భారతప్రతులను విమర్శించి నన్నయ భట్టు సూత్రములకు సంస్కృతాంధ్రములయందు ఆంధ్రభారత లక్ష్యముల నుదాహరించుచు వ్రాయబడిన అపూర్వముగు వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్దచింతామణి నన్నయకర్త. కము కాదనువారి వాదము లన్నియు సప్రమాదముగా ఖండింపబడినవి. భాషాసేవకు లెల్లరు ముఖ్యముగా చూడదగిన విశేషము లెన్నియో కలవు. —

జల 0-12-0.

పోస్టేజి వేము

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రతిక

7, తంబుకెట్టిపిథి, మద్రాసు.

5-వ విశాఖపట్నం జిల్లా సహకార మహాసభ

ఈదిగువ తీర్మానము లీనభయందు గావింపబడినవి:—

1. స్థానిక యూనియన్ల ముఖ్యస్థానములలో ప్రదర్శిక వ్యవసాయక సంఘములు నెలకొల్పి వ్యవసాయసూతనపద్ధతులు ప్రచురణచేయువలసినదని జిల్లా మెంటువారిని కోరుటకునూ సహకారసభ్యులు యిందువిషయమై తగువర్య పుచ్చుకొనవలసినదని యీ సభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

2. సహకార సంఘములలో వృద్ధిగురువు వాయిదా మారిన అప్పులు ఎవరూచేయుటకుగాను ఆంధ్ర సహకార పత్రికలో మ. రా. శ్రీ. టి. శ్రీనివాసరావుపంతులు గారు మూచించిన ప్రకారం కృషి సల్పవలసినదని జిల్లాబ్యాంకివారిని జిల్లాసమైక్యశాసనమువారిని స్థానిక యూనియన్లను గ్రామసంఘములను హెచ్చరించడ మగుచున్నది.

3. సభ్యుల అవసరంవెంటిని వృక్షియుజాధికారము, సంఘయుజాధికారము, తగుపరిశీలనచేసి వృద్ధిపర్చుటకును, అందు మూలముగా నెంట్రులుబ్యాంకిలో నిలవయున్నసొమ్ము ఉపయోగవర్తనలసినదని యూనియన్లను జిల్లాసమైక్యశాసనమువారిని తోరడమగును.

4. పాతిమూడు తీర్మాననిమిత్తం ధూమితనఖామీద దీర్ఘ వాయిదా యుగవిధానము నెలకొల్పుటకు యీ సభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

5. ప్రస్తుతము సంఘములో నున్న లోపాలలోపములను విమర్శించి సవరణచేయుటకుగాను, తగుసిబ్బందిని యేర్పాటు చేయవలసినదని జిల్లాసమైక్యశాసనమువారిని, జిల్లాబ్యాంకివారిని యీసభవారు కోరుతున్నారు.

6. యీ జిల్లాలో దీర్ఘ వాయిదా అప్పులు సంఘములకు తక్కువగా యున్నందున, దీర్ఘ వాయిదా అప్పులను హెచ్చుగా మంజూరుచేసి సంఘవ్యాపారముల సౌకర్యములు హెచ్చుచేయవలసినదని జిల్లాబ్యాంకివారిని, యీసభవారు కోరుచున్నారు.

7. సంఘసభ్యుల ఫలసాయపుహామీద రూపాయలు వృద్ధిచేయవలసినదిగా నెం 44 రు (ఎ) నిబంధన సవరణచేయించవలసినదని యీసభవారు జిల్లాలోని పరపతిసంఘములను కోరుచున్నారు.

8. యీజిల్లా సమైక్యశాసనమువారిని పంచాయతీదార్లకు సహకారరక్షణతరగతులవిషయమై యేర్పాటుచేయవలసినదనియు, అందుకుగాను, జిల్లాసమైక్యశాసనము 1-కి రు 1000 లు ప్రభుత్వమువారు విరాళము యిచ్చునట్లు నిఘాల్చుచేయవలసినదని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

9. సహకారసంఘములన్ని సహకారపత్రిక చందాదార్లు ఆకుటకున్న పెద్దసంఘములు సమైక్యశాసనములో వాటాలు క్రొవవలసినదని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

10. సహకారసంస్థలద్వారా గృహపరిశ్రమలను ముఖ్యముగా నేతపరిశ్రమ వృద్ధిపర్చుటకుగాను తగుశ్రద్ధ వహించవలసినదని సహకారులను యీసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

11. స్థానికయూనియన్ల ఆదాయము అగమము నెయ్యి కూపాయలనుకు అయిననువృద్ధిపర్చుటకు ప్రస్తుతము పనిచేయకుండా నిలిచిపోయిన సంఘములను తగురీతిని హెచ్చరించి ప్రకమముగా నిర్వహించుటకు తగుకృషిసల్పుటకు సూతనసంఘములు నిర్మాణముచేయుటకు సంఘముల వ్యాపారములు బాగుగా వృద్ధిపర్చుటకు జిల్లాబ్యాంకివారు వెంటనే వర్యతీసికొనవలసినదని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

12. ఆనరరి అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారుల విషయమైన తీర్మానము తీవ్రముగ చర్చించబడి, యెక్కువమంది సభ్యులచేత నిరాకరింపబడినది. ఆతీర్మానము ఈదిగువ ప్రకారము ప్రతిపాదించబడినది:—

“ప్రస్తుతము అమలులోనున్న ఆనరరి అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారు పదవులు అనవసరమని సభవారు అభిప్రాయపడుచు నవరు నిమిత్తము ఖర్చుఅవుచున్న మొత్తము జిల్లాసమైక్యశాసనము ద్వారా సహకారోద్యమప్రచారము నిమిత్తము ఖర్చుపరచవలసినదని ప్రభుత్వమువారిని కోరుటకు తీర్మానించడమైనది.” ఉద్యమాభివృద్ధివిషయమై మ. రా. శ్రీ. సత్యనారాయణగారును చెరుకు వ్యవసాయమునుగురించి ఫారం మేనేజరుగారైన యస్ జేతారావు పాత్రుడుగారును, బహుచక్కగా ఉపన్యసించిరి. సహకారసన్మాసిబిరుదాంకితులైన మ. రా. శ్రీ. గూడూరు

రామచంద్రుడుగారు సహకారపత్రికకు చందాదారుగా చేరవలయునని తీర్మానముచేసి మనసుకరగునట్లు ఉపన్యసించిరి. 15 సంఘములు చందాదార్లుచేరుటకు సమాధానము కనపర్చిరి. అందులో ఆరుగురువెంటనే చందాసొమ్మునుచ్చెల్లించివేసిరి. సభముగిసిన వెనుక ఫారంలోని వ్యవసాయపద్ధతులు అందరకును రమ్యముగా ప్రదర్శింపబడినవి. రాత్రి ప్రతినీధులకు ప్రేక్షకులకు విందుగావింపబడెను. వచ్చేసంవత్సరం వీరవల్లి తాలూకాలో సభజరుపుటకు తీర్మానించడమైనది.

(ఒకవిలేఖరి)

అనాధగోరక్షణసంఘము

ఇహపరసాధనములకు ముఖ్యధారమైన గోవు అనేకకారణములచే కనాయివాండ్రకు విక్రయింపబడుట మనము కన్నులారజూచుచు నూరకొనలేక, అట్టి అనాధసాధుబంతువును బలవన్మరణమునండి రక్షించుట మన హిందువుల ముఖ్యధర్మమని అభిప్రాయపడి “అనాధగోరక్షణ సంఘమును” విశాఖపట్టణమున స్థాపింపవలయునన్న యుద్దేశముతో పుణ్యకార్యకుతూ హులగున పురజనులతో తత్సాధనముల నాలోచించుటకై 24-4-1927 ఆదివారంసాయంత్రము 5 గంటలకు సభగావింపుటకు మహారాజాశ్రీ గోడే గజపతిరాయణింగారి హిందూదీక్షింగ రూములో సమావేశమునకై నిర్ణయించడమైనది. నాటి సభకు అగ్రాసనాధిపులుగా నుండుటకై ము|| రా|| రా|| శ్రీ రాజా విక్రమదేవ వర్మగారు దయతో నంగీకరించియున్నారు. ఈ సభకు పురజనులు యావన్మందిచ్చి తమ ఆలోచనా సహాయమును చేయబ్రావితులు.

మహారాజాశ్రీ బాకురుపండా వేంకటరమణమూర్తిగారు అనాధగోవులకు 70 యకరముల వీడు అగనంపూడివద్ద ధర్మార్థముగా నిచ్చుటకును, మరికొంత సాహాయ్యము వారు చేయుటకును, అంగీకరించి యీ ఉద్యమమునకు మూలకారకులగుచేత, ఫలీకొందరు ధర్మాత్ములు ఉత్సాహముతో నీపుణ్యకార్యమునకు తోడ్పడుదుమని నెలవిచ్చుటచేత, ఇట్టి మహత్కార్యము ముఖ్యముగా తల పెట్టుటకు కారణమైనది.

బాకురుపండా వెంకటరమణమూర్తి, తియాళి శేంకరయ్య, తెన్నేటి విశ్వనాథం, మారేపల్లి రామచంద్రకృష్ణ వగైరాలు.

నోటీసు

తిరుమల తిరుపతివగైరా దేవస్థానములకు 1-5-27 ది లగాయితు 30-6-27 ది నరకు మేలు రకం నెయ్యి సప్తచేయు హక్కునుగురించి నీలు వేయబడిన కవర్లలో పెండ్లు అడుగున సంతకము చేసినవారికి 1927 సంవత్సరం యేప్రిలు నెల 21 తేది సాయంత్రం 5 గంటలలోపున చేరునట్లు పంపుకోవలెను.

ప్రతి పెండ్లరు కవరుపై నెయ్యి పెండ్లరు అని వ్రాస్తున్న తిరుమల తిరుపతి వగైరా దేవస్థానముల విచారణకర్తల వారిపై విలాసంతో దాఖలుచేసుకోవలెను.

ప్రతి పెండ్లరుతో రొక్కముగాగాని లేక కరెన్సీ నోటు రూపముగాగాని రు 100 ధరానత్తుగా పంపుకోవలెను.

పెండ్లరు మంజూరు పుత్తరువు తెలియచేసిన 5 దినములలో అంగీకరింపబడిన పెండ్లరు దారుడు ఫర్దర్ డివాజిట్టుగా రు 200 చెల్లించి క్రమమైన ప్లాంపులో అగ్రిమెంటు వ్రాసియియ్యవలెను.

పెండ్లరుపరత్తులున్న అగ్రిమెంటు పరత్తులున్న దేవస్థానం కచ్చేరిలో అడిగి తెలుసుకోవచ్చును.

తిరుమల తిరుపతి వగైరా జి|| నె|| శ్రీ మహాత్మ ప్రయాగదాసుజీ, కచ్చేరి, 8-4-27. విచారణకర్తలవారు.

దక్షిణ హైద్రాబాదు

(స్వకీయవిలేఖరి)

తెనుగుపత్రిక

ఇనుగుత్తనుండి వెలుగుదుమందిన వైవారపత్రిక ఓరుగల్లుకు మార్చబడినది. పూర్వమువలెనే సంపాదకులుగా మ. రా. దాక్టరు బద్దిరాజు సీతారామచంద్రగౌరుగారు పనిచేసెదరు. కార్యలయము మార్చబడుటచే స్థానికప్రముఖులలో గొందరు యువకులు అభిమానోత్సాహములతో తోడ్పడుటకు సిద్ధముగా నున్నారు. శ్రీయుతులు టి. వరదరాజగారు వకీలు, దేవులపల్లి వేంకటపతిరావుగారు, బద్దిరాజు రాజేశ్వరరావుగారు బి. ఏ. ఎల్. ఎల్. బి. వేంకటరంగరావుగారు మున్నగువారు పత్రికా కార్యనిర్వహణమునందు నిమగ్నులై యున్నారు. అనుభవజ్ఞులగు మ. రా. తూము రంగయ్య వకీలుగారి సాహాయ్యముగా ఉపపాదించబడినది. తెనుగుపత్రిక దేశకాలపరిస్థితుల గమనించుచు సక్రమాభివృద్ధి గాంచుగాక! దేశభాషాభివృద్ధికరములగు పనులను ప్రోత్సహించుచు నాయావిషయములకు సంబంధించిన సద్విమర్శనలకు తానొసంగుచు చిరస్థాయియై నిలుచుగాక!

టప్పా ఉద్యోగస్థులసంఘము

బ్రిటిషువారి తపాలశాఖయందలి ఉద్యోగస్థుల సంఘముకు టిచటంగలదు. అఖిలభారతసంఘమున కిదియొక శాఖ. దీని వార్షికోత్సవము గత ఆదివారమునాడు ప్రేంభియేటరులో శ్రీ యంత వామననాయకుగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. టప్పా ఉద్యోగస్థులయెడ సానుభూతిని ప్రకటించుచు స్థానికప్రముఖులు లుపన్యసించిరి. రాబోవు సంవత్సరము మే నెలలో రాష్ట్రీయసభ నిచట సమావేశపరచెదరట.

క్రొత్త ఆంగ్లేయాధికారి నియామకము

మిస్టరు కాలిస్సు బి. సి. ఎస్. డైరెక్టరు జనరలుగా వ్యవసాయ, పారిశ్రామిక, పరపతిశాఖల పనిని జూచుటకు నియమింపబడిరి. వీరప్పుడే నగరములోని వివిధశాఖల కార్యాలయములను పరిశీలించి జిల్లాలలో పర్యటనముచేయుటకు వల్లనున్నారు.

బాబూ నందలాలుసీలుగారు

వీరింతకుపూర్వ మిచ్చట అకాంపెంటుజనరలుగా పనిచేసి యుండిరి. ప్రస్తుతపు ప్రభువుగారి యగ్రహమునకు బాత్రులైనకారణముచే ఉద్యోగమునువదిలి రాష్ట్రేతర ప్రాంతమునకుమారు ౧౦ సంవత్సరములు గడిసిరి. ఇప్పుడు ప్రభువుగారి దయకు బాత్రులై నగరవాసమున కనుజ్ఞను బడయగలిగినది తెలియుచున్నది.

కె. పి. మీననుగారు

సుప్రసిద్ధ వ్యాయాదారు లగు సర్ శంకర నాయర్ గారి జామాలయను కిరు హైద్రాబాదులోని రెసిడెన్సీ బజారునందు అండర్ సెక్రటరీ (రెసిడెంటుగారికి) గను, కేజిస్ట్రేటుగను బనిచేయుచుండిరి. ఇటీవల జరిగిన బహిరుదేశగారి అభియోగమునందెంతయో చురుకుగాబనిచేసిరి. వీరిని ప్రభుత్వమువారు పెహవరునకు మార్చిరి. వ్యాయాదారులు వీరిని సన్మానించి వీడ్కోలుబిందోసంగిరి. గత ఆదివారమునాడు నూతనోద్యోగమును స్వీకరించుటకు పయనమైరి. ప్రేమవన్ద ప్రముఖులు పెక్కండ్రు వీరితో నెలవుకై కొనుటకు వచ్చియొడిరి.

సానుభూతిసభ

క్రియత తెనుగుల రంగరావుగారి యకాలమరణమున కనుతాపమున ప్రకటించుటకు గౌరీగూడెములోని వివేకవర్ధనీ నాటకశాలయందు గత శుక్రవారమునాడు వ్యాయామూర్తి కేశవరావుగారి అధ్యక్షతక్రింద సభజరిగెను. బాధచేసిన దేశసేనను ప్రశంసించుచు సానుభూతితీర్మానమును దేశభక్త వామననాయకుగారు రూపపాదించిరి. మా. హనుమంతరావుగారు బలపరచిరి. సభ్యులందరిచే అంగీకరింపబడెను. వారిబంధువర్గమున కందజేయుట కధ్యక్షుల కధికార మియ్యబడెను.

శ్రీరామప్రసన్న భాషానిలయము

చంద్రాయనిగుట్టుసమీపముననున్న కేశవపురియనుగ్రామముం దీనిలయము నారాయణరెడ్డిగారి అధ్యక్షతక్రింద స్థాపితమై సంవత్సరమైనది ప్రథమవార్షికోత్సవ సభ మాడపాటి హనుమంతరావు పంతులుగారి అధ్యక్షతక్రిందజరిగెను. రామరాజు రామచంద్రరావుగారులియాభివృద్ధి చేయుచున్న సేవ ప్రశంసనీయమైనది. ఈ ప్రాంతమున రాత్రిపాతకాలానశ్లోకతను గురించి ఉపన్యాసము లానాడుజరిగినవి. రూ. 100 యిల విరాళములు వాగ్దత్తము లైనవి.

ప్రపంచశాంతి ఎవరు స్థాపింపగలరు?

(4)

అమెరికా, భారతభూముల సహకారము

(వి. ఎన్. శర్మగారు బి. ఏ. బి. టి.)

నేటి సందర్భకాలములో బ్రిటిషుసామ్రాజ్యము ముందజవేసి త్యాగమును జూపుటకు జంకుచున్నది. మహాయజ్ఞకాలమున రెనకు సహజముగ ధైర్యోత్సాహములను జెలిబుచ్చుటకు భయపడుచున్నది. ఆంగ్లభూమి తనవ్యాపారాహుతుండి మేలుకొనునంతవరకు మనము వేచియుండుటకు వీలులేదు. కాలవాహిని పరుగెత్తుచున్నది. అది జగన్నాథరథమునంటిది. కదలుటయే కష్టతరము. కదలుటకు ప్రారంభించిన దాని నాపుట కష్టతరము. శుభకాలము మించుచున్నది. మనకున్న పరికరములతోడనే మహాయజ్ఞమును కొనసాగించుటకు ప్రారంభించవలయును. అన్నిజాతులలో, కులములలో వివచితములు విచ్ఛల విడిగా నాటుకొనుచున్నవి. ద్వేషపూరితవార్యపులు అంతటను స్వేచ్ఛగా వీచుచున్నవి. ఎల్లెడలను కలహకంఠుల చేయియే ఎక్కువ బలవంతముగా చున్నది. వారి స్వేచ్ఛాపాలనమును నాపుట కేరికిని శక్తి లేకయున్నందున సర్వతోముఖముగా చలించుచున్నాడు. రూదేవతలు, డేవదేవతలు, మృత్యుదేవతలు, దేవతలలో విచ్ఛలవిడిగా సంచరించుచు జనులను భీభత్సుల జేయుచున్నారు. అమెరికాయే ఈసందిగ్ధావస్థలలో లోకమాతను రక్షించు అనకాశములను అనుకూలములను కలిగియున్నది. తాచుస్థాపించుకొనుచున్న నూతన నాగరికతకు స్వార్థత్యాగమే ముఖ్యనిజము. లోకసేవయే ప్రధానసూత్రము. మనగ్రంథములలో ప్రస్తావించబడిన కర్మయోగం కిదియే నివాసతీత్రమని చెప్పవచ్చును. తన సాభాగ్యలక్ష్మిని తానేచూచి మరియొకరికిని లాభములేదు. తన తపఃఫలమును లోకనాసుల కందరికియవలయును. తన నాగరికతాలక్ష్మి కరుణాకటాక్షములు అందరిపైనను ప్రసరించునట్లు జేయవలయును. అప్పుడే అంతయు బాగుపడును.

అమెరికా, భారతదేశములే ఈ ధర్మజ్ఞమున ఆధ్యక్షత వహించిన సమస్తలోకములు సుఖపడగలవనియు, ప్రపంచముండుటకు శాంతి చిరస్థాయిగా నెలకొల్పబడగలదనియు శ్రీకృష్ణమూర్తిగారు వచించుచు, ఈరీతిని తమ అభిప్రాయమునకు కారణములను సూచించుచున్నారు.

“అమెరికా ప్రజలు అతిశక్తిసంపన్నులు. ప్రపంచమున మానవజాతికి గల అర్హతలన్నియు వీరికిగలవు. అనేకజాతులు, అనేకఆదర్శములు, కోరికలు వీరిలో సమన్వయమగుచున్నందువలననే ఈ గౌరవస్థానము వీరికి గలిగినది. ఈ నూతన నాగరికత, భారతదేశముయొక్క పేరతనమునుబట్టియు, పూర్వాచారవ్యవహారములనుబట్టియు చూచిన అన్నిరీతుల వ్యతిరేకముగానుండుట గాంచవచ్చును. భారతభూమి అతి ప్రాచీనమైనది. అమెరికా నేటిది. రెండు దేశములను కలిపిమెలసియుండిన, ఒకరి ఆదర్శములను, దృక్పథములను, ఇంకొకరు గుర్తించినయెడల, గౌరవించినయెడల, ఇరువురును సోదరభావమున మెలంగవచ్చును. ఆంగ్ల భాషీయులంగరు కలిసి నూతనసంస్థను నిర్మించుకొని షాఖ్యవంతులు గావలయునన్న యుద్దమమునకన్న ఈ నూతన సహకారము ప్రపంచశాంతికి అత్యంత వైభవముగ నేవచేయగలదు.

భారతీయుల ఆధ్యాత్మిక శక్తి అమెరికనుల కార్యకూరత, భారతీయుల పరాక్రమముల కట్టుబాటు, అమెరికనులకు పరాక్రమములలో గల సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము, భారతీయుల అతి ప్రాచీన నాగరికత, అమెరికనుల నూతన స్వాతంత్ర్యలక్ష్మి లిసిమెలసియుండిన ఆధ్యాత్మికభౌతికములను సంపూర్ణ నష్టములతో సమన్వయముచేయుచు అత్యంత వైభవోత్తేజునునట్టి ప్రపంచ నాగరికతను సృష్టించవచ్చును.

యాగోపుఖండములో వెనభూతములగున్న కులదేవులను, జాతిదేవులను తనదేశమున నిలువ తావులేక అమెరికాదేశమున చేయుచున్న ప్రయత్నములను చూడుడు. ఇచ్చట మనుజుడు ఇతరమనుజునితో సంపూర్ణ సోదరభావముతో మెలంగవచ్చును. నేడు భారతదేశము ప్రపంచమునందలి ఆధ్యాత్మికశక్తిని రక్షించుటకు నాయకీర్తనమురాలై మెలగుచున్నది. అమెరికా భౌగోళపరాయణతకు ముఖ్యనిలయమై వర్ధిలు

చున్నది. మానవజాతి సమైక్యతనునుకూడా నిర్మించవలసిన నూతన దేవాలయమును చక్కగ కట్టి అలంకరించుటకుగాను రెండుదేశములు నొక్కచో కలయవలయును.

ఇంగ్లీషుభాషీయుల సమైక్యతనునువలన వారిజాతుల భౌగోళపరాయణత హెచ్చును. ధన్యధాన్యములు పెంపొందగలవు. తాత్కాలిక లాభములన్నియు ఈ భౌగోళభాగ్యములనలన ప్రపంచమున కేమాత్రము లాభ ముండకపోవుటయేకాక ప్రాద్దేశీయుల విజ్ఞానత సంతతిని చవిచూచుటకు వారి కేమాత్రమును అవకాశ ముండజాలదు. ఇంగ్లీషుమాటలాడు జాతులకు ప్రభుత్వాధికారములను నిర్వహించుటకు బలవంతముగ సంస్థలుగలవు. చక్కని వాఙ్మయములను కళలను నిర్మించుకొను భాగ్యవంతులై యున్నవారలు. కాని యేమి లాభము? ఒక మతమును సృష్టించుకొనునట్టిగాని అవతారమురైని బడయు భాగ్యమునుగాని ఏమి కొనిన వాడుకాదు. ఆధ్యాత్మిక ప్రపంచమునందలి ఆధ్యాత్మిక భాగ్యమంతయు తూర్పుదేశములలోనే అనాదిగ విలసిల్లుచున్నది. భౌగోళభాగ్యము పాశ్చాత్యదేశములలో గలదు. రెండును సమన్వయము కావలయును. అప్పుడే ప్రపంచము ఆనందమయమున విలసిల్లుటకు సాధ్యపడగలదు.

అందరికిని కావలసినది, మన గ్రంథములలో ప్రస్తావించబడిన ఆత్మ్యతమనుగు ఆనందసామ్రాజ్యము. అచ్చట ఇవి కష్టములు అవి సుఖములు అను భేదమే యుండదు. అందరు అచ్చట సమానార్హతలుగలవారే. మనువు కాసించినరీతినే పెద్దలకు గౌరవముండును. ఎయ్యసన సమానులకు సమానాధారము గలదు. భౌతికమగ ఆధ్యాత్మికముగా పిన్నులగు నుండువారి కందరికిని అన్నిరీతుల వాత్సల్యత చూపెట్టబడును. స్వర్గలోకమున్న ఎచ్చటనోలేదు. దేవతలన్న యెచ్చటనో మారుమూలలేదు. ఈ ఆనంద సామ్రాజ్యమే సాక్షాత్తు స్వర్గలోకము. అంతటి ప్రజలే దేవతలనైన చాలు. అన్నిమతములు వాంఛించు స్వర్గమిదియే. నేటి మన నరకకూపములను నిర్మూలముచేసి వానినిస్వర్గములుగజేయు భారము మనయందే గలదు. ఇది అతికష్టతరమైన పనియే. కాని పురుషప్రయత్నిము వ్యర్థము గాజాలదు. పురుషప్రయత్నమునకు దైవప్రయత్నిము అన్నిరీతుల తోడ్పడుచుండును. ఈ ధర్మమార్గము సమనరించి మనపూర్వులు ఆనంద సామ్రాజ్యమున ప్రవేశించి పావనమార్తులయిరి. మనము సయితము వారి ధర్మపథము ననుసరించియే ఈస్వర్గలోకమున ప్రవేశించెదము. వారేరితని తమభౌగోళభాగ్యములను ఈ పూర్వాయాత్రార్థము త్యజించి క్రింది కా యు లై రో ఆరీతినే మనము నైతిక మన సర్వ సంపదలను సమస్తప్రాణికోటి సుఖమునకు వినియోగించి త్యాగమార్తులమై లోకకల్యాణమునకు తోడ్పడగలము. ఇదియే సనాతనధర్మము. శాశ్వతమార్గము. దీని కేమాత్రమును నాశము లేదు. ఈ ధర్మకార్యముకొరకే మనలోనుండి దేవతాలోకముల జేరిన మనపూర్వులు వారి సంతతిలో జనించిన మన వైపున దృఢుల పరపున పితృయుమును బాపుకొన వాంఛించుచున్నారు. మన బు సంపత్తికి అన్నిరీతుల తోడ్పడుటకు సంసిద్ధులై యున్నారు.

ఉపనిషత్తులలో నుడివిన రీతినే మనమే వారి ప్రయత్నమునకు తోడ్పడిన వారు,

“అసతోమా సద్గమయ, తమసోమా జ్యోతిర్గమయ మృత్యోర్మా, అమృతంగమయ.”

ఆనురీతిని మనల నావేశించియున్న మాయకూపమునుండి రక్షించి దివ్యతేజమునిచ్చి అమృతమయులుగ జేసెదరు. ఆనంద సామ్రాజ్యమునకు సులభమార్గమును చూపెదరు.

ఎవరియజ్ఞకాలమున తోడ్పడగలరు? సతతము ఈధర్మకార్యమును గురించి ఆలోచించుచుండువలయును. ధ్యానించుచుండువలయును. సర్వకాల సర్వావస్థలలో కర్మయోగులమై మన విధ్యుక్తధర్మములను నిర్వర్తించుచు తల్లికోరికలను నెరవేర్చవలయును. అప్పుడే అన్నియు నెరవేరును. అప్పుడే—

స్వప్రజాభ్యో పరిపాలయంతాం
న్యాయిన మాణ్దే, మహింసుహితాః
గోబ్రాహ్మణేద్యక్ష శుభమస్తునిత్యం
లోకా సస్మస్తా సుఖినోభవంతు

అను గీతామృతమును సతతము మననముచేసికొనవలయును. అప్పుడే సకలలోకములు ధన్యతగాంచును. మనమును కృతార్థులమగుదుము.

ఓ సర్వవై సుఖినస్సంతు, సర్వే సమతునిరామయాః
సర్వేభద్రాణి పశ్యంతు సకల్భిర్దుఃఖభాగ్భవేత్.

అనకాపల్లి

ఈ పురమునగల హైస్కూలులోని విద్యార్థులందరున్న శ్రీరామనవమినాడు శ్రీ విశ్వేశ్వరగంధాలయమున శ్రీరామవిగ్రహము ప్రతిష్ఠించి ఉత్సవముల గావించిరి.

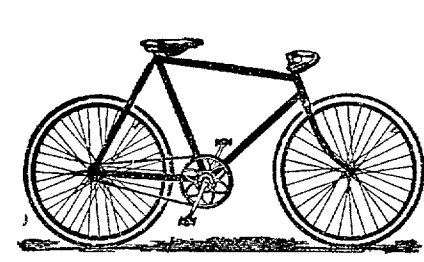
మాడనదినమున శ్రీవేదమూర్తులైన బ్రహ్మశ్రీ పండిత జనమంచి సీతారామస్వామిగారు “పాదుకా పట్టాభిషేకము” గూర్చి సాయంకాలము 5 గంటలు మొదలు 7 గంటలవరకున్న అమృతోపమానమైన ఉపన్యాసము గావించిరి. నాలుగవదినమున బ్రహ్మశ్రీ పండిత పద్మసోల అగ్నిహోత్రశాస్త్రీగారు “రామాయణము” గూర్చి రెండుగంటలకాలము పెక్కుశ్లోకములు చదువుచు ఉపన్యసించిరి. అయిన దినమున బ్రహ్మశ్రీ పండిత దూరి సర్వారాయదుశ్శాస్త్రీగారు “వేదాంతము” గూర్చి మాట్లాడి అనేకవిషయములు బోధించిరి.

(ఒక విలేఖరి)

నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము
వై సంఘముయొక్క క్రొత్త జనరల్ బాడీ 49 ఈ నెల 28 తేదీ కనివారము సాయంత్రం 5 గంటలకు నెల్లూరులో జిల్లాకాంగ్రెసు ఆఫీసునందు జరుగును. జిల్లాలోని అన్ని సీర్కల్ కార్యదర్శులును తమ సీర్కల్ నుండి 5 గంట ప్రతినిధులను అనాటి సభకు పంప బ్రావ్హితులు.

- కార్యక్రమము
1. గత సంవత్సరపు కార్యనివేదిక.
 2. నూతనజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘమునకు అధ్యక్ష కార్య నిర్వాహకులను నెన్నుకొనుట.
 3. రాష్ట్రీయసంఘమునకు ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనుట.
 4. శివాజీవర్ధంతి జరుపుటకు ప్రయత్నములు జేయుట.
 5. గాంధీ ఖద్దరు నిధికివసూలుయేర్పాట్లు చేయుట.
- వెన్నలకంటి రాఘవయ్య,
పానకా పట్టాభిరామరెడ్డి,
కార్యదర్శులు.

స్వారి నైకిల్స్

పూర్తిగా బ్రిటిష్ స్వారి భాగములతోను, బి. ఎన్. ఏ. ఫ్రీ గోలును, కో వెన్ ట్రీ గోలును, మిచిలన్ కేబిల్ కార్డు ట్రైరులు, మొదలగువాటితో.

రు 65 2545

ఒకసారివచ్చి, చూడుడు. మీకు నమ్మకము గలుగును.

Sole Distributors
R. PATEL & Co,
Madras.

మదనకామేశ్వరిలేవ్యాము

బలహీనులపాలిటి కల్పవృక్షము—మేహము, నిక్కాక, నిస్సత్తువ, శుక్ల నష్టము, అతిమూత్రము మొదలగువాటిని హరించి మంచి బలమును, విర్యవృద్ధిని, సంభోగశక్తిని, సంతానమును గలిగించును. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 తులముల డబ్బీ రు 1-4-0

పాలగుగంధి లేవ్యాము—రక్తశుద్ధికి శ్రేష్ఠమయినది. సహమేహము, మేహపాడలు, మచ్చలు, యితరదర్మరొగములు క్షిణనోష్ణులు, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బీలుచాలును. 20 తుల డబ్బీ రు. 1-4-0 వి. పి ఖర్చులు వేరు.

75
పి.కె.పి. అండు కో, ఆయుర్వేదసహజం, పెరిదేవి, నెల్లూరుజిల్లా

ఆంధ్ర జిల్లాలలోని కరవులు

(రె. మం. శర్మగారు)

1877 సం॥న దక్షిణదేశము మహాకాటకముల కాలవల మై కోట్లకొలది ప్రజల నీగలవలె మాడ్చివేయుచుండ ఉత్తర దేశమున అప్పటి రాజప్రతినిధి లిట్టనుప్రభువు లక్షలకొలది రూప్యముల వెచ్చించి, సామంతాదిపరివేష్టితమై, మహావైభవ మతో తీర్చిన దర్బారునందు వెలుగుచుండెను.

అటులనే, నేడు బల్లారి, కడప, నెల్లూరు, గంటూరు, కర్నూలు, మున్నగుమండలముల ఖామదేవత, యడుగిడిన నీత రుణమున పన్నెండుకోట్ల రూప్యముల వెచ్చించి కేవలపాశ్చాత్య శిల్పానుకరణతో కట్టబడిన మహాస్థానములలో రాజప్రతినిధి ఇర్పినుప్రభువు దర్బారుచేసి యేమేమా శాసనసభ్యులయెదుట ప్రసంగించుచున్నాడు. ఖామదేవతలచున్న ఆదీనుల ఆర్తనాదము ప్రభుత్వభవమున ప్రతిధ్వనించి రాజప్రతినిధిహృదయ ము నాద్రోహాత్ముల చేసెనా? లేదు. అట్లు జరిగియుండినచో ప్రజాక్షేమానుకూలముగ చనగణచేయబడి శాసనసభ్యులచే నా మోదించబడిన ముదరాను ఇరిగేషనుబట్టి రాజప్రతినిధి అంగీకారముపై మదరాసు దొరతనమువారి “నిశితఖడ్గము”నకు బలి అయ్యెడిదికాదు.

పైజిల్లాలలో ఖామనివారణకై, తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు, కృష్ణావిజయవరము మున్నగునవి నిర్మించవలెననియు, గృహపరిశ్రమలను చేయుత నొసగవలెననియు, ప్రజలు మొరపెట్టుచుండ, ప్రభుత్వము వారు ఆర్థిక శాస్త్రమును చూపి “వడ్డీకిట్టదు” అని శ్రోసి పుచ్చుచున్నార. ప్రభుత్వము చేయుచున్న ప్రతిఖర్చును వడ్డీకిట్టినదేనా? ఆర్థికజ్ఞులమని చెప్పుకొను ప్రభుత్వవైఖతులు వారియాభవముల యొక్క మతముగాక ప్రపంచములో సర్వసమాదరణీయలయిన ఆర్థికవేత్తల మతసమ్మతములుగ నున్నవా? అటులయిన భారతదేశపు రహితాంగముచెల్లించు 85 కోటిరూప్యముల భూమి పన్నును వర్తకులిచ్చు 20 కోట్ల (పైగ) రూప్యముల ఆదాయ పుష్పమును కూడ కబళించుచున్న మిలటరీశాఖయొక్క యంతవడ్డీకిట్టచున్నది? మాడుటలకుపైగ పైనికులను నిత్యము తుపాకులతోను ఫిరంగులతోను బారులు తీర్చి నిల్చిపోషించుటయే ఆర్థికశాస్త్రసమ్మతము? దేశములోని తెల్లయుద్వోగి జీతముగాక దేశాంతరములోనున్న వాని ఆలుబిడ్డలను కూడ భారతీయులయి పన్నులనుండి పోషింపవలెనని విధించుట యెట్టి ఆర్థికనీతి? వేసవిలో కొండలపైన, పిమ్మట మైదానములందు రాజప్రతినిధి గవర్నరులు నివసించుట అందులకు వారికగు ఖర్చులు, వారియింట్లోని సమస్తభోగ్యవకరణముల సహా ఈదరిద్రదేశపు బొక్కసమునుండి వెచ్చించుట యెట్టి ఆర్థికనీతి? ఇవిగాని నూతన డిప్లీషన్ సములుగాని, దేశమునందలి ఆర్థికకెల్లు సహాయపడుచున్నవి?

దీనినిబట్టి తేలెడు సారాంశ మేమి? పరప్రభుత్వముల క్రిందనున్న దేశములలో రెండురకముల ఆర్థికనీతులు ప్రవర్తిం చుండును. మొదటిది ప్రభుత్వపు ఆర్థికనీతి రెండవది ప్రజల ఆర్థికనీతి. ప్రభుత్వపు ఆర్థికనీతిలో వారుఖర్చుపెట్టు ప్రతిప యిసయు, “స్వబలము” స్వప్రతిస్థాయు పెంపొందుటయే ప్రధానలక్ష్యముగా గల్గి వెచ్చించెదరు. ప్రజాక్షేమము అప్రధాన ముగా అందువలన గలిగిన గలుగవచ్చును. అట్టి ప్రభుత్వ విధానమును స్వతంత్రబుద్ధివహించినచో అంధప్రాయులై ఆర్థికమ తరిత్యా సమరింపజూచుచు వారును దొరతనమువారితో పాటు కద్దరు “కిట్టనివ్యాపారము” “అనాగరకమనియు” నీటి ప్రాజెక్టులు వడ్డీ కిట్టనివనియు కొందరు పలుకుచుండురు.

ఇక ప్రజల ఆర్థికనీతి యేమి? ప్రభుత్వముచేతనున్న ప్రతికానియు, సాధ్యమైనంత పాచ్చుమండికి వినియోగము కావలెను. ఇదియే ప్రజాక్షేమముపై నిర్మించబడిన విదేశ దొరతనముల లక్ష్యము. మిల్లు మున్నగు పాశ్చాత్య తత్వజ్ఞులు కూడ ఈనిధాంతమునే ప్రతిపాదించిరి. ఈలక్ష్యమునకు సరింప వలెననిన, కావేరీమున్నగు డెల్టాప్రాజెక్టుల వృధిచేసి, స్వల్ప సంఖ్యాత్ములైన, సంపన్నభూస్వాముల మరింత ధనవంతులచేసి, వారివల్ల తమ సివిలుసర్వీసు సేనలు కబళించుటకు అధికాదా యముల చేపూర్చుకొనుట; దత్తమండలములు మున్నగు ఖామ ప్రదేశములలోని ప్రజలను వృత్తులనుండి తొలగించి, వారిని పంటలు అనుకూలముగాయున్న డెల్టాజిల్లాలలోని భూస్వాములక్రింద కూలీలగావచ్చునట్లు చేయుటకంటె, అసలుకు నష్టము లేకపోవుటయే మహాభాగముగా నెంచి, ఖామప్రదేశములలోని ప్రజలు, పరాధీనులుకాకుండ రహితు - భూస్వాములు (Peasant Proprietors) గానుండి, నిజవృత్తులు చేసుకొనుచు మాటిమాటికి కరవుబత్తెముల నొంద నవసరములేకున్

స్వకృషివల్ల సుఖజీవనము గడపుటయే వేయికోట్లము లాగాభ నెంచి, తుంగభద్రమున్నగు ప్రాజెక్టుల వెంటనే నిర్మించుట యుక్తము. అట్లు జరిగినప్పుడే దత్తమండలపు రహితు కావేరీ కృష్ణా, గోదావరి డెల్టాలలోని సోపనీ రహితుయొక్క స్థితికి దరిదాపునైన రాగల్గును. నేడు ప్రభుత్వమునకు ప్రజలిట్లు నీతిగరపవలెను. “దత్తమండల రహితుయొక్క స్థితిని నిల్చి, డెల్టా రహితులస్థితిని ఇంకను బాగుచేయుము. (2) ప్రభుత్వ సాధనపు పునాదిఅయిన రహితునునిల్చి పిమ్మట వాని ఖామమున కని సేపుచెప్పుచున్న సేన, సివిల్ సర్వీసు, శాసనసభా భవన ములును వెచ్చించుము.” ఈ రెండునూత్రముల ననుసరించియే నేడు రాష్ట్రములోను, దేశములోను ప్రభుత్వపు ఆర్థికనీతి ప్రవర్తింపవలెను.

ఇక ఖద్దరునుగూర్చి— కొందరు ఆర్థికవేత్తలు “ఖద్దరు గిట్టదని” చెప్పుచుండురు. ఈ ఆర్థికవేత్తల లెక్కప్రకారమే దేశములో 6 కోట్లమంది ప్రజలకు రెండవపూట తిండి తేసున్న దని మనము తెలిసికొనుచున్నాము. ఇందుకు పరిష్కారముగవారు దేశములో “ఇండిస్ట్రీయలిజము” బయలుదేరవలె నందురు. శాస్త్రవైద్యుల కృషి జరుగవలెనందురు. “ఇండిస్ట్రీయలిజము” బయలుదేరవలెనన్న దేశీయపరిశ్రమలకు ప్రోత్సాహముండ వలెను. విదేశవస్తువులపై సుంకము విధించవలెను. దేశీయ యంత్రములు కార్మికులు సప్లయచేయగల సరకులైన, సరకుకొనక కుర్చీలు సహితము విదేశములనుండి కొను ప్రభుత్వముచేత ఈ ఆర్థికవేత్తలు సుంకములు వేయుట అసంభవమని తెలుసుకొనియే యుండిరి. అసలు వృత్తులులేనివారికి వీరి జవాబేమి? వస్త్ర దేశమంతయు మిల్లులు, పరిశ్రమలతోను నిండిపోవలెను. లేక పోతే ఇప్పటివలె కడుపుమంటతో మాడవలెను. “అసలు వృత్తిలేకుండుటకంటె, దినమునకు 0-1-0 వచ్చు వృత్తి అయిన మంచిదికాదా? ఖద్దరును ఆమోదించి ప్రసంగించుచు ప్రభుత్వ మంత్రులయినను రంగనాథ మొదలిగారు ఖద్దరుయొక్క నిజము ను తెలిసికొన్నందుల కభినందించుచున్నాము. భూములు యక రం1 కి వెయ్యిరూప్యములు కిమ్మకుట ఈ ప్రాంతములో హడా “యేకులున్నా అని అనేకమంది అడుగుచున్నప్పుడు నేటి దుర్భరపరిస్థితులలో ప్రతిపంటకు నిలయములైన పై ఖామప్రదేశములలో వేలకొలది వరుకుటకు సిద్ధముగా నున్నారని చెప్పుట కెంతమాత్రము సందియములేదు. దినమునకు రెండురూపాయలు కూడిగల్గి కూలివారిండు, షాహుకార్లు, అను రెండువృత్తులు ప్రధానములుగాగల, ఇగ్లండు, జర్మనీ, అమెరికామున్నగు దేశముల ప్రత్యేకపుపరిస్థితులను అనుసరించి వ్రాయబడిన ఆర్థికశాస్త్రపు పుస్తకముల మనవాండు వల్లెవేసి, స్వతంత్రజ్ఞానము లేక (కద్దర్ ఈజ్ ఎకానామిక్స్ అండ్ సోసైటీ) అను చిలుకపట్టు కుల నేలపలుకవలెను?

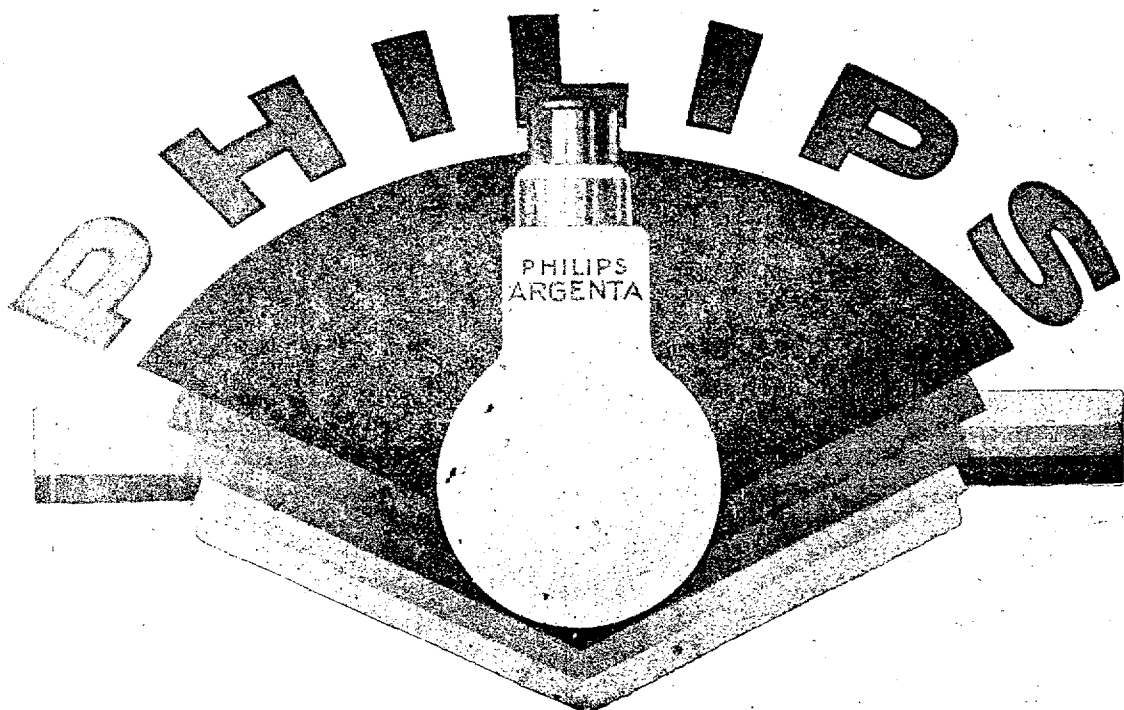
కనుక నేడు ప్రభుత్వము, ప్రజలు, శాసనసభ్యులు, కాంగ్రెసుపై కరవుజిల్లాలనుగూర్చి చేయవలసిన కర్తవ్యము స్పష్టమైనది. “వడ్డీగిట్టదను” అసభ్యపు, అనాధికపు పలుకుల మాని తుంగభద్ర, కృష్ణా రిశిరాయరుమున్నగు ప్రాజెక్టుల పాచ్చుజలల కుపయోగించు పద్ధతిని నిర్మించుట; కాంగ్రెసు వారునూ తనమంత్రులు, ప్రభువులుకలసి ఖద్దరుఉత్పత్తి విరివిగా చేయించి, అచ్చటి ప్రజల కుపవృత్తి కల్గించుట; బాబులు వేయుట వ్యవసాయముములు నిచ్చుట వీనికెప్పుడుజరగవలెను. దీర్ఘదృష్టితో చూచిన ఈజిల్లాలకు ఇదియే ఆర్థికశాస్త్రసమ్మతమైన పనులు. దీనివల్ల గలగు ఆర్థికఫలితములు (1) ప్రభుత్వమునకు నీటికెల్లువల్ల లాభమురాకపోయినను, 1800 సం॥ నుండి నందలకొలది కాటకముల కాకరమైన దత్తమండల రక్షాభారము ప్రభుత్వమునకుతప్పక అపుభక్త్యముల అవశ్యకము తగ్గుట (2) అచ్చటి ప్రజలు తమ దేశమును వదలనవసరములేక అచ్చటనే ఆత్మగౌరములతో కాయకష్టముల వినియోగించి భూములను వృద్ధిచేయుట (3) సమర జిల్లాలవారు పంటలు బాగుండిన ఇతర ప్రాంతములలో గుమిగూడుటవల్లగల్గు, ఆర్థిక, వైతిక, ఆరోగ్య విషయకవిపర్యయములు ప్రజలకు తప్పుట (4) అన్నిటికంటెను దేశక్షేమమునకు ముఖ్యమైనది, అన్నిజిల్లాలలోను సహజ కృషుల అభివృద్ధినిొందించుటవల్ల యెల్లరును తృప్తులయి, విదేశములనుండి అగు దిగుమతులు, అన్నిచోట్లను సమగ్రభక్త్యములై విదేశములకుపోవు సరకులు అన్నిజిల్లాలనుండి సమముగా పోవుచు, ధనము సముగ్రముగా తిరుగుచుండును. (5) నేడు ప్రభుత్వమువారును, మనప్రముఖులును, రహితు-భూస్వామి (పెజెంట్ ప్రాప్రైటరు) యొక్క క్షేమముపైననే దేశక్షేమ మాధారపడి యున్నదని అంగీకరించియున్నారు. పై కరవు జిల్లాలలో అట్టి రహితు-భూస్వామిని కాపాడవలెనన్న ముఖ్యమైన సంజీవిని నీటిప్రాజెక్టులు—ఖద్దరు. ఈ ప్రోత్సాహములేనినాడు రహితు

భూస్వామిగానుండవాలను. తన స్వామ్యమును క్రియపరచుకుని కూలిగా మారుచు స్థితిగల్గును. అందుచే ప్రజలు శాసనసభ్యులు, మంత్రులు, గాల్పిలు మేడలుకట్టెడు స్వదేశపరిస్థితులకు అనుకూలించని సిద్ధాంతముల వ్యామోహితులుగాక కరవుజిల్లాల రహితులను పైపదతుల వృద్ధిలోనికి తెచ్చునట్లు (ప్రభుత్వము) కృషి పల్చిపెదరుగాక.

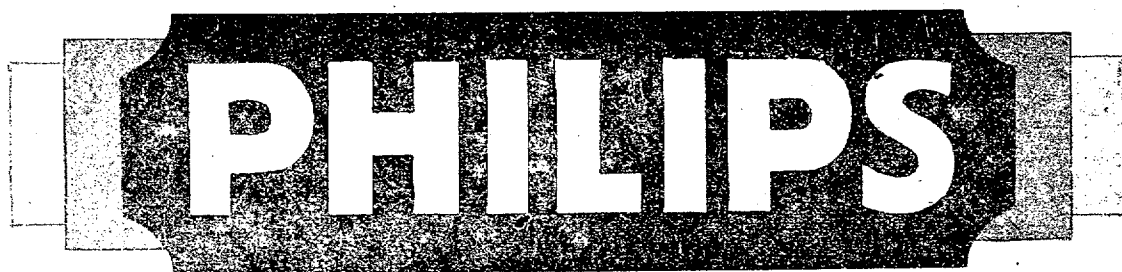
Advertisement for Bynin Amara. It features the brand name "Bynin Amara" in large letters, with "TRADE MARK" on either side. Below the name is a detailed illustration of a bottle of Bynin Amara and its packaging box. The box has the brand name and a picture of a person. Below the illustration, there is text in Telugu describing the product's benefits for various ailments like indigestion, constipation, and general weakness. At the bottom, it mentions "Allen & Hanburys Ltd. LONDON" and "Special Representative for India: A. H. P. JENNINGS, Block E, 2nd Floor, Clive Buildings, CALCUTTA".

Table with 2 columns: Item Name and Price. The items listed are related to the Bynin Amara advertisement, including the product itself and its representative's services. Prices are given in Rupees and Annas.

Advertisement for a sewing machine. It features an illustration of a vintage sewing machine. The text describes the machine's features and its price, which is 120/- (Rupees 120). It also mentions that the machine is suitable for home use and is of high quality.

మితవ్యయమునకు ఫిలిప్స్ దీపములను ఉపయోగించి చూడుము
అందరు వర్తకులవద్ద దొరకును లేక దక్షిణ ఇండియాకు గల సోల్ ఏజెంట్లవద్ద దొరకును
THE CROMPTON ENGINEERING Co. (Madras.) Ltd.,
Managing Agents:—BEST & Co. LTD., 1st Line Beach, MADRAS.

నీ వెండుకలను పరిశుభ్రముగ నుంచుకొనుము
నీదేహమునెట్లు ప్రతిదినము పరిశుభ్రపరచ ప్రయత్నించుదునో, నట్లే నీశరీరస్సుగూడ మురికిగానుండ పరిశుభ్రపరచ ప్రయత్నింపవలసి యుండును. నీ శరీరస్సుకైగల రంధ్రములందు మున్నగు కల్మషపదార్థములుకూడ యుండిన నీవెండుకలు పరిశుభ్రముగ లేనవి గ్రహింపవలసి యుండును. ఈమందు వర్షాలు చేరుకొన్నప్పుడు నీవుకేతు నహించిన అతిత్వరలో నీతలయంతయు కరువుల మయము గాగలదు. గనుక నీశరీరస్సు యిట్టి వాటికి లోనుగానుండ కాపాడుకొన దలచినచో ప్రతినీత్యము
కామినీయా తలనానె (రిజిష్టరు)
నుపయోగించి తీరవలెను.
ఈ నూనె చుండును చేరనీయుదు. ఒకవేళ నీతలయందు నామండవరకే ప్రవేశించి యుండిన వెండుకూడునాగు లీనూనెను రాముటతోనది అంతరింపవలసినదే. వెండుకల కడుళ్లలోనికి సరాసరిపోయి పరిశుభ్రపరచగలిగిన అమోఘమైన దినుసలనే మిందు చేర్చబడినవి. ఇందు చేరిన యితర నూనెలు, మార్కెటు నీ వెండుకలను, తుమ్మెరై చెక్కలవలె, నిగనిగలాడదు, పట్టపంచెలై నుండునట్లు చేయగలవు. 50,000 మందికి పైగా దీని నుపయోగించి దీని ప్రేక్షకత్వమును గ్రహించి ప్రశంసాపత్రము లొసంగి యున్నారు. దీనిని మించినది మరొకటి లేదని పొగడొందిన **కామినీయా ఆయిలు** నీసా రు 1-0-0 తపాలవార్డు 0-6-0 3 సీసాల బిరుదు రు 2-10-0 లు తపాలా చార్జీ 0-12-0.

నమూనాను వాడి చూడుము.
సువాసన ద్రవ్యములకు రాజు
ఓటోదిత్ బహారు (రిజిష్టరు)
అతివపురయు, ఎందుకు పనికిమాలినవియు నగు అనేక సువాసనద్రవ్యములు బహారు నందుగలవు. ఓటోదిత్ బహారు నుపయోగించిన దీనియొక్క శ్రేష్టత్వమును, మంచి సువాసన నకు అచ్చెరువంగుతీరవు. మల్లె మున్నగు అత్తరుల కేవలముగను తీ. పోగు. నేడే అర్జరును పంపుడు.
1/2 బొప్పి ఓటోదిత్ బహారు రు. 2-0-0
1/4 " " " 1-4-0
1 క్రాసు " " 0-12-0
నమూనా నీసా 0-2-0 రెండణాల పోస్టు చీట్లు చంపిన పంపబడును.
వాసనకార్డులు. డజన్ 0-10-0 తపాల్ ఖర్చు ప్రశ్నోక్తము

సోలు ఏజెంట్లు:—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,
285, జమ్మామక్కుడు మార్కెటు, బొంబాయి. నెం 2.

Amrutanjan

BEST INDIAN PAIN BALM.
Price Annas 10 only.
AMRUTANJAN DEPOT.
BOMBAY & MADRAS.

ముఖ్యమైన మూడువిషయములు
ఆరోగ్యము, విశ్వర్యము, ధనము వీటినే మానవుడు ధృఢు కాంక్షించును. వీటిని సంపాదించుటకు మరేమియు కష్టపడనవసరములేదు. అయితే 150 పులులు గల

కామశాస్త్రమును
చదివినచాలును. ఒకకార్డు వ్రాసిన మీకు యిహముగా తపాల్ ఖర్చులేక పంపబడును. 2113
ఆంధ్రకన్యగ్రహఘోషి, 26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.
బ్రాంచి:— మెయిన్ రోడ్డు, కాకినాడ

2113 ('సంజీవి' రక్షతాయతు) (2) Mesmerised Talisman.

దీనిని ధరించిన స్త్రీసుకలరా, స్ఫోటకము మొదలైనవి సోకవు వ్యాధులు, ఆపదలు, గండములు తొలగును. విశ్వర్యము, ఆరోగ్యము, బలము, బుద్ధిశక్తి, తెలివి, ఆనందము నిచ్చును పరీక్షలో జయము కలుగును. గొప్పవారి చయ లభించును పని చేయరును. వ్యాపారమున లాభమువచ్చును. అనేక మందికొ మెప్పు పొందినది. 1-కి రూ 1-8, 2-కి రూ 2-12, 3-కి రూ. 3-12, 6-కి రూ 6, 12-కి రూ 9, పోస్టేజి యిహం రతిరాజ వీర్యవృద్ధి మూర్తము:—ఇం ద్రియమును గట్టిపరచును. స్వప్న చుండును, మూత్రముతోను వీర్యము నష్టమగుచున్న నిలుపును. ముదిమిని, నపుంసకత్వమును పోగొట్టి యౌవన మొసంగును. ఎంతబలహీనుని కయిన నరములకు బలములిచ్చి ఎక్కువకామోద్రేకమును కలిగించి మునుపటికన్న అనేకరెట్లు సంసారముల మిచ్చును. డబ్బి రూ 2. పోస్టేజి జేరు. పి ఆర్. జవాగ్గనం నాయుడు, బంగ్లూ, (గుంటూరు జిల్లా).

మాన సోల్గా సిని మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (4ది అణాలు)
వెలసులభము! (పోస్టుఖర్చులప్రత్యేకము) గుణవిధిము! శరీరములో ఉష్ణాగ్నికృమచే కలిగెడి పైతృకాల కీమాత్రలు దివ్యామృతము. అశీర్వము, అరుచి, ఆవులింతెల, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలత్వము, పిక్కులు, పార్శ్వములు, శరీరస్సు, శ్రేష్ట, అసులు మొదలగునవియందు గలిగెడి నొప్పులను పోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును. ఈమాత్రలు మేనూనాతెనొప్పులను వెంటనేమాయును ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల బెంపద మునుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన విజము తెలియగలదు.
చిరునామా:— (1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,
పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.